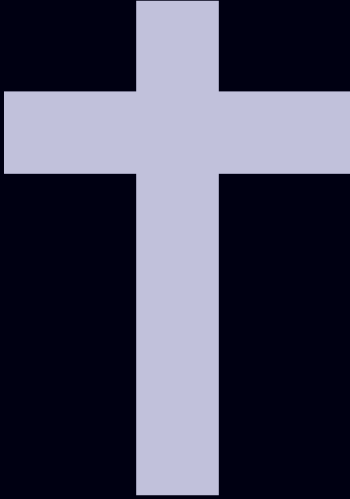

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Sep 2021 from source files dated 27 Sep 2021
4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka 1

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kor su avut Isus, kustu aluj, ânvcăla, čudesur, morče p'rusnuče dăm morc, unesenje âm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje aj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael âm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Âm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svânt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči pântru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šćijec mulc su apukat să skrijă dogadajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ântri noj. ² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut šă šje svite Isus, jej âs slugurlje alu vorba. ³ Aša šă ju mam ângăndit dăm elși pă rând să skruv kutotu pântru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ânkridală dă vorbilje dă šje u fost ânvcăt kă aj aje anume.

Ândalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstitelj

⁵ Âm zăljiljelje kând kralj Herod vladale âm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji,† să mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta. ⁶ Amăndoj âs re âm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toci zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puče să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărnj.

⁸ Kând una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov âm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă. ⁹ Dă pă običaju ântri pop lu izabralit ku kockă să mergă âm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomiosur.† ¹⁰ Šă ântreg narodu aščipta afară âm udvar šă să aruga âm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje ândalu alu Domnu su năstămit âm Hram alu Zahariji dădănenenci pă desna parci:‡ dă žrtvenik hundi are miomiris. ¹² Zaharija kând u văzut pă ândal tari su ânfrikušatăsă.

¹³ Daje ândalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan. ¹⁴ Vi ave fălušăje šă slavlje šă mulc sur âm făluša la fătala aluj. ¹⁵ Kă jăl anume u fi mari âm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar âm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svânt. ¹⁶ Mulc fišjori kari âs Izraelci sur ântoršji dă rând dă la jăl âm napoj la Domnu Dimizovu alor. ¹⁷ Jăl u meržji âm nenče alu Domnu ka vjesniku âm duhu šă âm pučere alu Ilija kari are dă kânva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, să ântorkă pă eje kari âs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari âs pravednă, să pripremalaskă narod pântru Domnu.”

¹⁸ Ali u zăs Zaharija alu ândalu Gabrijel kari stăče âm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šči kă aje aj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărn šă băšăca ame aj isto âm aj.”

¹⁹ Ândalu ju ântors vorba: “Numilje amnjov aj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov* să askultă šje mu spunji, aša mes mănăt să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos. ²⁰ Punji mă ureci, kând mar nu maj ânkrizut dă vorbasta šje cam spusu, tu njimika nu vi puče sviti păn šje no su dogoduli asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi âm pravă vremi.”

²¹ Lume aščipta afară pă Zaharija, šă să čudule šje fašji atita dobă âm svetište. ²² Kând u vinjit afară nu puče să svitaskă. Jăl svite âm znakovur šă nu puče să svitaskă njimika păn šje nu ju su ave kupilu. Šă atunšje ur prišjepi kă u avut vizijă âm svetište.

²³ Kând u završălit vreme dă služba aluj âm Hram, Zaharija u fužjit akasă. ²⁴ Atunšje maj dă pă zăljilje băšăca aluj u rămas gărjonă, šă nu jăšă afară šinšj lunj.† Elizabeta u zăs: ²⁵ “Domnu aj ala kari u făkut asta aku: Dimizov su ujtat pă minji ku milă šă u lot ândărăt rušanje dăm oči alu ominj.”‡

Ândalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov

* ^{1,2} jej âs slugurlje alu vorba ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.” † ^{1,5} Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jeje asre potomci alu Aron, kari are elși pop dă Izrael (vedi 2 Ljet 24). ‡ ^{1,9} Svečenići trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji mândru miros, dăde prinos alu Dimizov âm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar âm nontru âm Hram. § ^{1,11} desna parci lok hundi ândalu are pă lok dă čast * ^{1,19} ju mes ku Dimizov âm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta aj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji să fijă dovoljan dokaz alu Zahariji. † ^{1,24} Dă pă šinšj lunj, toc u vide kă aj gărjonă. Atunšje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka aj nerotkinjă. ‡ ^{1,25} Asta aj daje kă sâmece rušanji kă je nu ave kupij.

²⁶ Šasã lunj dã kãnd Elizabeta are gãrjonã, Dimizov u mãnat pã andalu aluj pãšci Gabrijel ãm varuř ãm Galileja kari sã çamã Nazaret. ²⁷ Jãl u vinjit la fatã ãm pãr kã su zaruçulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je sã çima Marija. ²⁸ Gabrijel u vinjit řã u zãs: “ãnfãluřeřci tu kari jeřc izabralitã! Domnu ãj ku çinji! Blagoslovuritã jeřc tu ãntri mujer!”

²⁹ Marija are uznemirenã dã pozdravu aluj řã je u ãnřjirkat sã sã ãngãndãskã řje znaçaleřci. ³⁰ Andalu ju zãs alji: “Nuc fiã frikã, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milã.” ³¹ Punji ureçi, vi rãmãnje gãrjonã, vi fãta fiřjoru řã tu ji punji numi Isus! ³² Jãl u fi mari, řã u fi çimat Fiřjoru lu Hãl Maj Mari! řã Domnu Dimizov ju da autoritet sã vladalaskã ka kralju ka kum ãj predaku aluj David. ³³ řã jãl u vladalit ãm familija lu Jakov dã erikeř, řã kraljevstva aluj nu ave kraj!”

³⁴ Marija u ãntribat atunřje pã andal: “Kum poçi asta fi kã ju mes fatã ãm pãr!”

³⁵ Andalu ju ãntors vorba: “Duhu Svãnt u vinji pã çinji, řã puçere dã Hãl Maj Mari çu astupa ku umbrã. Dãm ala rãnd Kupilu Svãnt řje u fi fãtat dã la çinji u fi çimat Fiřjoru alu Dimizov. ³⁶ Punji ureçi: Roðãkinja asta Elizabeta ãj bãtãrnã řã isto u ave fiřjor, kã je nu puçe sã ajvi majmult, ali aku ãj mar ãm řasã lunj dã kãnd ãj gãrjonã. ³⁷ Kã njimika nuj nemoguçe alu Dimizov!”

³⁸ Atunřje u zãs Marija: “Da ju mã ligizesk ku asta sã fjuv ropkinja alu Domnu. Lasã fiã ařa kum tu zãřj.” Atunřje andalu u fuřjit dã la je.

Elizabeta u kunuskut pã kupilu alu Marija dãm injimã kã jãl ãj Mesija

³⁹ Dovã tri zãlji dã pã aje Marija su gãtat řã u mers pã kalji, je su ãngribit ãm unu sat ãm Judeja pã ðal. ⁴⁰ Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat ãm nontru řã su pozdravalit ku Elizabeta. ⁴¹ Kum u auzãt Elizabeta pozdravu lu Marija u sãmcãt pã kupilu alji kum tari su miřkat ãm injimã, řã Elizabeta are pljinã ku Duhu Svãnt. ⁴² Elizabeta tari u muřjit lu Marija: “Maj tari jeřc blagoslovuritã tu ãntri mujer, řã blagoslovuritã ãj kupilu atov! ⁴³ Adiřje mes ařa bitnã, kã tu mama lu Domnu amnjov vinji sã mã posjetilaskã? ⁴⁴ Kã dãm momentu řje am auzãt pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su miřkat dã fãluřãjã ãm injima ame! ⁴⁵ Blagoslovljenã daje kã tu aj ãnkrizut kã řje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavaleřci pã Dimizov ãm kãncit

⁴⁶ Atunřje Marija u zãs:

“Duřa ame ãl slavaleřci pã maj mari Domn,

⁴⁷ řã duhu amnjov sã ãnfãluřeřci ãm Dimizov Spasitelju amnjov,

⁴⁸ daje kã jãl su ujtat ku milã pã minji pã poniznã ropkinja aluj,

aku toçi generacijurlje mur çimamã blagoslovljenã,

⁴⁹ daje kã svemoguçi Dimizov u fãkut mari djelur ku minji,

řã numilje aluj ãj svãnt.

⁵⁰ Pãlãngã totã sãmãnca, Dimizov ãj milos

pãlãngã eje kari ãl pořtivaleřci.

⁵¹ Ku mãnã aluj jãl u fãkut puçernjiřji lukrur.

Jãl u arunkat afarã pã eje kari asre ponosnã ãm sufljiçilje alor řã pã eje kari asre umiřljeni.

⁵² Pã heje bãlour vladar lju vãrlji dã pã prijestolje,

a pã heje kari ãs ponizni lju riðikatulji.

⁵³ U rãnjit pã flãmãnř ku mãnkari bunã,

a pã gãzdařji lju mãna ku mãnjilje golji.

⁵⁴ Jãl u ařutat pã Izrael sluga aluj

su ãngãnditusã dã milã aluj,*

⁵⁵ ka kum u obeçalit alu preci anořtri dã kãnva

sã fiã pljinj dã milã pãlãngã Abraham řã pãlãngã potomku aluj dã erikeř.”

⁵⁶ Marija u rãmas ku Elizabeta tri lunj atunřje su ãntorsãsã akasã.

Ivan Krstitelj su avutãřã

⁵⁷ Kãnd u vinjit vreme alu Elizabeti sã ajvi kupil, je u fãtat fiřjor. ⁵⁸ řã kãnd ur auzãt susjedi řã njamu kã Domnu are bun pãlãngã je, jej ur vinjit una la je řã sã ãm fãluře ku je una.

⁵⁹ Kupilu trãbuje sã fiã obrezalit pã optã (8) zuva, řã kãnd or vinjit una sã fakã asta, jej gãnde sã ãj ðe numi Zaharija dã pã tatusu. ⁶⁰ Mumãsa u odbijilit řã u zãs: “Nu, jãl su çima Ivan.”

⁶¹ Ali jej ur zãs: “Njime dãm njamuc nu u fost çimat dã pã numiljala!” ⁶² řã ařa jej ãntriba ku znakur pã tatusu alu kupilula, kum su çima. ⁶³ Zaharija u řjirut ploçicã dã skris řã u skris: “Ivan ãj numilje

§ 1,30 Tu aj aflat la Dimizov milã Idiomi “aflã milost” znaçaleřci kã benji jeřc apukat dã la řjinjiva: “Dimizov u odluçulit kã cu da mila” ili “Dimizov cu arãta bunjeme aluj.” * 1,54 Dimizov nu poçi ãmujta. Kãnd ař duřji ãm firi, Dimizov sã ãngãdeřci, aje znaçaleřci kã Dimizov djeluvuleřci dã pã obeçanje řje u dat. Asta sviteřci dã obeçanje aluj: “u obeçalit alu preci anořtri kã u fi milosrdan.” 1,55 Gal 3,16

aluj!” Toc asre ämirac. ⁶⁴ Šä däm ala šas Dimizov u däsivkut gura alu Zaharija šä poči sä svitaskä. Šä jäl däde slavä alu Dimizov!

⁶⁵ Atunšje frika u vinjit pä tot susjedu šä äm totä parče dä Judeja pä m ðalur šä spunje šje su dogodulit. ⁶⁶ Toc kari ur auzät dä aje cänje äm firi šä sä ängände: “Šje u fi däm ala kupil? Anume mäna alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan.”

Zaharija prorokuvulešči šjini äj Mesija šä Ivan

⁶⁷ Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dä Duhu Svänt, atunšje prorokovale šä zäšje:

⁶⁸ “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael,
Kä jäl u vinjit šä sä otkupilaskä pä narodu aluj!

⁶⁹ Jäl u räðikat päntu noj pä spasitelju silni!‡

Däm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.§

⁷⁰ Asta nju fost spus

däm gurälje dä proroci aluj svänc dä känva:

⁷¹ spasenje dä la dužmanji anoštri

šä däm mänj* kari toc nji mä rzälešči.

⁷² Are milosrdan pä längä preci anoštri,

šä u ispunulit savezu aluj svänt.

⁷³ Äm zakletvä kari u dat lu Abraham, alu predaku anostru:

⁷⁴ sä nji izbavalaskä däm mänj alu dužmanj,

sä pučenj poslužulenj pä jäl fär dä frikä,

⁷⁵ šä sä kustänj svänt šä ðirept äm toçi zäljilje dä kustu anostru.

⁷⁶ Šä tu Ivan fišjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov,

kä tu vi meržji äm nenče alu Domnuluj šä sä äj ðireš kalje aluj,

⁷⁷ Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fälös dä spasalala

šä dä jirtala dä grehurlje alor.

⁷⁸ Kutotu asta äj dä ränd dä sufljitu milos alu Dimizovu anostru,

ka sorilje kari svitlizešči u vinji afarä däm nor pä noj sus†

⁷⁹ u da luminä alu eje kari šäði äm tunjerik,‡ šä äm umbra alu morči.

Nju punji pišjorilje anoštri pä kalje dä putuljalä.”§

⁸⁰ Ivan u kriskut šä su ämbälurit äm duh. Kusta äm pustinjä pä n šje nu su arätat javno alu Izraelc.

2

Isus su avut äm Betlehem

(Mt 1,18–25)

¹ Äm aje remi dä pä šje su avut Ivan, zapovjed u fost mäna tä dä la car August sä fakä skritura dä stanovništvo äm äntragä cara. ² Aje are elši skritura dä stanovništvo kari u fost känd Kvirinije are vladar dä Sirija. ³ Aša toc ur mers sä sä prijavalaskä äm varušu hundi preci alor u kustat.

⁴ Aša Josip däm mik varuš Nazaret äm Galileja, u mers äm varuš Betlehem äm Judeja hundi su avut David daje kä jej as re njamu alu kralj David.* ⁵ Josip u mers akulo sä sä jivaskä dä skritura una ku Marija zaručnica aluj, kari are gä rjonä. ⁶ Šä kum asre däm Betlehem akulo vreme u vinjit sä sä ajvi kupilu. ⁷ Je u avut elši fišjor, lu änvälitalu šä lu pus äm hištalov† daje kä nu are soba päntu jej äm fugadov.‡

Ändalu najavalašči alu pastiri kä Isus Spasitelj su avut

⁸ Äm ala lok dä apropi dä Betlehem asre pastirur kari rä mänje afarä pä otvoreno šä päze stadurlje alor totä nopče. ⁹ Šä däm turdatä su pojava lit ändalu alu Domnuluj! Ändalu u stat äm nenče alor, šä

† **1,66** mäna alu Domnuluj äj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jäl”. ‡ **1,69** Äm original skrijä: “rog dä spasenje päntu noj”. Rog dä životinjä are simbol dä pučere alji sä sä potä branalaskä. Dä Mesija sä svitešči ka kum ar fi jäl rog kari ari pučeri sä spasalaskä Izrael ka “šjinjiva ku pučeri sä nji spasalaskä.” § **1,69** äm original skrijä: “äm kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavalešči familija aluj, potomci aluj. * **1,71** Vorba “mäna” predstavalešči pučeri kari rej ominj koristilešči protiv dä ominji alu Dimizov.

† **1,78** Asta äj metaforä dä ðriptači. Ajšje sä svitešči dä duhovna ðriptači kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afarä kari svitlizešči pä pä mänt. Vedi Mal 4,2. ‡ **1,79** eje kari šäði äm tunjerikasta äj metaforä hundi nuj duhovna ðriptači. Alu heje ominj kari lji falalešči duhovna ðriptači svitešči kä jej šäði äm tunjerik: “ominji kari nu ščijä ðriptači.” § **1,79** kalje dä putuljalä äj metaforä dä kust kari osoba ari putuljalä ku Dimizov: “sä kustänj kust ku putuljalä” ili “sä umblänj pä kalji kari nji dušji la putuljalä”. * **2,4** Betlehem are mik varuš, akulo David su avut, a u fost zäs kä akulo su ave šä Mesija (Mih 5,2). † **2,7** hištalov are čist, molji šä uskat ka fänu, sä fi ja molji päntu kupil mik. Marija šä Josip as re una äm aje prostorijä hundi as re živadur. ‡ **2,7** nu are soba päntu jej äm fugadovdaje kä u vinjit mulc ominj äm Betlehem sä sä prijavalaskä pä skritura dä stanovništvo.

slava alu Domnuluj lju svitlázăt pă jej. Šă pastiri u gălbănjit ăm ubraz dă frikă. ¹⁰ Ali ańđalu lju zăs: “Nu vă fiĵă frikă! Ju vĵuv să vă aduk Hir fălos, dă mari fălušăĵă păntru totă lume. ¹¹ Ăm varušu hundi su avut Kralj David, astăs su avut Spasitelj. Jăl are Krist, Domnu! ¹² Asta ăĵ znak dă pă kari să ăl šćijec: voj vic afla pă kupilu ănvălit ăm hištalow.”

¹³ Atunšje dăm turdată lăngă parće dă ańđal u vinjit mulc ańdej dăm nor kari hvalale pă Dimizov. Šă jej slavale:

¹⁴ “Slava alu Dimizov ăm nor

šă pă pământ putuljală alu eje ominj kari lju izabralit.”

¹⁵ Dă pă šje ur fužit ańđelji dă la pastir ăm nor, pastiri ur zăs una la alt: “Haj aku am Betlehem, šă să videnj aje dă šje Domnu nju spus!”

¹⁶ Aša sur ăngribit ăm Betlehem šă ur aflat pă Marija, šă pă Josip, a kupilu are ăm hištalow. ¹⁷ Šă kănd pastiri ur văzut pă kupil, jej sur apukatăsă să spujă šje lju fost spus dă la ańdej dă kupil. ¹⁸ Toc eje kari ur auzăt šje pastiri ur spus, jej toc asre ămirac. ¹⁹ Ali Marija cănje toći vorbilje alor ăm sufliĵilje alor šă mult su găndit dă jelji. ²⁰ Atunšje pastiri ur fuĵjit la stadurlje alor šă jej dăde hvală šă slavă lu Dimizov dă kutotu stvarurlje šje ur auzăt šă šje ur văzut, točno kum lju fost najavalit alor.

²¹ Osmă zuva kănd kupilu su avut u fost obrezalit,* šă u fost čimat Isus, numilje u dată aluj dă la ańđal majnti dă šje Marija u rămas gărĵonă.

Isus šă Marija trăbă să mergă ăm Hram

²² Šă kănd u vinjit vreme alu Marija obred dă čistilală kum are zapovjedălală dă la zakonu alu Mojsije, Marije šă Josip ur dus pă Isus am Jeruzalem să ăl posvetilaskă la Domnu, ²³ kă ăĵ skris ăm zakonu alu Domnu: “Tot elši fišĵor u fi posvetilăt la Domnu.” ²⁴ Jej trăbă isto să adukă ųrtvă: “Dovă grlicur ili doj tănĵiră puromb,” kum ăĵ zapovjedalit dă la zakonu alu Domnu anostru.

Šimun u prepoznulit pă Mesija

²⁵ Atunšje are om ăm Jeruzalem šje să čima Šimun. Jăl are pravedan šă svet šă ašćipta pă Mesija să izbavalaskă pă Izrael† šă Duhu Svănt are ku jăl. ²⁶ Šă Duhu Svănt majnti ju spus aluj kă no mori majnti dă šje no vide pă Mesija alu Domnu anostru. ²⁷ Aša Duhu Svănt lu dus pă Šimun ăm Hram‡ kănd ur adus roditelji pă kupilu Isus ăm nontru šă să fakă obred kum are obiĵaju dă zakonu alu Mojsije. ²⁸ Šimun lu apukat ăm mănĵilješ pă Isus, slavale pă Dimizov, šă u zăs:

²⁹ “Aku lasă pă sluga atov să moră ăm putuljală, Domnu, kum tu aj zăs,

³⁰ kă oči amej ur văzut spasenje ata.§

³¹ Asta tu aj făkut dă totă lume.

³² Asta ăĵ lumina dă ominj* šă lji svitlizaskă alu ominj kari nus ųidov, slava alu lume dă Izrael!”

³³ Tata šă mama alu Isus asre umpljec ku ămirală dă kutotu šje Šimun u zăs dă jăl. ³⁴ Atunšje Šimun u blagoslovulit pă jej šă u zăs lu Marija: “Dimizov u odredilit pă ala kupil kă păntru jăl mulc Izraelc ur kăde šă su ridikasă.† Jăl ăĵ odredilit să fiĵă znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacalilă ³⁵ aša u vinji pă lumină găndurlje askunšă alu mulc, a maču či ămpunĵji ăm duša ata.”‡

Ana u prepoznulit pă Mesija

³⁶ Are isto aša proroĵica Ana fată alu Fanuel kari ăĵ dăm pleme alu Ašer. Ana are tari bătărnă mujeri, je are šapĵi aj ăm brak ³⁷ šă aku ăĵ vădoĵă, mar hundiva osamdeset patru aj.§ Ana nu fuĵje dăm Hram, nego sluųule akulo zuva šă nopće ăm post šă ăm aruguminĵi. ³⁸ Baš pă aje vreme Ana u vinjit, hvalale pă Dimizov, šă je spunje dă kupilu Isus alu toc kari ašćipta pă Dimizov să otkupilaskă pă Jeruzalem.*

§ **2,19** Marija cănje dă vorbilje alor šje ur spus dă kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ăm fălušăĵă cănje aje”. * **2,21** obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu ųidovski vĵernici zăšĵi kă obrezanje dă fišĵor ăĵ ųrtvă dă roditelji kari trăbă să adukă (Lev 12,1–4). **2,23** Izl 13,2 **2,24** Lev 12,8 † **2,25** pă Mesija să izbavalaskă pă Izrael Ăm original skriĵă: “ašćipta utĵehă dă Izrael” ‡ **2,27** ăm Hram “ăm udvaru dă Hram.” Numa sveĵenici puće tuna ăm zgrada dă Hram. § **2,30** spasenje ata “Spasalala” spunji dă osobă kari u aduųji spas–kupil mik kari ăĵ Isus–kum Šimun cănji: “Spasitelj kari tu aj mănat”. * **2,32** lumina Asta metaforă znaĵalešĵi kă kupilu u aųuta alu ominj să vadă šă să prišĵepi pă ista naĵim ka kum lumina aųută alu ominj benji să vadă. † **2,34** ur kăde šă su ridikasă Ešĵe vorbi znaĵalešĵi: “asta kupil u fašĵi kă mulc ur kăde ili ur vinji dă apropi la Dimizov”. ‡ **2,35** MaĵAsta metaforă spunji dă tuga mari kari Marija u sămcă: “Tuga ata u fi aša tari dă ĵu dure ka kum maču ĵar ămpunĵji ăm sufliĵit.” § **2,37** “osamdeset patru aj”: poĵi fi 1) aste are vădoĵa 84 aj ili 2) are vădoĵa kari are bătărnă 84 aj. * **2,38** să otkupilaskă pă Jeruzalem Asta znaĵalešĵi: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jăl kari u aduųji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ăm Jeruzalem”. (vedi Iz 52,9).

³⁹ Dã pã ŝje ur fãkut Josip ŝã Marije kutotu ŝje zakonu alu Domnu u ŝjirur dã la jej, jej ur mers ãm napoj ãm varuŝu alor Nazaret ãm Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut ŝã su ãmbãluritãŝã, are pljin dã mudrost, ŝã blagoslovurlje alu Dimizov asre ku Isus.

Isus sviteŝci ku učitelji ãm Hram

⁴¹ Roditelji alu Isus mãrŝje ãm tot anu ãm Jeruzalem sã fijã akulo pã blagdan dã Pasha. ⁴² Aŝã kãnd are Isus dvanaest aj dã bãtãrn jãl una ku jej u mers pã blagdan ka kum stalno mãrŝje. ⁴³ Ŝã kãnd u trikut blagdanu jej sur gãtatãŝã akasã, ali fãr dã ŝcučilje alu roditelji, kupilu Isus u rãmas ãm Jeruzalem. ⁴⁴ Jej gãnde kã ãj hundiva ãm grupã. Jej ur trikut mari kalji totã zuva, kapu sur apukatãŝã sã ãl koçi ãntri njamu ŝã ãntri hej kari ãl kunoŝci. ⁴⁵ Kum nu lor aflat, jej ur mers ãm napoj ãm Jeruzalem ŝã ãl koçi. ⁴⁶ Tri zãlji dã pã aje jej lor aflat. Isus are ãm Hram, ŝãde ãntri učitelji dã zakonu alu Mojsije, punje ureče ŝã lji ãntriba. ⁴⁷ Toc kari ãl punje ureče asre ãmirac la fire aluj, ŝã la odgovurlje aluj.

⁴⁸ Roditelji aluj isto aŝã asre tari ãmirac kãnd lor vãzutãlã akulo ŝã mumãsa ju zãs: “Fiŝjoru amnjov adãŝje njaj fãkut asta anovã? Tata atov ŝã ju as renj ãm mari brigur dã činji, pãŝci tot či kutanj!”

⁴⁹ Isus u ãntors vorba: “Ali adãŝje mã kutac? Nu ŝciyec kã ju aŝ trãbuji sã fjuv ãm kasa[†] alu Tata amnjov?”[‡] ⁵⁰ Jej nur priŝjiput ŝje gãnde sã lji spujã.

⁵¹ Ali Isus u mers ãm napoj ku roditelji ãm Nazaret, ŝã jãl lju u pus ureci. Ŝã mumãsa aluj u cãnut kutotu vorbilje ãm sufljituŝ.[§] ⁵² Ŝã ãm aje vremi Isus u kriskut ãm gãnd ŝã ãm telã^{*} ŝã ku milã dã la Dimizov ŝã dã la lumi.[†]

3

Sluŝba alu Ivan ŝje buçazã

(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

¹ Kãnd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,^{*} Poncije Pilat are upravitelj ãm Judeja, Herod vladale ãm Galileja a Filip, fračilje aluj dã pã tata alor, vladale ãm Itureja ŝã ãm Trahonitida a Lizanije vladale ãm Abilena,[†] ² Ana ŝã Kaifa asre mar popur,[‡] Dimizov u mãnat porukã alu Ivan, fiŝjoru alu Zaharija, kari kusta ãm pustinjã. ³ Ŝã aŝã Ivan u mers ãm toçi lokurlje pã lãngã rijeka Jordan sã propovjedãlaskã daje kã toc kari u greŝãlit, a heje kari su pokajalit sã lji jarçi Dimizov grehurlje a Ivan atunŝje lju buçuza. ⁴ Ka kum Prorok Izaija svite ãm kenvije aluj dã eŝçe vorbi:[§] “Graju alu unu kari muŝjeŝci ãm pustinjã ŝã sã auze:

pripremilec kalje pãntru Domnu;

ravnalecã kalje!^{*}

⁵ Lasã totã dolina sã fijã umpljetã

ŝã totã planina sã fijã ãm tokmã ku alčilje,[†]

ŝã kãljilje krivã sã fijã pravã,

ŝã kãljilje kari nus ravnã sã fijã ravnã[‡]

⁶ atunŝje totã lume u vide Spasenje dã la Dimizov.”

⁷ Alu gãrmadã dã lumi kari ur vinjit la jãl sã sã buçazi, Ivan zãŝje: “Voj leglo alu otrovni ŝarpi, ŝinji vu upozorulit sã ãnŝjirkãc sã skãpãc dãm kazna ŝje u vinji pã voj?”[§] ⁸ Arãtãc plodur dã ãnkãjalã!^{*} Nu vã

[†] **2,49** kasa alu Tata Isus sviteŝci dã Hramu alu Dimizov [‡] **2,49** Tata amnjov Roditelji aluj trãbuje sã ŝciji dã svrha aluj kari Tata aluj lu mãnat. Ku 12 aj, Isus, Fiŝjoru alu Dimizov, ŝcije kã Dimizov ãj pravi Tata aluj (nu Josip, bãrbatu alu Marija). [§] **2,51** u cãnut kutotu vorbilje ãm sufljituŝ Dã kutotu ŝje Marija u auzãt, zãŝji kã ãj ka blago kari je cãnje tari ãm sufljitu alji, pãze, ŝã cãnje dã aje. ^{*} **2,52** u kriskut ãm gãnd ŝã ãm telãare maj kufiri ŝã maj bãlour. [†] **2,52** ku milã dã la Dimizov ŝã dã la lumi Asta sviteŝci kum kriŝce duhovno ŝã ãm telã: “Dimizov ãl blagoslovule maj mult ŝã maj mult a ominji ãl plãŝje maj mult ŝã maj mult.” ^{*} **3,1** 27 ili 28 aj dã pã Krist

[†] **3,1** Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrarh” are duŝnosnik alu vladã kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dã rimski car. Kraljevstvo dã Herod “Mari”, kari are kralj ãm vreme dã rodenje alu Isus, are podijeljeno pã patru djelur dã pã morče aluj a akulo vladale fiŝjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvrtine”. Tot kraju ave unu ili miŝ djelovur kari sã čima provincije ka kum as re Galileja ŝã Samarija. [‡] **3,2** Ana ŝã Kaifa asre mar popur ili “kãnd Ana ŝã Kaifa sluŝule una ka mari pop.” Ana are mari popã a Ŝidovi ur nastavalit sã ãl prepoznulaskã čak ŝã kãnd Rimljani lu pus sã fijã ŝinjur aluj, Kaifa, sã ãl zamjenilaskã ka pã mari pop. [§] **3,4** Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris ãm kenvija aluj. ^{*} **3,4** Ominji asta faŝji sã sã pokajalaskã dã grehurlje alor: “Pripremilecãvã sã auzec poruka alu Domnu kãnd vinji.” [†] **3,5** Ili “jeu u maknuli tota gropa dã pã drik.” [‡] **3,5** Kãnd ominji pripremileŝci driku pãntru kralj kari vinji, jej ravnaleŝci kutotu ŝje ãj ridikat ili ŝje ãj ãnŝjos punji sus sã fijã kutotu ravno. **3,6** Iz 40,3-5 [§] **3,7** Ivan fiŝje dã njimik pã ominj daje kã traŝale pã jej sã lji buçazã sã lji kaznalaskã Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu pučec sã skãpec dã la grjevu alu Dimizov numa dakã vic fi buçuzac.” ^{*} **3,8** ãm original skrivãj: “avec plodovur kari ãs vredni dã ãnkãjalã.” ãm asta usporedbã ponaŝanja alu om sã usporeduleŝci ku plod. Ka kum dã la biljkã sã aŝçaptã sã ajvi plod kari ãj bun primjer dã aje biljkã aŝã dã la om kari zãŝji kã su ãnkãjit, sã aŝçaptã dã la jãl sã kuŝci kum Dimizov sviteŝci.

apukac sã vã zãšjec una lu alt: Abraham aj tata anostru![†] Ju vã zãk: Dimizov poçi dãm petrilješce rãdika pã kupij alu Abraham!"⁹ Mar aku sãkure dã sudu alu Dimizov aj pusã sus sã taji dãm korjen ljemnu.[‡] Tot ljemnu kari nu aduŝji bun plod u fi tijet ãndãrãt ŝã vãrljit ãm fok.

¹⁰ Gãrmaðã lu ãntribat pã jãl: "ŝje sã fãšjenj atunŝje?"

¹¹ Ivan u zãs: "Dakã avec dovã kãmaŝã atunŝje ãmpãrcãcãvã ku ala kari nari njiŝ una. Dakã avec mãnkari isto aŝã trãbã sã vã ãmpãrcãc."

¹² Akulo asre isto ŝã poreznici kari ur vinjit sã sã buçežã ŝã jej lor ãntribat: "Uçiitelju, ŝje sã fãšjenj?"

¹³ Ivan u ãntors vorba: "Nu maj akuljižec majmult dã kitã ŝje avec pravo sã locã!"

¹⁴ Ŝã kãtãnjilje isto lor ãntribat: "A noj? Ŝje trãbã noj sã fãšjenj?"

Alor lju zãs: "Nu loc ku sãla dã njime banj, njiŝ nu svedoçulec krivo protiv dã ŝjinjiva[§] ŝã fijeç zadovoljni ku plata avostrã!"

¹⁵ Lume asre alu plinj dã aŝçiptalur, ŝã sã ãntriba ãm sufljiçilje alor, nar puçe Ivan sã fiã Mesija.

¹⁶ Ivan lju ãntors vorba alu toc: "Ju vã buçež ku apã, ali unu kari u vinji kari aj maj bãlour da minji ŝã lu kari nu mes vredan sã aj ljeç žnirancurlje aluj.* Jãl vu buçuza ku Duhu Svãnt ŝã ku fok.[†] ¹⁷ Jãl cãnji furka[‡] ãm mãna aluj, ŝã jãl u çistili teleku[§] temeljito. Jãl u akulježi fãjna ãm skladiŝta aluj, ali jãl u arði jarba uskatã ãm fok ŝje nu sã aŝcinžji.*¹⁸ Ŝã ãm mulçi poticajur svite alu lume ŝã alu carã dã Hir fãlos.

¹⁹ Ivan lu fãkut dã njimik pã car Herod dã rãnd kã jãl su lot una ku Herodijada bãŝãcã alu fraçisuŝ[†] isto aŝã ŝã dã alci stvarur relji ŝje u fãkut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji ŝje u fãkut jãl u pus maj una: jãl u ãnkujet pã Ivan ŝje buçazã ãm çemicã.

Ivan buçuza pã Isus

(Mt 3,13-17; Mk 1,9-11)

²¹ Kãnd asre totã lume buçuzaç dã la Ivan, Isus isto are buçuzaç. Kãnd Isus su arugat su dãsvãkut noru, ²² ŝã Duhu Svãnt u vinjit žos pã jãl am formã dã purombu ŝã graj dãm nor u svãtit: "Tu jeŝç Fiŝjoru amnjov plãkut! Tu jeŝç fuluŝuja ame!"

Isus fiŝjoru alu Dimizov ŝã alu Adam

(Mt 1,1-17)

²³ Aku Isus are hundiva trideset aj dã bãtãrn kãnd su apukat javno sã propovjedãlaskã. Isus are cãnut dã fiŝjoru alu Josip.

Josip are fiŝjoru alu Eli,

²⁴ Eli are fiŝjoru alu Matat,

Matat are fiŝjoru alu Levi,

Levi are fiŝjoru alu Malki,

Malki are fiŝjoru alu Janaj,

Janaj are fiŝjoru alu Josip,

²⁵ Josip are fiŝjoru alu Matatija,

Matatija are fiŝjoru alu Amos,

Amos are fiŝjoru alu Naum,

Naum are fiŝjoru alu Hesli,

Hesli are fiŝjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fiŝjoru alu Mahat,

Mahat are fiŝjoru alu Matatija,

Matatija are fiŝjoru alu Ŝimij,

Ŝimij are fiŝjoru alu Joseh,

Joseh are fiŝjoru alu Joda,

[†] 3,8 Ili "Noj ŝçenjenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali." [‡] 3,9 Sãkure aj usporedba dã kazna kari maj ŝjeva su apuka: "Dimizov aj ka omu kari u punji sãkure pã korjenu dã ljemnu." [§] 3,14 nu svedoçulec krivo protiv dã ŝjinjiva Ili "nu optuçulec pã njime ku miŝjuna numa sã kãpãtãç banj dã la jej." *

^{3,16} Dãzljigat žnirancurlje dã sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kã ala kari vinji aj maj mari, dã Ivan nuj vredan sã fiã robu aluj. [†] 3,16 ku fok "Foku" aj usporedba ili dã 1) sud ili 2) dã çistilala [‡] 3,17 vijaça. Asta aj alat dã arunkala dã pŝenicã ãm zrak a zrna dã pŝenicã su odvojuli dãm pljevã. Zrnurlje ãs grelji ŝã kaði ðos a pljeva kari nuj bunã duŝji vãntu. Asta alat aj sliãno ka furka. [§] 3,17 "Teleku" aj lok hundi pŝenicã aj tari mult sã sã apuŝji ŝje trãbã. "Çistilala" teleku znaçaleŝçi kã aj gata ku žito: "sã zavrŝãlaskã ku žito". * 3,17 Ivan sviteŝçi dã Krist kari u vinji sã sudulaskã ka kum jãl ar fi lukroju pã pãmãnt kari aj spreman sã odvujskã zrnurlje dã pŝenicã dã la pljevã: "jãl cãnji furka daje kã aj spreman" ili "jãl aj spreman sã sudulaskã ka kum lukroju pã pãmãnt aj spreman sã vijalaskã pŝenicã". [†] 3,19 car Herod dã rãnd kã jãl su lot una ku Herodijada bãŝãcã alu fraçisuŝ Herod Antipas su læsat dã la elŝi mujer aluj, su lot una ku neçakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fraçilje mãŝçoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sã fiãjã una ku mujere alu fraçu su dakã jãl inka kuŝta.

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan,
 Johanan are fišjoru alu Resa,
 Resa are fišjoru alu Zerubabel,
 Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,
 Šealtiel are fišjoru alu Neri,
²⁸ Neri are fišjor alu Malki,
 Malki are fišjoru alu Adi,
 Adi are fišjoru alu Kosam,
 Kosam are fišjoru alu Elmadam,
 Elmadam are fišjoru alu Er,
²⁹ Er are fišjoru alu Jošua,
 Jošua are fišjoru alu Eliezer,
 Eliezer are fišjoru alu Jorim,
 Jorim are fišjoru alu Matat,
 Matat are fišjoru alu Levi,
³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun,
 Šimun are fišjoru alu Juda,
 Juda are fišjoru alu Josip,
 Josip are fišjoru alu Jonam,
 Jonam are fišjoru alu Elijahim,
³¹ Elijahim are fišjoru alu Meleja,
 Meleja are fišjoru alu Mena,
 Mena are fišjoru alu Matata,
 Matata are fišjoru alu Natan,
 Natan are fišjoru alu David,
³² David are fišjoru alu Jišaj,
 Jišaj are fišjoru alu Obed,
 Obed are fišjoru alu Boaz,
 Boaz are fišjoru alu Sala,
 Sala[‡] are fišjoru alu Nahšon,
³³ Nahšon are fišjoru alu Aminadab,
 Aminadab are fišjoru alu Admin,
 Admin are fišjoru alu Arni,
 Arni[§] are fišjoru alu Hesron,
 Hesron are fišjoru alu Peres,
 Peres are fišjoru alu Juda,
³⁴ Juda are fišjoru alu Jakov,
 Jakov are fišjoru alu Izak,
 Izak are fišjoru alu Abraham,
 Abraham are fišjoru alu Terah,
 Terah are fišjoru alu Nahor,
³⁵ Nahor are fišjoru alu Serug,
 Serug are fišjor alu Reu,
 Reu are fišjor alu Peleg,
 Peleg are fišjor alu Eber,
 Eber are fišjor alu Sala,
³⁶ Sala are fišjoru alu Kenan,
 Kenan are fišjor alu Arpakšad,
 Arpakšad are fišjor alu Šem,
 Šem are fišjor alu Noa,
 Noa are fišjor alu Lamek,
³⁷ Lamek are fišjoru alu Metušalah,
 Metušalah are fišjoru alu Henok,
 Henok are fišjoru alu Jered,

‡ 3,32 Sala, Sala Orikić ave grčki rukopis kari skrjuje: "Salmon, Salmon".

§ 3,33 Admin, Admin ... Arni, Arni Orikić ave grčki rukopis

kari skrjuje numa "Aram, Aram".

Jered are fišjoru alu Mahalalel,
 Mahalalel are fišjoru alu Kenan,
³⁸ Kenan are fišjoru alu Enoš,
 Enoš are fišjoru alu Šet,
 Šet are fišjoru alu Adam,
 a pã Adam Dimizov u stvorulit.

4

Draku ànšjarkã pã Isus
 (Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isus, pljin dã Duh Svãnt su àntors dãm rijeka Jordan, šã àl dušje Duhu pãm pustinjur* ² çetrdeset zãlji, hundi u fost ànšjirkat dã la draku. Àm zãljiljelje nu u mãnkat njimika, šã kãnd u vinjit do kraja jãl are flãmãnd.

³ Draku ju zãs atunšje: “Dakã ješç tu Fišjoru alu Dimizov zapovijedalešçi alu petrilješçe sã sã fakã pitã.”

⁴ Isus ju àntors vorba: “Skris àj àm svãntã kenvija: ‘Lume nu kustã numa dãm pitã.’”

⁵ Draku lu dus pã jãl pã planinã naltã, šã àm unu moment draku ju arãtat aluj kutotu kraljevstvo dã svet. ⁶ Šã draku ju zãs aluj: “Ju cuj da kutotu puçeresta šã mãndremesta kari àj datã mijã, šã ju pot da alu šinji gãndesk. ⁷ Kãnd çaj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijã.”

⁸ Isus ju àntors vorba: “Skris àj àm svãntã kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešçi šã pã jãl služulešçi!’”

⁹ Dã pã aje draku lu dus àm varuš Jeruzalem šã lu pusãlã pã maj nalt lok dã Hram. Atunšje ju zãs aluj: “Dakã ješç tu Fišjoru alu Dimizov, seri žos! ¹⁰ Kã àj skris àm svãntã kenvija: ‘Jãl u zapovjedali alu anđelji aluj sã çi pãzaskã’,

¹¹ šã ‘çu dušji pã mãnã
 sã nu çi luvešç ku pišjorilje àm petrã.’”

¹² Isus meržji vorba: “U zãs àj àm svãntã kenvija:
 ‘Nu ànšjirka pã Domnu Dimizovu atov!’”

¹³ Atunšje kãnd u trikut draku ku toçi ànšjirkalurlje, lu lãsat pã jãl pã una vreme.

Isus sã àntoršji napoj àm Galileja
 (Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

¹⁴ Isus meržji àm napoj àm lok dã Galileja àm puçere lu Duh, šã vorbi dã jãl sor apukat sã kružulaskã pãšçitot àm aje regijã. ¹⁵ Jãl ànvãca àm sinagogurlje alor šã toc àl slavale.

Isus are mãnat dãm sinagoga
 (Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

¹⁶ Jãl u vinjit àm varuš dã Nazaret, hundi jãl u kriskut šã pã obiçaju aluj, jãl u mers sãmbãta àm sinagogã. Šã su skulat sã çitalaskã. ¹⁷ U datã la jãl svitak† dã la proroku Izaia, a jãl u dãsvkut svitku šã u aflat lok hundi skrijã:

¹⁸ “Duhu alu Domnuluj àj pã minji dasupra.

Dãm ala rãnd jãl mu izabralit‡ pã minji sã vã propovjedalaskã Hir fãlos la sãrašj.
 Jãl mu mãnat pã minji sã spuj alu hej šje às ljigac kã poçi sã fijã dãsvãkuc
 šã lu orb kã poçi sã vadã
 šã sã ðe slobodã alu hej tlaçalic,

¹⁹ šã sã proglasalesk anu pljin dã milã alu Domnuluj.”

²⁰ Isus u ànçis svitku šã u dat àm napoj la pomoçniku šã u šãzut. Šã toc ku oçi àm sinagoga u mucãt pã jãl. ²¹ Su apukat sã ànveci: “Astãs asta svãntã karçi, kari ac auzãt ku ureçilje avoštri, su ispunulitãsã.”

²² Jej toc sã àmira la toçi vorbilje dã milã šje kãðe dã pã gura aluj. Šã jej su àntribat: “Nuj jãl fišjoru alu Josip?”

²³ Jãl lju zãs: “Àj una izrekã kari sigurno ac pripunji pã minji. A šã meržji: ‘Doktoru, àntrãmãçi pã çinji sãngur!’ Kutotu aj fãkut, kum anj auzãt, àm varuš dã Kafarnaum, fã šã aišje, àm kraju atov!” ²⁴ Šã jãl u zãs: “Anume, ju vã zãk niti unu prorok nu u fost àm benji apukat àm kraju aluj.

²⁵ Anume, ju vã zãk, kãnd àm doba alu proroku Ilija àm Izrael, noru are ànçis a ploje nu kãðe tri aj šã šinšj lunj šã are mari fomi pãm totã pãmãntu šã asre mulçi vãdojur àm Izrael. ²⁶ Tot Ilija nu u fost

* 4,1 “Pustinjã” àj lok hundi nuj apã nus ljemnji; njime nu kustã akulo. 4,4 Pnz 8,3 4,8 Pnz 6,13 4,10 Ps 91,11-12 4,11 Pnz 6,13 4,12 Pnz 6,16 † 4,17 “Svitak” znaçalešçi kã àj skris karçi pã pelji dã vakã. ‡ 4,18 Toçno znaçalešçi “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1-2

mănat la njișj unu dăm jej osim la vadoja ăm Sarfata dapropi dă varușu Sidon. ²⁷ Isto așă ăm vreme dă prorok Elizeja asre mulc gubavcur ăm pământu dă Izrael. Șă njiș unu dăm jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

²⁸ Känd ur auzăt, toc ăm sinagogă asre tari mirgiș, ²⁹ jej sur skulat sus șă lur mănatulă afară dăm varuș. Jej lur dus pă jăl pă maj nalt đal pă kari are varușu făkut, ăm namjeră să ăl ămpingă žos să ăl amori. ³⁰ Ali jăl u fužjit ăntri jej șă u mers pă kalje aluj.

Isus u mănăt afară pă drak dăm omula
(Mk 1,21-28)

³¹ Jăl u mers žos ăm Kafarnaum ăm varuș dă Galileja. Șă akulo sămbăta ănvăca. ³² Lume asre ămirac la ănvăcală aluj daje kă vorba aluj asre pljinji dă pučeri.

³³ Unu dăm ominjije ăm sinagogă ave rov duh ăm jăl, aje are drak. Șă jăl u mužjit ku graju glasnik: ³⁴ “A! Tu Isus dăm Nazaret, šje găndešči dă la noj? Aj vinjit să nji uništilec? Ju šćuv benji šjinji ješč tu, tu Svântu alu Dimizov!”

³⁵ Isus lu lot pă frikă șă ju zăs: “Fi putuljit! Hajde afar dăm omusta odma!” Drakula lu vărlijit pă omula žos ăm nenče alu toc șă u jășăt afară, șă njimik nu ju făkut.

³⁶ Eje kari ur văzut asre tari ămirac șă zășje una lu alt: “Šjefaldă vorba ăj asta? Ku autoritet șă ku pučeri șă relji duhovur jașă afară pă vorba aluj!” ³⁷ Hiru dă jăl u mers ăm tot kotu dă regijă ăntragă.

Isus ozdravalešči pă sokra alu Petar
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Känd u fužjit dăm sinagogă jăl u mers la Šimun akasă. Akulo asre sokra alu Šimun ăm pat bičagă ku fok mari ăm je. Șă jej lor ăntribat pă jăl să ăj ažući. ³⁹ Isus u mers la je u lot pă frikă pă foku șă foku u lăsatu. Je odma su skulatăsă șă su apukat să lji poslužulaskă.

Isus ozdravalešči pă mulc

⁴⁰ Mar känd să slăbuze sorilje žos* toc kari ave njam șă urtaș dăm mulči bičișugur lJOR adus la jăl. Șă jăl lju ăntrimat așă dă jăl punje mănjlje aluj pă jej unu pă kići unu. ⁴¹ Mulc dăm jej ave drașj ăm jej șă kum jăše afară, drașjije dăm jej mužje: “Tu ješč Fișjoru alu Dimizov!” Ali jăl lju răspită șă nu lji dăde să svitaskă kă jej šćije ka jăl ăj Krist. †

Hir fălos să širelešči păm Judeja
(Mk 1,35-39)

⁴² Mar kum vinje zuva jăl u fužjit dăm kasă pă lok pustulot. Gărmadă dă lumi ăl kuta, șă känd lor aflată gănde să ăl cějă să nu fuğă dă la jej. ⁴³ Ali Isus lju zăs: “Ju trăbă să mă duk ăm alčilje varușur să spuj Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov. † Dăm asta ränd am fost mănăt pă pământ.” ⁴⁴ Șă așă u mers să propovjedalaskă păm sinagogur ăm Judeja.

5

Isus u čimat pă Šimun, Jakov șă pă Ivan
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

¹ Ăm una ză Isus stăče lăngă Genezaretsko* jezero, känd gărmadă să astrănzje la jăl să audă vorba alu Dimizov. ² Jăl u văzut doj čamcur kum asre pă mal răzamac, kari u lăsət ribari känd ăș čistile mrežurlje. ³ Jăl u tunat ăm čamac kari are alu Šimun, șă lu ăntribat să ăl ămpingă maj ăm sus dă la mal. Atunșje jăl u šăzut žos șă u apukat să ănveci pă gărmadă dă lumi.

⁴ Känd u fost gata ku ănvăcala, jăl u zăs alu Šimun. “Ămpinži ăm maj adănkă apă șă slăbuzac mrežurlje ăm apă.” ⁵ Šimun ju ăntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totă nopče șă njimik nanj apukat: ali pă vorba ata ju uj slăbuză mreža ăm napoj ăm apasta.” ⁶ Känd u făkut așă jej u apukat mari boglă dă pešč, atit dă mreža kit nu puknje. ⁷ Jej ur mužjit la urtașji alor dă pă alčilje čamcur să lji ažući; jej ur vinjit, șă umpljet dovă karur dă pešč dă maj šjeva să ăntupe.

⁸ Känd u văzut Šimun Petar aje jăl u kăzut la pișjorilje alu Isus șă u zăs: “Maknaleščići dă la minji, Domnu, kă ju mes grešnă om!” † ⁹ Frikă delj svântă u kăzut pă jej șă pă ominj šje ur vinjit să lji ažući, känd

4,26 1 Kr 17,8-16 4,27 2 Kr 5,1-14 § 4,29 Lume dăm Nazaret asre tari uvredljivi daje kă Isus lji spunje dăm karče svântă hundi Dimizov lji ažuța lu hej šje nu kumušči karče svântă dă kit numa la židovur. * 4,40 Sămbăta să apukă dă jer känd sorilje kadi žos pă năm adauza känd sorilje kadi žos. † 4,41 Točno značalešči “pomazalit ku uloj” šje značalešči “Izabralit”. ‡ 4,43 Kraljevstvo značalešči pă asta lok ăj hundi ominji ănkredji ăm Dimizov. § 4,43 Dimizov u dat zadatak să spuji dă jăl șă lu mănăt pă Isus pă pământ

* 5,1 Genezaretsko jezero ăj isto șă Galilejsko jezero. † 5,8 Šimun u văzut ku Isus ăj svânt.

ur vāzut kic pešć ur apukat. ¹⁰ Isto aša asre āmirac Ivan šā Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori šā urtašji alu Šimun. Ali Isus u zās alu Šimun: “Nuc fijā frikā. Dā aku, maj menkulo tu vi apuka pā ominj!”[†]

¹¹ Aša jej ur adus karurlje dā apā pā mal, ur lāsāt kutotu šā lor sljedilit pā jāl.

Isus ozdravalešći pā om ku gubā

(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

¹² Isus are ām unu dām varušurljelje. Om pljin dā gubā lu vāzutulā pā jāl šā su arukānt pā dinučiš ām nenće aluj šā sā aruga la jāl: “O Domnu, dakā numa tu vuješć, tu mā poc čistili.”

¹³ Isus u mēcāt māna aluj šā lu taknult, šā u zās: “Ju gāndesk. Fi čistilit!” Šā odmah guba lu lāsāt. ¹⁴ Atunšje lu purunšjitulā sā nu spujā alu njime, čar asta sā fakā: Elši sā mergā la popā šā sā areći, dā pā aje, dā dokaz dā vražā, vi trābujī sā adušj žrtvā dā čistilalā ka kum Mojsije u zapovjedālit.

¹⁵ Svat dā jāl su širilī maj pā dāparći, aša dā gārmadā dā lumi ur vinjit sā puajā ureći la jāl, šā sā fijā ozdravalic. ¹⁶ A jāl sā tārāje pā lok pustulot šā sā posvetilaskā la aruguminći.

Pučeri alu Isus sā jerći grehurlje

(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ Ām una zā, Isus ānvāca, ave ām nenći pā mulc farizej šā učitelj dā zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dām toći kumpānjilje dā Galileja šā Judeja šā dām Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus šā ozdravalskā pā bičež. ¹⁸ Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit šā adušje pā om kari nu puće sā umblji. Šā jej gānde sā āl adukā la Isus. ¹⁹ Ali nu are lok pā hundi sā āl adukā ām nontru dā gužva mari. Aša jej sur urkatāsā pā krov šā lor slābuzāt ām nontru pām krov ku pat dā tot la dā dā nenće alu Isus.

²⁰ Kānd u vāzut ānkridala alor, jāl u zās aluj: “Omulji, grehurlje atelji ās jirtaci.”

²¹ Pā ešće vorbi farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije sā gānde: “Šjinji āj omusta šje svitešći aša protiv dā Dimizov? Šjinji osim dā Dimizov poći sā jerći grehurlje?”

²² Isus šćije šje sā gāndešći, šā jāl lju zās: “Adāšje vā āntribāc ešće stvarur ām sufljičilje avoštri? ²³ Šje āj maj ušuri dā zās: ‘Grehurlje cis jirtaci!’, ili sā zāšj: ‘Skolāci šā umblā?’ ²⁴ Ali numa sā šćijec kā Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pā pāmānt sā jerći grehurlje. Dakā zāk alu fišjoru kari nu poći sā umblji: ‘Skolāci, jec patu šā dući akasā!’”

²⁵ Šā odma su skulatāsā šu lot patu pā šje are pā košći, šā u fužjit akasā, šā pā kalji slavale pā Dimizov.

²⁶ Šā toc akulo asre āmirac, šā jej slavale pā Dimizov. Šā ku āmiralā svite: “Astās anj vāzut šjeva tari mari!”

Levi (Matej) sljedilešći pā Isus

(Mt 9,9-13; Mk 2,13-17)

²⁷ Dā pā aje Isus u jišāt afarā šā lu vāzutulā pā carinik[§] šje sā čima Levi, ^{*} jāl šāde ām carinarnicā. Isus u zās: “Sljedilešći mā pā minji!” ²⁸ Šā jāl su skulat u lāsāt kutotu, šā lu sljedilit.

²⁹ Atunšje Levi ām kasa aluj u fākut mari slavālalā pāntru jāl; ku jej šāde mulc carinici šā alci la masā.

³⁰ Farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije, sur apukat sā gumunjaskā kapu su apukatā sā svitaskā alu učenikurlje alor: “Adišje mākāc šā bijec ku carinici šā ku grešnici?”

³¹ Isus u āntors vorba: “Eje kari ās sānātoš nu trābā pā doktor, numa aluje kari ās bičež. ³² Ju nam vinjit sā čem šā sā āntork pā pravedni, nego pā grešnā.”

Usporedbur dā post

(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

³³ Jej atunšje jarā u zās: “Učenci alu Ivan šā alu farizejilor postulešći mulći rāndur šā sā arogā, ali učenici atej mānānkā šā be. Adāšje āj aša asta?”

³⁴ Isus u āntors vorba: “Pučec sā punjec pā gošć dā nuntā sā postulaskā kānd āj mladoženja ku jej?”

³⁵ Ali u vinji zā kānd mladoženja u fi lot āndārāt dā la jej, šā kānd u vinji vreme jej ur postuli.”

³⁶ Jāl lju spus dā una usporedbā: “Njime no rupi um dārab dā la novā colā šā su kārpsākā pā bātārnā, kānd ar fašji aje, pā haj novā colā ar ave gaurā, a alu haj bātārnā nar pasali dārābu dā la novā col.

³⁷ Njime nu varsā nov vinu ām bātārnā šā mari čaturica,[†] nov vinu ar puknji ām čaturica šā sar vārsa

[†] 5,10 Šimun u sviti dā Isus la ominj. 5,14 Lev 14,2-32 [§] 5,27 Židovi mřzale pā poreznici daje kā poreznici asre Židovi kari ās izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilī pā Izrael. Ešće poreznici as re nepoštēni ur furat banj alu Izraelci. ^{*} 5,27 Levi āj ista osobā šje āj šā Matej.

[†] 5,37 Čaturica āj pelji dā la birkā ili dā la kecā hundi sā bagā strugur šā atunšje sā fašji vin.

vinu, a čaturica ar propadnuli.† 38 Nov vinu trǎbǎ sǎ fijǎ vǎrsat ǎm novǎ čaturica§. 39 Šǎ njime dǎ pǎ šje u be vin bǎtǎrn nu gǎndešci sǎ be nov, kǎ zǎšji: ‘Bǎtǎrn ǎj dǎstul dǎ bun.’”*

6

Isus ǎj Domnu dǎ sǎmbǎta

(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

1 Un datǎ pǎ zuva dǎ sǎmbǎta Isus trǎšje pǎm šjeva ka polǎ dǎ pšenica. Učenici aluj ur skos pšenica šu u ribile ku mǎnjilje šǎ mǎnka. 2 Ali orikic dǎ farizej ljur zǎs alor: “Adǎšje fǎšjec šjeva šje nu ǎj ku zakonu ǎm tokmǎ pǎ zuva dǎ sǎmbǎta?”*

3 Isus ju ǎntors vorba: “Nac čitalit ǎm Svǎntǎ kenvija, šje u fǎkut David kǎnd are jǎl šǎ učenici aluj flǎmǎnš? 4 Kum ur tunat ǎm kasa alu Dimizov, David šǎ u lot pita kari are pusǎ ǎndǎrǎt dǎ žrtvǎ, kari čar poči popa sǎ mǎnǎšji, šǎ su umpǎrcǎt dǎm pite ku urtašji?” 5 Atunšje jǎl lju zǎs alor: “Fišjoru Omuluj ǎj Domnu dǎ sǎmbǎta.”

Isus u ozdravalit mǎnǎ njimurogǎ

(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

6 Pǎ alta zuva dǎ sǎmbǎta jǎl u mers ǎm sinagogǎ šǎ su apukat sǎ ǎnveci. Akulo are om alu kari are mǎna njimurogǎ.† 7 Šǎ učitelji dǎ zakonu alu Mojsije šǎ farizeji sǎ ujta pǎ jǎl sǎ vadǎ dakǎ lu ǎntrimalǎ jǎl pǎ zuva dǎ sǎmbǎta. Šǎ jej dabe šjeva ašcipta sǎ fakǎ krivo sǎ potǎ sǎ svitaskǎ protiv dǎ jǎl. 8 Jǎl šcije šje sǎ gǎndešci, šǎ u zǎs alu omuluje ku mǎna njimurogǎ: “Skolǎci šǎ hajd dǎ dǎ nenči.” Jǎl su skulat šǎ stǎce akulo.

9 Isus atunšje u zǎs alor: “Ju gǎndesk sǎ vǎ ǎntreb, ǎj benji sǎ fašj benji pǎ zuva dǎ sǎmbǎta, ili relji? Sǎ spasalaskǎ kustu ili sǎ uništilaskǎ?” 10 Atunšje su ujtat okolo pǎ tot omu, šǎ jǎl u zǎs alu omuluje: “Mǎceščic mǎnal!” Jǎl u fǎkut aša, šǎ mǎnǎ ju fost sǎnǎtosǎ ka hajelantǎ. 11 Ali jej asre tari mirgiš šǎ sur apukat sǎ svitaskǎ šje sǎ fakǎ alu Isus.

Isus aš akulježi pǎ apostoli aluj

(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

12 Una zǎ u mers pǎ planinǎ sǎ sǎ arožji, šǎ jǎl u fost akulo totǎ nopce ǎm aruguminici la Dimizov. 13 Haje zua jǎl u čimat pǎ dvanaest (12) učenikur la jǎl pǎ kari lju akuljes šǎ lju čimat apostoli. 14 Ešce asre:

Šimun pǎ kari lu čimat Petar, šǎ fračisu Andrija,

Jakov šǎ

Ivan,

Filip šǎ

Bartolomej;

15 Matej šǎ

Toma,

Jakov fišjoru alu Alfej šǎ

Šimun čimat Revan,

16 Juda fračisu lu Jakov šǎ

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

Isus svitešci dǎ nagradur šje u fi

(Mt 4,23-25; 5,1-12)

17 Kum vinje ku jej ǎm napoj žjos, jǎl u stat pǎ čistinǎ dǎ dal hundi asre grupa dǎ učenici aluj šǎ mari gǎrmadǎ dǎ lumi sur akuljesǎsǎ, jej ur vinjit dǎm Judeja šǎ dǎm varuš Jeruzalem šǎ dǎm Tir šǎ Sidon varušurle lǎngǎ more. 18 Jej ur vinjit šǎ ǎl punje ureci, šǎ sǎ fijǎ ozdravalic dǎm bičišugurle alor. Isto aša u ozdravalit pǎ heje kari ave relji duhovur ǎm jej. 19 Mulc gǎnde sǎ puǎj mǎna pǎ jǎl daje kǎ pučeri fužje dǎm jǎl šǎ puće pǎ toc sǎ lji iscjelilaskǎ.

20 Atunšje su ujtat ǎm oć pǎ učenici aluj šǎ u svǎtit:

“ǎnfǎlušćǎvǎ voj kari šćec sǎrašj

kǎ kraljevstva alu Dimizov ǎj avostrǎ.

† 5,37 Kǎnd nov vinu su ǎnǎkrit ar krišće, ar rupe bǎtǎrnji čaturicurlje kǎ nar puće maj sǎ sǎ mǎcaskǎ. § 5,38 Strugulje kǎnd sǎ punji ǎm čturica atunšje krešci una ku pelje dǎ životinjǎ šǎ atunšje sǎ fašji ǎm vin. * 5,39 Asta svat spunji dǎ ǎnvǎcala kum bǎtǎrnji ǎnvǎca ku hej kari vodulešci sǎ ku Isus kum ǎnvǎca. Aje ǎj kǎ ominji kari ǎs ǎnvǎcac pǎ ǎnvǎcala bǎtǎrnǎ, nari vojǎ sǎ sǎ ǎnveci novi stvarur šje Isus ǎnvǎca. 6,1 Pnz 23,25 * 6,2 Farizeji cǎnje kǎ maj mik lukru ku mǎnjilje sǎ trljǎlešč fǎn ǎm zuva dǎ sǎmbǎta ǎj protiv zakon. 6,3 1 Sam 21,1-6 † 6,6 Mǎna alu njimurog are desna.

²¹ Ānfālušācāvā voj kari ščec flāmānž,
kā vic fi sātuj.

Ānfālušācāvā voj kari plānžjec,
kā voj vic rādi.

²² Ānfālušācāvā voj kari ščec mārzałic, rušunac šā mānac ku relji
dā rāndu alu Fišjoru Omuluj.

²³ Kānd u vinji zue, ānfālušācāvā šā sārec pām sus dā fālušājā. Kā sigurno nagrada avostrā u fi mari
ām nor. Haleluja! Nus are aša šā proroci tretiralicā dā la mošurlje alor!

²⁴ Ali jao avovā, kari ščec gāzdašj,
kā ac apukat utjehā!

²⁵ Jao avovā kari ščec sātulj,
kā voj vic fi flāmānž.

Jao avovā kari aku rādec,
kā voj vic žalali šā plānžji!

²⁶ Jao avovā dā kari toc benji svitešči,
aša isto fišjec pā mišjinjoš prorokur, mošurlje alor kari aša fišjec.”

Isus ānvacā sā plāšjenj pā dužmanji anoštri

(Mt 5,38–48; 7,12)

²⁷ “A voj kari mā punjec ureči, vā zāk: ‘Plāšjecāvā pā dužmanji avoštri. Fāšjec benji alor kari vā
mārzałešči. ²⁸ Blagoslovulec pā eje kari vā blastāmā! Arugācāvā dā eje kari relji vā kivinješči. ²⁹ Hāl
kari či luvešči pāšči una parči dā ubraz, āmbijā šā haje parči atunšje. Šā alu hāl kari ac je šuba nuj
branalec sā āc je šā kāmaša. ³⁰ Dā alu toc, šje šjeri dā la činji. Dakā je šjinjiva šjeva šje āj atov, nu šjire sā
ac de ām napoj. ³¹ Aša maj, fāšjec alu altora kum ac gāndi sā vā fakā avovā.

³² Dakā plāšjec numa pā eje kari vā plašji pā voj, šjefāldā hvalā vic kāpāta? Ka šā čak šā grešnici plašji
pā eje kari lji plašji pā jej. ³³ Šā dākā fāšjec numa benji alu eje kari fašji vovā benji, šjefāldā hvalā vic
kāpāta? Čak šā grešnici fašji aje. ³⁴ Dakā dādec kečinj alu alor dā la kari aščiptāc sā vā āntorkā ām napoj,
šjefāldā hvalā vic kāpāta? Čak šā grešnici dā kečinj alu grešnici sā potā ām napoj sā kepiči kit lju dat.

³⁵ Plāšjec pā dužmanji avoštri, ažutācālji šā dādec kečinj, ali nu aščiptāc sā vā āntorkā ām napoj.
Atunšje voj vic kāpāta mari nagradā šā voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari[‡] Dimizov[§] daje kā jāl aj bun
alu nezahvalni šā alu ubraznjiš. ³⁶ Fijec miloš kā jāl Tata dām nor āj pljin dā milā.”

Isus nji ānvacā kum sā izabralenj bun učitelj

(Mt 7,1–5)

³⁷ “Nu sudulec pā njime, šā njime nu vu suduli pā voj. Nu osudulec pā njime, šā njime nu vu osuduli!
Jirtāc šā vu fi jirtat. ³⁸ Dādec šā vu fi dat bunā merā astrānsā, zdrānšinātā šā tari multā u fi vārsatā ām
saku avostru.* Kā ku ista mjerā šje voj dādec vu fi datā.”

³⁹ Jāl lju spus izrekā: “Poči unu orb sā adukā dā mānā pā altu om orb? Nar kāde jej amāndoj ām
gropā? ⁴⁰ Učeniku nu poči fi maj mari dā učitelju. Jāl u fi ka učitelju aluj kānd su vježbāli dāstul dā
benji.†

⁴¹ Adāšje vā ujtāc tot la cupljigā ām oču alu urtaku, a ām oču atov nu ves dārab dā ljemn? ⁴² Kum poc
zāšji alu urtaku: ‘Lasāmā sā skot cupljigā dām očuc’, kānd nu ves dārābu mari dā ljemn ām oču atov?
Licemjeru, elši skočec dārābu dā ljemn dām očuc, kapu vi puće maj benji sā skoc cupljigā dām oču alu
urtaku.”

Isus ānvacā šje svitenj āj ām suflijit

(Mt 7,17–20; 12,34–35)

⁴³ “Tot bun ljemnu ari bun plod, šā tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod. ⁴⁴ Tot ljemnu āj
kunuskut dā pā plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur dām māršunj.‡ ⁴⁵ Om bun fašji
bunji stvarur daje kā ari bunā suflijit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kā suflijitu lji rov. Gura svitešči,
dām šje ci suflijitu pljin.”

Om kari āj mudar askultā šje Isus ānvacā

(Mt 7,24–27)

‡ 6,35 Maj Mari Dimizov značalešči kā jāl āj tari mari šā glavni. § 6,35 voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakā či ponašalešč
ka Dimizov. * 6,38 Isus dā primjer kum kānd kumpir šjeva hāl kari vindī cu da maj mult dā kit šje aj pālčit. Kit tu daj altora, Dimizov
cu da maj mult. † 6,40 Omu trābā sā fījā tari opezan kānd āš je pā učitelj, kā jāl u fi atunšje kā učitelju. Dakā učitelju krivo ānvacā
daje kā āj duhovno orb, u fi prevaren šā učeniku. ‡ 6,44 Ponašalala alu om aratā šjefāldā āj om, šjefāldā aj suflijitu aluj.

46 “Šă dăšje mă čimăc: ‘Domnu! Domnu!’, a nu făšjec šje vă zăk? 47 Ju vuj spunji kum aj om kari vinji la minji să puji ureči la vorba ame, šă askultă: 48 Jăl aj ka omu šje u gradalit kasa šă u kapalit adănkă să puja temeljurlje pă petră. U vinjit poplava šă u luvit apa am kasa šă njiš nu su zdrănsjinat daje kă are benji gradalită. 49 Ali ala kari auzăt šje am zapovjedalit a nu făkut aje ka omu šje u gradalit kasă pă pământ făr dă temelj. Atunšje u luvit apă am kasă, su răsăpit dăm turdată šă u fost răstunată dokraja šă čar gunoă u rămas.”

7

*Isus u ozdravalit pă sluga alu stotnik**(Mt 8,5-13; Iv 4,43-54)*

1 Kănd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jăl u mers am varuș dă Kafarnaum. 2 Akulo are stotnik* kari ave sluga pă kari al cjenile šă kari are aša bičag dă are pă morči. 3 Stotnik u auzăt da Isus† šă u mănat pă orikic Židov‡ kari asre glavni la jăl, šă să să arožji, să vijă să antremi pă sluga aluj. 4 Jej ur vinjit la Isus šă să aruga tari la jăl să vijă. Jej u zăs: “Omusta anume zaslužulešci să fašj aje pântru jăl 5 daje kă plašji pă narodu anostru, šă jăl aj ala kari u făkut sinagogă pântru noj.”

6 Isus u mers ku jej. Šă jăl no mers dăparci dă la kasa, kănd stotnik u mănat pă urtašji aluj să zăkă: “Domnu, nu či činji să vij am kasa ame kă ju nu mes vredan să vijă tu dăsup krovu amnjov!§ 7 Kă njiš ju nu mă smatralăsk kă mes vredan să vjuv la činji. Aša numa ză vorba dă pă loku hundî ješč šă sluga amnjov u fi antrimat. 8 Kă šă ju mes kătănă kari trăbă să apukă zapovjedur dă la voda amnjov, ka kum am kătănji dăsupă minji kari trăbă să mă askulči. Ju kănd zapovjedalaskă alu unu: ‘Duči!’, šă jăl merži, šă alu aluje: ‘Hajdi!’, šă jăl vinji, šă alu sluga amnjov kănd aj zăk: ‘Fă asta!’, šă jăl fašji.”*

9 Kănd Isus u auzăt aje šje u zăs, jăl su amirat, šă su antors la gărmadă šje al sljedile šă jăl lju zăs: “Ju vă zăk kă njiš pă unu Židov dăm Izrael nam aflat ku dăstafel vjeră!”† 10 Kănd heje mănac dăla stotnik su antors akasă, jej or aflat pă sluga sănătos.

Isus u skulat pă om mort

11 Dă pă aje, Isus u mers am varuș šje să čamă Nain.‡ Učenici aluj šă gărmadă dă lumi umbla dă pă jăl. 12 Ali kum ur vinjit dă apropi la ușa dă varuș, u văzut kum dušje pă om mort să al angropi. Mumăsa alu omula mort are vădoja, šă je ave čar unu fišjor. Šă la mărmanči măržje multă lumi. 13 Kănd u văzutu Domnu, jăl ave milă, šă ju zăs: “Nu plănžji.” 14 Atunšje jăl u pus măna pă kărpašo,§ šă ominji šje al dušje u stat. Atunšje jăl u zăs: “Fišjorulji, ju ac zăk: ‘Skolăci!’” 15 Šă omu mort su skulat šă su apukat să svitaskă šă Isus lu datăla la mumăsa.

16 Mari frikă u kăzut pă jej toc šă su apukat să hvalalaskă pă Dimizov, šă zăšje: “Mari prorok u vinjit antri noj! Dimizov u vinjit să ažuči alu lume aluj.”* 17 Šă hiru dă asta u mers am Judeja šă okolo.

*Ivan Krstitelj antriba dakă u vinjit Mesija**(Mt 11,2-11)*

18 Učenici alu Ivan† aj spunje dă kutotu šje să dogadaale. Kapu Ivan u čimat pă doj učenikur aluj 19 šă lju mănat la Domnu să al antrebi: “Ješč tu ala kari Dimizov u zăs kă trăbă să vijă ili trăbă să aščiptănj pă altu?”‡

20 Kănd u ažuns jej la Isus, jej u zăs kă Ivan šje bučază nju mănat să či antribănj: “Ješč tu ala kari Dimizov u zăs kă trăbă să vijă ili trăbă să aščiptănj pă altu?”

21 Isus băs antriba atunšje pă multă lumi dăm bičišugur, mukur šă lji oslobodule dăm rov duh, šă alu mulc ominj orb lji dăde să vadă dăm tot suflijtu. 22 Isus lju antors vorba: “Dušjec am napoj la Ivan šă spunjecăj šje ac văzut šă ac auzăt, šje am făkut: kă orbi aș antrimac, šă poči vide, šlagărzăci poči umbla,

* 7,2 Stotnik aj rimski vojnik kari zapovjedalešci alu 100 vojnikur. † 7,3 Stotnik u auzăt kă Isus u iscejililit pă mulc ominj, šă kă aj dapropi, kă să antors am Kafarnaum. ‡ 7,3 Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gănde kă Isus ar punji ureči la molbă dakă Židovi lor antriba. Anume, Židovi šă rimski vojnici asre neprijatelji. § 7,6 Židovi nar tuna am kasa alu hej kari nus Židov să nu fijă neprihvatljivi la Dimizov. * 7,8 Aša ka stotnik kum ari autoritet să naredilaskă alu kătănjilor, Isus ari autoritet să naredilaskă alu bičišug să nestalaskă. † 7,9 Isus očkivăle dă la Židov să ajvi dăstafel vjeră alu nu ave. Jăl nu očkivăle dă la hej kari nus Židov să ajvi dăstafel vjeră a anume, asta om ave. ‡ 7,11 Asta aj lok dapropi hundi prorok Elizej u ridikat dăm morc pă unu fišjor alu una mamă majnti sto aj dă kăna (ujtăci la 2 Kr 4,8-37). § 7,14 Kăna kărpašo are dăsvăkut šă are tari ušuri. * 7,16 Ominji gănde kă Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj am Kenvija bătărnă u ridikat dăm morc (1 Kr 17,17-24; 2 Kr 4,18-37). † 7,18 Ivan Krstitelj u fost am čemică. ‡ 7,19 Židovi očkivăle kă Mesija u fi kralj kari u vinji să lji spasalaskă dă la rimska vladavina, a nu numa să fijă duhovni Spasitelj. Ivan kunušce prorocanstva dă Mesija ka kum ščije šă Iz 42,7; 61,1-2 (ujtăci Lk 4,18-19). Aša u očkivalit Isus să fijă kralj, a pă Ivan šă pă alci ominj kari aș pravetni să lji lași afară dăm čemică, a să lji kaznalaskă pă ominj kari u odbacalit pă Mesija (ujtăci kum Ivan propovjedalešci am Lk 3,9, 16-17), ali njimika inka nu su dogudulit.

gubavci sã čistilešči, šã surži poçi sã audã, morci sã skolã ãm kust, šã alu sãrašj propovijedalešči Hir fãlos.[§] ²³ Šã blagoslovulit ãj om kari nu aflã njimika ãm minji šje poçi uvredãlaskã.”

Mudrã ãnvãcala alu Isus šã alu Ivan šje Buçazã

(Mt 11,12–19)

²⁴ Kãnd u fužjit glasnici alu Ivan ãndãrãt, Isus su apukatãšã sã spujã alu gãrmadã dã Ivan: “Šje ac mers sã videc ãm pustinjã? Trskã kum sã ljagãna pã vãnt? Naravno kã nu![†] ²⁵ Ili šje ac mers sã videc? Atunšje ac mers sã videc kum ãj ãmbãrkatã ãm šjefelj colji delj mãndri? Naravno kã nu!^{*} Eje kari ãs mãndru ãmbrãkac šã kustã ãm luksuz, pã eje lji puçec afla ãm palaçur dã kraljev. ²⁶ Atunšje šje ac mers sã videc? Pã prorok? Naravno kã da! Ju vã zãk, šã maj mult dã prorok! ²⁷ Jãl ãj om dã kari aj skris ãj ãm svãntã kenvija:

‘Ujtãcãvã, asta ãj amnjov glasnik mãnat sã pripremalaskã ãm nençi kalje ata.’[†]

²⁸ Anume vã zãk, dãm toc ominj kari su avutãšã, nu are maj mari dã kit dã Ivan. Ali majmikã ãm kraljevstva alu Dimizov ãj maj mari dã jãl!”[‡]

²⁹ Toc kari u auzãt ur priznalit kã šje Dimizov ãnvacã ãj benji, çak šã poreznici. Eje ãs kari Ivan lju buçuzat. ³⁰ Ali farizeji šã uçiitelji dã zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov šje ave pãntru jej. Jej ur odbjilit sã lji buçeži Ivan.

³¹ Isus u zãs atunšje: “Ku šje sã usporedilenj pã ešçe ominj ãm asta vremi? Kum samãnã jej? ³² Jej ãs ka kupiji mišj šje njimik nu lji pasalešçi, kari šadi pã trg, šã sã çamã una pã alt:

‘Kãnd anj kãntat pãntru voj,

voj nac žukat,

šã kãnd anj kãntat trišç kãnçiši pãntru voj,

voj nac plãns!’

³³ Aša kãnd u vinjit Ivan šje buçazã jãl nu mãnka pitã njiš nu bije vin, mar voj ac zãs: ‘Jãl ari drak ãm jãl!’ ³⁴ Šã ju, Fišjoru alu Omu, am vinjit, šã ju mãnkam šã bjem, ali voj zãšjec: ‘Ujtãcãvã! Flãmãnd šã butor, urtaku lu poreznici šã alu grešnici!’ ³⁵ Ali mudrostu alu Dimizov su arãtat kã ãj anume dã la toc kari u apukat.”[§]

Isus ãnvacã: alu šinji ãj maj mult jirtat, ala maj mult u plašji

(Mt 26,6–13; Mk 14,3–9; Iv 12,1–8)

³⁶ Unu dãm farizej Šimun, lor çimatulã pã jãl pã večerã, aša Isus u mers la farizejula akasã šã šu aflatusã lok la masã.^{*} ³⁷ Dãm turdatã u vinjit una tari grešnã mujeri, kari u saznalit kã jãl ãj akulo šã kã mãnãnkã la farizej,[†] šã je u vinjit akulo, u adus tari skumpã uloj ku miros ãm skumpã ujagã dãm petrã. ³⁸ Je u stat dãnapoju aluj, la pišjorilje aluj, šã su apukat sã plãngã. Atunšje su apukat sã ãj spelji pišjorilje aluj ku lãkrmilje alji, šã sã ašçargã pišjorilje ku pãru alji. Je ãj sãruta pišjorilje aluj, šã ku uloj mãnže.

³⁹ Kãnd u vãzut aje farizeju Šimun kari lu çimatulã pã večerã, jãl sã ãngãnde ãm jãl sãngur: “Sã fijã omusta anume prorok, jãl ar šçi kã je ãj tari grešnã mujeri.”

⁴⁰ Isus ju zãs: “Ju am šjeva sã ac zãk cijã Šimun.”

Šã Šimun u zãs: “Uçiitelju zã.”

⁴¹ Isus u vorbit: “Are om kari dãde keçinj šã jãl ave doj daturaš. Unu ji are dator petsto banj dãm aržjint a halalãnt pedeset banj dãm aržjint.[‡] ⁴² Njiš unu dãm jej nu u dat a nu ave dãm šje sã ãj ãntork, šã omula u jirtat alu amãndoj. Aku spunjec kari ar trãbuji sã ãl plakã maj tari?”

⁴³ Šimun ju ãntors vorba: “Kã ar trãbuji sã fijã ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zãs: “Benji aj prosudulit.” ⁴⁴ Atunšje su ãntors la mujere šã jãl u zãs alu Šimun: “U vejs pã mujeresta? Ju am vinjit ãm kasa ata ali nu maj dat apã pãntru pišjorilje amelji,[§] a je mu lju spãlat ku lãkrmilje šã lju ašçers ku pãru alji. ⁴⁵ Nu maj sãrutatãmã pã minji, ali je mu surãtat pišjorilje dã kãnd u vinjit ãm nontru, no stat sã mã sãruçi. ⁴⁶ Tu nu maj unsã kapu ku uloj ali je mu unsã kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Dãm asta rãnd ju ãc zãk cijã: ‘Mulçi grehur jisã jirtací, daje kã mu plãkut tari.

§ 7,22 Ešçe stvarur kari Isus u fãkut, arãta kã jãl ãj Mesija, kum ãj ãm kenvija alu proroku Izaija, poc vide ãm asta stih: Iz 29,18–19; 35,5–6; 61,1–2. * 7,25 Ivan purta urãçi colji (Mt 3,4). † 7,27 Dimizov u zãs kã glasniku alu Isus kari u pripremili kalje alu Isus ãj Ivan. ‡ 7,27 Mal 3,1 ‡ 7,28 Ivan u ispunulit proroštvo kã jãl u pripremit kalje alu Isus. Jãl nu vãzut kã kraljevstvo su ispunulit, daje kã lu amurut majnti dã šje Isus u uskrsnulit, atunšje jej kari su obratalit dã pã šje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dã kit Ivan.

7,33 Mt 3,4 § 7,35 Hej kari u apuka pã Ivan šã pã Isus u arãta kã ãnvãcala ãj mudrã. * 7,36 Are obiçãj pã gozbã ka pã asta večerã numa bãrbec šãde ðos kãnd jej as re pã košçi lji are mãndru la masã. † 7,37 Are obiçãj ãm aje vremi kã alci puçe sã sã ujçi kãnd jej asre la večerã a jej nu mãnka. ‡ 7,41 Unu banj dãm aržjint = una dnevnica alu radnik. § 7,44 ãm aje vremi kãnd vij la domaçiin am kasa trãbuje sã lji spelji pišjorilje kã jej umbla pã drikur kari asre pljin dã prašinë.

Alu ala kari ari maj pucanj dă jirtat, ala maj pucan mu arătat plăkătură.’ ”⁴⁸ Atunșje u zăs alu mujere: “Grehurlje atelji ăș jirtaci.”

⁴⁹ Atunșje eje kari asre la masă ku jăl sur apukat să svitaskă una ku alt: “Șinji ar puće asta să fiěj kari šă grehurlje jartă?”

⁵⁰ A jăl u zăs alu mujere: “Ănkridala ata ću spasalit. Dući ăm putuljală.”

8

Isus propovjedalešći păm mulči lokur

¹ Dă pă aje, Isus u mers păm alčilje varušur šă satur, să propovjedalaskă šă să svitaskă dă Hir fâlos dă kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbla dă pă jăl, ² šă šjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dăm rov duhur šă dăm bićišugur: Marija (kari are dăm varuš Magdala, kari u mănat sedam drașj dăm je), ³ Ivana (bășăca alu upravitelj Kuza a jăl are upravitelj pănturu Herod), Suzana, šă mulći alčilje cangășj. Jelji lji služule ku benjilje šje ave.

Om šje samăňă

(Mt 13,1–17; Mk 4,1–12)

⁴ Mari gărmaďă să akuljiže šă lume inka vinje la Isus dăm tot varušu. Isus u svătit alor ku usporedbă ⁵ “Om šje samăňă u mers să seminji sămăňca aluj. Šă kum sămăňa orikići dăm sămancurljelje u kăzut pă kalji. Šă sămăňce are kălkata, păn šje nor vinjit vrabujiłje šă lju măňkalji. ⁶ Šă orikići ur kăzut ăňtri petri šă jelji ur kriskut friș, ali sur uskat kă lji ibize vlagă. ⁷ Šă orikići sămăňcur ur kăzut ăňtră mărșunj šă u kriskut ku jej una, ali lji šăguša mărșunji. ⁸ Šă orikići u kăzut pă bun pămăňt, šă u kriskut šă u avut sto răndur majmult.” Kăňd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureći voj kari avec ureći să auzăc!”

Isus objasnalešći šje znaćalešći usporedba dă om kari samăňă

(Mt 13,10–23; Mk 4,10–20)

⁹ Ućenici aluj lor ăňtribat pă Isus atunșje, šje znaćale usporedbe. ¹⁰ Isus u zăs: “Avovă Dimizov u dopustulită să prișjipeć tajnurlje dă kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trăbă să să spujă ăm usporedbur; ka kum u zăs prorok Izaija:

Ăs eje kari să ujtă

ali nu veďi,

kari auďi

ali nu prișjepi.

¹¹ Aku usporedba znaćalešći asta: Sămăňca ăj ka Vorba alu Dimizov. ¹² Sămăňca kari ăj pă kalji, ăș ka eje ominj kari auďi Vorba, ali draku u vinji šă lji je vorba ăňdărăt dăm sufljićilje alor, să nu potă ăňkradă să nu să spasalaskă. ¹³ Aje sămăňca ăňtri petri ăș la ominj kari auďi Vorba šă u apukă ku fălușăjă ali nari korjen. Jej ăňkreďi nu dă lungat šă atunșje ăm vreme dă ăňșjirkală jej kaďi ăňdărăt. ¹⁴ Sămăňca kari u kăzut ăňtri mărșunj šă ka ominji kari auďi Vorba, ali kum vreme fužji jej să astrăňzi ku brigurlje ăm kust, šă dă găzdășije, šă žăndur ăm kust, šă eje nu adușji bun plod. ¹⁵ Ali sămăňca kari kaďi pă bună pămăňt aje eje ominj *kari auďi Vorba šă u căňji ăm sufljitu bun, jej ăș ustrajni šă u adușji bun plod.”

Kum prișjipenj istina alu Dimizov

(Mk 4,21–25)

¹⁶ “Njime nu acăćă lampă să u puğă dăsup ter ili dăsup pat. Nu, jăl u punji pă sviećnjak aša toc u vide lumină kăňd vinji ăm nontru ¹⁷ atunșje kutotu šje ăj aku askuns, šă šje ăj pă askuns făkut, kutotu u jășă afară. ¹⁸ Daje păzec kum auzăc. Kă šinji ari ju fi dat maj mult, šă šinji goďe nari njimika, dă la jăl u fi lot čak šă aje cară šje samăňă kă ari.”†

Familija alu Isus ăș eje kari kustă vorba alu Dimizov

(Mt 12,46–50; Mk 3,31–35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumăsa šă fracı să ăl posjetilaskă pă Isus ali jej nu puće să vijă apropi dă jăl dă rănd dă gărmaďă. ²⁰ Șinjiva u javalit alu Isus: “Mumăta ata šă fracı atej stă afară ći așćaptă.”

²¹ Isus lju u zăs: “Mama ame șă fracı amej ăș eje kari auďi Vorba alu Dimizov, šă u kustă.”

^{8,10} Iz 6,9 * ^{8,15} Bun sufljit: ăj sufljit kari ăj spreman să audă vorba alu Dimizov, šă să u askulći. † ^{8,18} Jasno ăj dăm kontekst kă Isus svitešći dă prișjipală šă dă ăňkridală. Asta znaćalešći: “Șinji god ari prișjipală šă ăňkridală ju su da maj mult prișjipală. Șinji god nu ari prișjipală u zgubi šă haj šje ari šă prișjipala šje u ari u zgubi šă prișjipala šje jăl găndešći kă ari”, ili “Dimizov u fașji alu hej kari ăňkreďi ăm istină ur prișjipe șă maj mult. Dimizov u fașji dă hej kari nu ăňkreďi ăm istină, jej nu u prișjepi istina njiș haj pucun šje jej găndešći kă jej prișjepi.”

*Isus putulješči oluje**(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)*

²² Una ză Isus șa učenici aluj ur tunat ăm čamac șa șa mergă pã alta parči dă galilejsko jezero. Isus u zăs: “Hajd pã haje parči!” Așa sur maknilit dă la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pã Isus lu furat somnu. Atunșje oluja ku vântu una su slăbuzăt pã jezero șa jej asre ăm opasnost, daje ka karu sã umplje ku apã.

²⁴ Jej ur mers la Isus șa lor skulatulã ăm frikã șa mușje: “Domnu, Domnu noj nji ăntupenj!”

Așa su skulat șa u zapovjedalit alu vântu șa alu valuvurljelje sã șa putuljaskã. Oluja su putuljit șa are putuljalã. ²⁵ “Hundi vi ănkridala?”, Isus lju ăntribat pã jej.

Ali jej asre pljinj dă frikã șa ămiralã, șa u zăs una la alt: “Șinji ăj asta čak șa vântu șa valuvurlje ăl punji ureci pã jãl kãnd zapovjedalesči?”

*Isus mănã pã drașj dãm om**(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)*

²⁶ Jej ur plovulit pãn la malu dă Gerasa, kari ăj pã alta parči dă Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pișjorilje pã pãmãnt, ju vinjit dădãnenči om dãm varuș kari are mar da multã dobã ku drașj ăm jãl. Jãl nu purta colji, șa nu kusta ăm kasã mar ăm gropur. ²⁸ Kãnd lu vãzutulã pã Isus, jãl u mușjit tari șa u kãzut dădãnenči la jãl șa dãm tot graju u mușjit: “Șje gãndeșč dă la minji, Isuse Fișjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mã arog la činji sã nu mã mučuleșči!” ²⁹ Draku ăl cãnje mar multã vremi. Majnti ominji ku lancurlje ăl ljiga șa ăl pãze, ali jãl tod daje rupe lancurlje șa draku lu mãnat ăm pustinjã. Isus u dat zapovjed alu rov duhu sã jeși afarã dãm jãl.

³⁰ Isus lu ăntribat: “Kum či čem?” Jãl u zăs: “Legija”, daje kã mulc drașj asre ăm jãl. ³¹ Șa jej sur arugat la Isus sã lji đe zapovjed sã mergã ăm gropã fãr dă dno. †

³² Akulo are mari stadã dă porșj șje mãnka pã parče dă đal, șa jej sur arugat sã dozvolulaskã sã tunji ăm jej, șa Isus lju dazvolulit. ³³ Drașji dãm omula u fușjit ăm gãrmadã porșj, șa stada dă porșj ur arljigatã dă pã đal ăm jezero șa akulo sur ăntupit.

³⁴ Ominji șje pãze stado u skãpat kãnd u vãzut aje, șa jej ur dus hir ăm varuș șa ăm sat. ³⁵ Șa lume ur vinjit sã vadã șje u fost aje. Kãnd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pã omu șje are ku drașj ăm jãl are ămbrãkãt, șa șãde la pișjorilje alu Isus ku fire sãntosã. Șa kãnd u vãzut aje kutotu jej sur ănfrikușat. ³⁶ Hej kari ur vãzut or spus kum Isus u osloboduleșči pã omu ku drașj. ³⁷ Ali tota lume dãm lok ăm Gerasa ur zãs alu Isus sã fugã dãm akulo kã asre tari ănfrikușac. Isus u tunat ăm kar șa gãnde sã fugã ăm napoj.

³⁸ Omu dãm kari Isus u mãnat afarã dãm drașj sã aruga la Isus: “Pot sã fug ku činji?”, ali Isus lu mãnat șa ju zăs: ³⁹ “Duçi ăm napoj akasã, șa spunji alu toc kutotu șje Dimizov u fãkut dă činji.” Așa u mers akasã șa u širilil ăm varuș kutotu șje Isus u fãkut pãntru jãl.

Mujere kari are bičagã u fost sãnãtosã

⁴⁰ Gãrmadã are akulo sã ăl pozdravalaskã pã Isus kãnd su ăntorsusã pã alta parči dă jezero, jej toc tari ăl așčipta pã jãl. ⁴¹ Atunșje su pojalalit om kari sã čima Jair vođa dă sinagogã. Jãl u vinjit la Isus șa u kãzut žos la pișjorilje aluj șa sã aruga la jãl sã vijã la jãl akasã daje kã ⁴² jedina fata aluj dă dvanaest aj (12) dă bătãrnã are pã morči.

Isus u mers dã pã Jair kãnd mulc sã ămpinžje sã fijã dapropi dă jãl. ⁴³ Ăm gãrmade are mujeri kari kãrvarale dvanaest (12) aj șa je u čiltit kutotu șje ave pã doktor ali no aflat pã njime kari ar puče sã u ozdravalaskã. ⁴⁴ Je u vinjit pã dãnãpoj șa su apukat pus dă cola alu Isus, șa sãnzilje u stat sã kuri.

⁴⁵ “Șinji u pus mãna pã minji?”, u ăntribat Isus.

Toc zãșje kã nu ur pus. Atunșje Petar u zăs: “Domnu, tu vejs kum sã ămpinži toc ominji la činji!”

⁴⁶ Isus u zăs: “Șinjiva u pus namjerno mãna pã minji kã am sãmcãt pučere kum jașã afarã dãm minji.”

⁴⁷ Kãnd u vãzut mujere kã majmult nu poči cãnje ăm je, je u vinjit ăm nenči trãmurãnt dă frikã, u kãzut ăm njence alu Isus șa u spus la toc adãșje u pus mãna pã jãl, șa kum u fost ozdravalitã dãm turdatã.

⁴⁸ Isus u zăs: “Fato, ănkridala ata ću ozdravalit. Duçi ăm putuljalã!”

Isus u skulat dãm morči pã fata alu Jair

⁴⁹ Kãnd Isus svite ku mujere, glasniku dãm kasa alu vladaru dă sinagogã u vinjit șa u zăs: “Fata ata ăj mortã. Nu ăl gnjavali pã učitelji!”

⁵⁰ Kãnd u auzãt Isus aje, jãl u zãs alu Jair: “Nuc fijã frikã! Numa ănkredi mijã șa je u kusta!”

⁵¹ Kãnd ur vinjit jej la kasa, Isus nu lãsã sã mergã ăm nontru ku jãl osim Petar, Ivan, Jakov șa mumãsa șa tatusu alu fate haje. ⁵² Șa toc ăm kasa plãnžje șa u žalale, așã jãl u zăs: “Nu plãnžjec. Je nuj mortã, numa sã kulkat!” §

⁵³ Jej ăl răde pã Isus, kã jej asre sigurni kã je aj mortã. ⁵⁴ Isus atunșje u apukatu dã mãna șã dãm tot graju u muzjit: “Skolãci kupilu amnjov!” ⁵⁵ Șã duhu alji su ăntorsãsã șã je su skulat dãm turdatã. Isus u dat zapovjed atunșje șã aj de șjeva sã mãnãșji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ămirac a Isus lju purunșjit pã roditelji sã nu spujã alu njime șje u fost.

9

Isus mãnã pã dvanaest (12) apostolur

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ Isus u čimat pã dvanaest apostolur la jãl șã jãl lju dat pučeri șã autoritet pã toc drașj, șã pučeri sã ăntremi bičișugur. ² Atunșje Isus lju mãnat afarã șã sã proglasalaskã kraljevstva alu Dimizov șã sã ozdravalaskã pã bičež. ³ Isus lju zãs alor: “Nu loc njimika ku voj pã kalje avostrã, njiș botã, njiș taškã, njiș mãnkari, njiș banj. Njime sã nu je maj una kãmașã ku jãl. ⁴ Ăm kari gode kasa măržjec, fijec akulo pãn șje nu fužjec dãm varuș. ⁵ Hundi gode nu vã punji ureči, fužjec dãm ala varuș șã ăm znak dã upozorenje kã ăl laș la sudbina aluj, skutãrãcãvã prașina dã pã pișjori.”

⁶ Așa jej sur lot afarã sã mergã dãm sat ăm sat sã propovjedalaskã Hir fãlos șã ozdravalaskã pã bičež pã hundi god meržji.

Herod gãnde sã vadã pã Isus

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ Vladar Herod* u auzãt dã kutotu șje Isus u fãkut, șã are zãbunjit kã orikic zãșje kã Ivan Krstitelj u uskrnulit dãm morc. ⁸ Șã orikic zãșje kã prorok Ilija su arãtat pã pãmãnt kãnd alci gãnde kã unu prorok dã kãnva u vinjit ăm kust.

⁹ Ali Herod u zãs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji aj omusta dã kari aud dãstafele vorbi?” Jãl da be šcipta sã vadã pã Isus.

Isus u rãnjit pã majmulc dã pet hiljada dã ominj

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

¹⁰ Kãnd sor ăntors apostoli ur spus alu Isus kutotu șje ur fãkut. Atunșje Isus lju dus pã lok pustulot apropi dã varuș Betsaida. ¹¹ Lume ur saznalit șã ur sljedilit pã Isus. Așa lju apukat la jãl șã lju spus dã kraljevstva alu Dimizov șã u ozdravalit pã eje kari asre bičež. ¹² Mar kitrã dã sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus șã ur zãs: “Mãnã pã lumi ăndãrãt, așa sã mergã sã aș aflji lok dã kulkat șã dã mãnkat kã noj șcenj ăm pustinjã ajișje.”

¹³ Isus lju zãs: “Voj dãdecãlji șjeva dã mãnkat.”

Jej ur ăntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dã pitã șã doj peșć. Noj sãngur sã mărženj șã sã kumpãrãnj mãnkari dã totã lumesta?” ¹⁴ Jej ur umãrat hundiva pet hiljada dã bãrbec,† Isus u zãs alu učenici aluj:

“Punjecãlji sã șadã ăm grupur po pedeset lumi sã șadã una.” ¹⁵ Șã apostoli ur fãkut kum lju zãs, lju pus pã toc sã șadã žjos. ¹⁶ Atunșje Isus u lot pet dãrabur dã pitã șã doj dãrabur dã peșć șã su ujtat sus ăm nor, Isus u blagoslovulit șã u ruptã ăm dãrãbelji, atunșje u dat alu učenici aluj sã pujã dãdãnenći alu lumi. ¹⁷ Șã jej toc ur mãnkat șã asre sãtulj. Șã jej ur akuljes dvanaest koșarur dã dãrãbelji șje ur rãmas.

Petar priznaleșci kã Isus aj Krist

(Mt 16,13-16; Mk 8,27-29)

¹⁸ Undatã kãnd su ăntors Isus pum parći sã sã aroži, učenici asre ku jãl șã Isus u ăntribat: “Șje zãșji lume šinji mes ju?”

¹⁹ Jej ur ăntors vorba: “Ivan șje Bučazã, makar orikic zãșji Ilija prorok a hejelanc kã jeșć prorok dã kãnva kari u uskrnulit dãm morc.”

²⁰ Isus u ăntribat: “A voj? Șje zãșjec voj, šinji mes ju?”

Petar u ăntors vorba: “Tu jeșć Krist kari aj mãnat dã la Dimizov!”

Isus lji spunji alu apostoli kã jãl u muri, șã u uskrnuli

(Mt 16,1-23; Mk 8,31-33)

²¹ Isus u dat atunșje zapovjed mari, șje lji branale sã spujã asta alu šjinjiva kã jãl aj Mesija. ²² Atunșje Isus u zãs: “Ju, Fișjoru alu Omuluj trãbã sã pãc mulći patnjur. Bãtãrnji kari ăs glavni ăntri židovur, mari popur șã učitelju dã zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurã, a ju treći zuã uj uskrnuli.”

Kum sã fijenj učenici alu Isus Krist

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

* 9,7 Vladar Herod jãl vladale ăm Galileja kari are una parći dã Izrael. † 9,14 Nu asre numa bãrbec, nego șã mujer șã kupij (vedi Mat 14,21)

²³ Atunšje Isus u zäs alu toc: “Dakä šinjiva gändešči sä mä sljedälaskä pä minji, elši träbä sä odbijalaskä sä kušči dä pä žändurlje aluj, jäl sängur sä äš je krušje aluj totä zua šä sä mä sljedälaskä pä minji.”[‡] ²⁴ Šinji gođ gändešči sä äš spasalaskä kustuš ala lu perđi do kraja, šä šinji gode šu perđi kustuš päntu minji ala su spalisä vječno. ²⁵ Šje ari benji om däm aje dakä kapätä celi svet, a jäl äj uništiti ili pärdut? ²⁶ Dakä äj alu šinjiva rušunji dä minji ili dä vorbilje amelji, šä ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušanji dä ala om, känd uj vinji äm slava aluj, äm slava alu tatusu šä äm slava alu svänc andeji. ²⁷ Anume ju zäk, äs orikic kari stä ajišje kari nor majnti dä šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov.”

Isus aratä slava aluj

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Hundiva osam zälji dä pä ešće svatur Isus u lot pä Petar, Ivan šä pä Jakov ku jäl, šä u mers sus pä dal sä sä aroži. ²⁹ Atunšje kum sä aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šä coljilje aluj sur ščimbat am alb dä svitläze. ³⁰ Doj ominj su pojalalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šä prorok Ilija. ³¹ Jej su aratät äm slavä šä jej svite dä morči[§] aluj šje u fi äm Jeruzalem.

³² Pä Petar šä pä urtašji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat šä lor väzut pä Isus äm slava aluj ku doj ominj šje stäče ku Isus. ³³ Känd jej fužje, Petar u zäs alu Isus: “Domnu, anovä nji benji ajiše! Lasä fäšjenj tri koljibur: unu päntu činji, šä unu päntu Mojsije šä unu päntu prorok Ilija.” Jäl nu ščije šje svitešči, sämäna kä bulunzešči. ³⁴ Šä känd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pä Petar šä pä urtašji aluj šä jej su änfrikušat.

³⁵ Atunšje su äuzät graj däm oblak: “Asta äj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureči la jäl!”
³⁶ Känd graju su äuzät, Isus are sängur. Učenicü ur täkut šä nor spus alu njime šje ur väzut.

Isus u mänat afarä pä drak däm kupilula

(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ Hajelantä zä Isus šä učenicü aluj ur vinjit žjos dä pä dal šä äš äšičpta gärmadä dä lumi. ³⁸ Äm gärmade are om kari mužje: “Učitelju, ju mä arog, ujtäči pä fišjorum daje kä jäl äj jedini kupilu amnjov!”
³⁹ Ujtäči, duh äš napadalešči šä jäl däm turdatä cäpä, äš skutärä äm gärčur šä fašji spumi la gurä šä dabe fužji dä la jäl, ku mukä äm äš bači. ⁴⁰ Ju mam arugat la učenicü atej kari as re ku noj dakä ar puče jej sä mäjä pä draku afarä ali jej nu puče.”

⁴¹ Isus u äntors vorba: “O voj nevjernä šä ubraznikä generacijäl! Kitä dobä träbä sä fjuv ku voj? Kitä dobä träbä sä vä trpälesk? Adäl pä fišjoruc ajišje!”
⁴² Känd kupilula u vinjit la Isus, draku lu värljit žjos šä äš skutura am gärčur. Isus lu mužjit pä duhu rov šä pä kupilu lu ozdravalit, šä äm napoj lu dat la tatusu. ⁴³ Jej asre toc ämirac la autoritetu aluj šä kit äj dä mari Dimizov.

Isus jarä spunji dä morče aluj

(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Atunšje känd inka toc sä ämira šje u fäkut, Isus u svätit ku učenicü aluj: ⁴⁴ “Zapamtalecä vorbilješče, šä ängändecävä dä jelji.” Isus u zäs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat äm mänjilje alu omuluj.”
⁴⁵ Jej nor prišjiput šje u gändit jäl ku aje sä zäkä. Značenje are askunsä dä la jej, a lor lji are frikä sä äš äntrebi pä jäl dä aje.

Šinji äj maj mari äm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Učenicü su apukat sä raspravljalaskä šinji däm jej ar puče sä fijä maj mari. ⁴⁷ Isus lji ščije gändu äm sufljičilje alor atunšje Isus u lot pä kupil mik šä lu pus längä jäl ⁴⁸ atunšje lju zäs: “Šinji gode apukä pä kupilusta mik äm numilje amnjov apukä pä minji. Šä šinji gode apukä pä minji, apukä isto šä pä ala kari mu mänat. Daje kä maj mik äntri voj äj maj mari.”

Šinji nuj protiv dä voj, ala äj dä voj

(Mk 9,38-40)

⁴⁹ Ivan u zäs: “Domnu noj anj väzut pä unu om kari äm numilje atov mänä drašj afarä däm ominj šä noj anj zäs sä nu fakä aje, daje kä jäl nu äj unu däm noj.”

⁵⁰ Isus u zäs aluj: “Nu äj branalec, kä šinji gode nuj protiv dä voj, äj dä voj.”

Samaritanci nu apukä pä Isus a jäl nu lji uništilešči

‡ 9,23 Zločinac kari are osudulit sä mori pä krušji träbuje sä dukä krušje päñ la lok hundü u fi amurät. Ku asta svat, Isus gände sä zäkä dakä gändenj sä fijenj učenicü aluj, träbujenj sä fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anoštri, träbujenj sä fijenj poslušni šä spremni sä punjenj ureči la Isus. § 9,31 morči Vorba kari äj prevodilitä “morči”, pä ljimba dä grčki äj jäšälä, šje aratä kum Isus u muri. Äm kenvija bätnärä “jäšälä” značalešči kum Dimizov u oslobodulit pä Izraelci däm ropstvä äm Egipat. Morče alu Krist pä krušji äj “jäšälä” daje Dimizov nju otkupilit däm ropstva dä grehur.

⁵¹ Vreme are apropi känd Isus trăbuje să fiğă dus napoj ăm nor, atunșje tari su odlučulit să mergă ăm Jeruzalem. ⁵² Isus u mănat glasnișj ăm nenčí la jăl a jej ur vinjit ăm unu sat ăm Samarija să pripremalaskă lok pântru jăl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat ăm benji, daje kă are pă kalje dă Jeruzalem.* ⁵⁴ Känd ur văzut učenici Jakov șă Ivan ur ăntribat: “Domnu, găndeșć să čimănj fok dăm nor să lji uniștalaskă?”† ⁵⁵ Isus su ăntors la jej șă lju făkut dă njmika pă Jakov șă pă Ivan. ⁵⁶ Šă jej ur mers ăm altu sat.

Nuj lako să fijenj učenici alu Isus

(Mt 8,19–22)

⁵⁷ Kum măržje Isus šă učenici pă kalji, šjeva ka omu u zăs alu Isus: “Ju uj meržji ku činji hundi god vi meržji šă tu!”

⁵⁸ Isus u zăs: “Lisicurlje ari sklonište šă vrăbujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fișjoru alu Omuluj nam lok hundi să ăm puğă kapu.”‡

⁵⁹ Isus alu altuje u zăs: “Sljedilešćí mă!”

Omu u zăs: “Domnje, lasămă elși să mă dukă să ăngrop pă tata amnjov.”§

⁶⁰ Isus u zăs aluj: “Lasă pă morc să ăš ăngropi pă morc,* ali tu dući šă propovjedalešćí kraljevstva alu Dimizov!”

⁶¹ Akulo are inka unu om kari zăšje: “Ju čuj sljedili pă činji, Domnu ali elși lasămă să mă pozdravalesk ku toc akasă.”

⁶² Šă Isus ju ăntors vorba: “Njime kari punji măna pă plug šă să ujtă ăm napoj dă pă jăl,† nuj bun dă kraljevstva alu Dimizov.”‡

10

Isus spunji alu sedamdeset doj učenikur kum să spuđi dă kraljevstva dă Dimizov

(Mt 11,21–27; 13,16–17)

¹ Dă pă eșće stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj učenikur šă lju mănat ăm nenčí, doj pă doj la tot varušu šă lok la kari jăl isto așćipta să mergă. ² Isus u zăs alor: “Žetva ăj mari ali pućănj ăs lukroj, dăm ala ränd arogăći la stăpănu dă žetva să măji maj mulc lukroj ăm polja aluj.* ³ Aku dući ali punji ureći. Ju vă măj pă voj ka pă birkă mikă ăntri lup! ⁴ Nu loc ku voj đibularuș ili taškă ili cipiliș, šă nu sta dă lungat ăm svat ku ominji pă kalji să nu zgubec vreme.

⁵ Elși stvar šje trăbă să zăšjec känd vinjec la kasa ăj: ‘Putuljală fiğă la kasasta!’ ⁶ Dakă om kari găndeșćí putuljală kustă ăm kase putuljala u fi ku jăl, ali dakă nu, putuljala u vinji ăm napoj la voj. ⁷ Rămănji ăm aje ista kasa, mănănkă šă be šje ari jej, kă lukroju ăj vredan dă šje u lukrat. Nu vă selilec dăm una kasa ăm alta.†

⁸ Dakă măržjec ăm bilo kari varuș šă jej vă apukă ăm benji voj mănăkc šje vă punji dădănenći ⁹ šă ozdravalecă pă bičež kari ar fi akulo, šă spunjecălji kă Kraljevstva alu Dimizov ăj apropi. ¹⁰ Ali dăkă vinjec ăm varuș hundi nu vă apukă, atunșje dușjecăvă pă ulicur šă zăšjec: ¹¹ Čak šă prașina dăm varușu avostru kari su apukat pă pișjorilje anoștri, brisălec dă pă noj, protiv dă voj!‡ Ali šă voj ac trăbujj să šćijec kă kraljevstva alu Dimizov ăj apropi. ¹² Ju vă zăk kă pă zuve dă sudulală u fi maj ușuri lu varușu Sodoma dă kită dă varușula.”§

* **9,53** Samaritanci šă Židovi jej dăm tri jej să mrzăle. Daje Samaritanci nu gände să ažući alu Isus pă kalje aluj ăm Jeruzalem–glavni varuș alu židov. † **9,54** Jakov šă Ivan u dă osudă kă jej šćije kă jej ăs proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pă Dimizov. 2 Kr 1,10–12

‡ **9,58** Isus spunji ku izrekă să ănveci pă om kum să fiğă učeniku aluj. Isus găndeșćí dakă ala om lu sljedili, njiș ala om nar ave domu aluj. § **9,59** Nuj jasno kă tata alu omula u murit, a jăl trăbă să ăl ăngropi odma, ili omula găndeșćí să rămăji maj du lungat păn šje omula no u muri kapu atunșje lu ungrupa. Poanta ăj ăm aje kă ala om găndeșćí elși šjeva să fakă majnti dă šje u sljedili pă Isus.

* **9,60** Isus nu găndeșćí doslovno kă morci ur ungrupa pă alci morc. Šje ar puće să fiğă “morc” ăs: 1. asta ăj metaforă dă hej kari maj šjeva u muri ili 2. asta ăj metaforă dă hej kari nu sljedilešćí pă Dimizov, kari ăs duhovno morc. Poanta ăj ăm aje kă učeniku nu slobud să dopustulaskă njimik šje lar zadržali să nu sljedilaskă pă Isus. † **9,62** Njime kari să ujtă dă napoj känd kapalešćí, nu poći să vadă plug hundi trăbă să mergă. Aje osobă trăbă să fiğă koncentrirană să să ujći ăm nenčí să potă benji kapali. Așa znaćalešćí kă trăbă să nji ujtănj ravno dă kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud să punjenj familija pă loku alu Dimizov. Nu znaćalešćí kă trăbujjenj să nu nji brinulenj dă familija anoștră. ‡ **9,62** Isus odgovaralešćí ku izreka să ănveci pă om kum să fiğă učeniku aluj. Isus podrazumijevălešćí kă osebe

nuj bună dă kraljevstvo alu Dimizov dakă nji ujtănj pă ominj ăm prošlost ăm lok să sljedilenj pă Isus. * **10,2** Isus zăšji kă mulc ominj ăs spremni să tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u ănřvaca, šă să ažući alu ominj. † **10,7** Isus nu svite kă jej trăbă să rămăji ăm aje kasa totă zua, mar trăbă să să kulși akulo ăm totă nopće, kit god ăs akulo; ku alćilje vorbi, nu vă kulćăc ăm alta kasa. ‡ **10,11** Asta ăj simbol să nji areći să odbacalenj pă ominj dăm ala varuș; ku alćilje vorbi; “Așa kum voj ac odbacalit pă noj, așa Dimizov u odbacali pă voj do kraja pă voj.” § **10,12** Sodoma: varuș (veđi Stv 19,24–28)

Isus lji fašji dā njimik pā heje kari nu askultā

(Mt 11,20-24)

¹³ Isus u zās: “Jao avovā ominjilor dām Korazine! Jao avovā ominjilor dām Betsaido! Kā sā vi fost dastafel čudo ām varuš Tira šā am Sidon* ka kum su dogodulit la voj ām varušu avostru, jej dā kånva sar vi ānkājit, šazut ām colji dā kecā, šā ām šjинуšā znak dā ānkājala.† ¹⁴ Anume ām zuve dā sudulalā Tira šā Sidonija maj benji ur trešji dā tu! ¹⁵ Šā voj ominji dām Kafarnaum! Pānām nor voj vic rādika? Ām podzemlje vic fi arunkac.

¹⁶ Šinji gode audi pā voj, mā audi pā minji, a šjinji odbacalešči pā voj, pā minji odbacalešči, šā šjinji gode odbacalešči pā minji, odbacalešči pā Dimizov kari mu mānat!”

Dā šje sā nji ānfālušānj

¹⁷ Sedamdeset doj učenikur su āntors ku fālušājā. Jej ur zās: “O Domnje, čak šā drašji nji punji ureći ām numilje‡ atov.”

¹⁸ Jāl lju zās alor: “Ju mā ujtam la Sotona kum kađi ka munje dām nor.§ ¹⁹ Aku punjec ureći! Ju vam dat autoritet sā kālkcā pā šarpi šā pā škorpionur* šā ku kutotu pučere pā sāla dā dužmanj, † šā njimik nu vic pācā rov. ²⁰ Tot daje nac trābuji sā vā ānfālušac kā duhovur vā punji ureći. Fijec fāloš la aje kā numilje avoštri ās skrišā ām nor.”‡

Numa Fišjoru otkrilešči pā Dimizov

(Mt 11,25-27; 13,16-17)

²¹ Ām ala šas Isus su ānfālušat ām Duhu svānt šā u zās: “Tata, Domnu pā pāmānt šā pā nor, ju dov hvalā cijā daje kā tu aj askuns ešce dā la mārđoj šā dā la pāršjipuc, šā aj arātat alu hej ‘mišj’§ pā pāmānt. Da, Tata, cijā asta cā sā veđi.”

²² Šā Isus u zās: “Kutotu mu fost dat ām povjerenje dā la Tata amnjov. Njime nu kunošči pā Fišjoru šā njime nu kunošči pā Tata, numa Fišjoru kunošči, šā alu heje kari Fišjoru gāndešči u kunošči pā Tata.”

²³ Atunšje kānd are jej sāngur, Isus su āntors la učenici aluj šā u zās: “Blago avovā kā oči avoštri asta veđi! ²⁴ Sigurno mulc proroš šā kraljur dā kånva gānde sā vadā stvarurlje kari voj videc, ali jej no putut sā vadā, šā sā audā šje voj ac auzāt, ali nor auzāt.”

Isus svitešči dā maj mari zapovjed

(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ Šjeva ka učitelju dā zakonu alu Mojsije su skulat, sā āl iskušulaskā pā Isus šā lu āntribat: “Učitelju šje trābā sā fakā sā kapāt kust dā erikeš? Kum āl pot kāpāta?”

²⁶ “Šje zāšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?”

²⁷ U āntors vorba: “Plaši pā Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šā ku kutotu gāndu atov, pā susjedu atov kā pā činji sāngur!”

²⁸ Isus u zās aluj: “Benji aj zās, aša fā šā vi kusta.”

²⁹ Ali kum gānde sā areći kā āj pravedan, lu āntribat pā Isus: “Ali šinji āj susjedu amnjov?”*

Usporedbā dā Samaritanac kari are milos

³⁰ Isus u zās: “Are om kari are pā kalji dā Jeruzalem, are sus ām varuš Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit šā lāpādat, bātut pā morči dā la pljačkaš šā lāsāt pā drik.

³¹ Popa dā židov slučajno māržje pā kalje šā kānd lu vāzut, u fužjit pā lāngā jāl numa pā alta parči.

³² Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pā kalje haje. Kānd u vinjit pā lokula šā lu vāzut, isto u mers pā alta parči dā kalji.

³³ Napokon †Samaritanac kum māržje pā kalji u vinjit pā lāngā jāl šā kānd lu vāzut lu apukat mila dā jāl. ³⁴ Jāl u mers la jāl u vārsat uloj šā vin, šā ju ānvālit ranurlje. Atunšje lu pus pā magar šā lu dus ām

* **10,13** Ominji kari kusta ām Korazin, ām Betsaida as re Židovi kari trābuje sā aščepci pā Mesija. Ominji kari kusta ām Tir, Sidon nus are Židovi jej nu očkivalo pā Mesija kā u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešči čak kā šā eje kari nus Židovi trābā prepoznulaskā pā Mesija daje kā u fākut kutotu čudurlje. † **10,13** Ām aje kulturā, ominji trābuje sā porči colji kari ās fākući dām kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šāde ām šinušā, sā areći kā lji žalji, šje u zgrešilit protiv dā Dimizov. ‡ **10,17** Ajišje “numilje” arāt pučere alu Isus šā autoritet. § **10,18** Isus koristilešči usporedbā sā usporedilaskā kum Dimizov u pobjeditil pā Sotona kānd 72 učenikur aluj u propovjedilit ām varušur. Sotona u kāzut đos dām nor, ka kum munja luvešči đos. * **10,19** Šarpilje šā škorpionu ās metaforā dā relji duhovur. † **10,19** Dušmanu āj Sotona. ‡ **10,20** Dimizov u skris numilje alor pā skritura ām nor, a aje značalešči kā jej ari vječni kust. § **10,21** Asta āj dā ominj kari nari iškulj, ali ās spremni sā apušji ānvācala alu Isus ka kum kupiji mišj apukā šā slušalešči pā hej lu kari lji ānkredi. **10,27** Pnz 6,5 **10,27** Lev 19,18 * **10,29** Ali šinji āj susjedu amnjov Asta om gānde sā ščiji pā šjinji jāl trābā sā plakā: “Pā šjinji trābā sā smatralesk pā bližnji amnjov šā sā āl plak ka pā minji sāngur?” † **10,33** Samaritanci asre stranci kari Židovi lji māržale.

fugadov aša su brinulit dă jăl. ³⁵ Odma hajelantă điminjacă kum fužje ju dat lu gazda dă kasa šjeva ka banji[‡] šă u zăs: ‘Je sama dă jăl, šă dakă asta nu u fi dăstul banj, dă kutotu šje u čilti, ju cuj plăci razlika kănd mă ăntorkă ăm napoj.’

³⁶ Dă pă gandala ata šje găndešć kari dăm ešće tri su arătat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u ažutat?’

³⁷ Jăl u ăntors vorba: “Ala pă kari lu apukat mila dă jăl.”

Atunšje Isus ju zăs aluj: “Dući šă fă šă tu isto ka jăl.”

Dă šje trăbă să nji brinulenj

³⁸ Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ăm unu sat hundi are mujeri šje să čima Marta kari lu apukat pă jăl ăm kasa alji. ³⁹ Marta ave soră šje să čima Marija kari u šăzut la pišjorilje alu Domnu šă punje ureci la kutotu šje jăl svite. ⁴⁰ Ali Marta are ăm brigur dă kutotu šje trăbă să fakă. Aša u vinjit la Isus šă ju zăs: “Nu či dori Domnu, kă sora ame mu lăsat pă minji săngur kutotu să poslužulesk? Šjeva zăj să vijă să ăm ažući.”

⁴¹ Domnu ju zăs: “Marta, Marta, tu či brinulesč šă či uznemirilesč dă mulci stvarur. ⁴² U biti numa una stvar trăbujă, šă Marija maj benji u akuljes, šă aje no fi lotă dă la je.”

11

Primjer dă aruguminici

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Undată kănd Isus u fost gata ku molitva, unu dăm učenici aluj u vinjit la jăl šă ju zăs: “Domnu, ănvacănji să nji arugănj, kum ănvăca Ivan Krstitelj pă učenici aluj.”

² Isus lju zăs alor: “Kănd vă arugăc zăšjec:

‘Tata, la să fijă svănt numilje atov, la să vijă kraljevstva ata, ka kum aj pă nor la să fijă pă pământ!

³ Pita^{*} anostră kari aj ăm totă ză, dă nji astăs.

⁴ Šă jartănji grehurle anoštri, ka kum noj jartănj alu eje kari grešilešći protiv dă noj. Nu nji da să kădenj ăm ănšjirkalur, mar skoćinji afară dăm rov.’”

Isus nji ănvăcă kum să fijenj ustrajni ăm molitvă

⁵ Isus u zăs alor:[†] “Haj să zăšjenj kă avec urtak la kari măržjec ăm miržuku dă nopci šă aj zăšjec: ‘Urtaku amnjov, dăm kečinj tri dărabur dă pită. ⁶ Urtaku u vinjit dă pă kalji la minji, šă nam šje să aj puj dădăneneci.’ ⁷ A jăl ăm nontru aj zăšji: ‘O nu mă gnjvali! Uša aj mar ănkujetă, kupiji amej šă ju aščenj ăm pat, šă jednostavno, nu mă pot skula să ac dov pită.’ ⁸ Ju vă zăk: šă dakă nu u meržji daje kă ăs urtašj, u fašji aje să nu să rušunji.

⁹ Šă ju vă zăk: Arugăcăvă, šă vu fi dat! Kutăc, šă vic afla! Kukunjec, šă vu fi dăsvkut. ¹⁰ Kă šjinji gođ să arogă, kapătăl! Kari kotă, află! A šjinji gođ kukunješći aluje ju su dăsvašji.

¹¹ Kari aj tata ăntri voj: kănd kupilu šjeri pešći dali ăm lok dă pešći dă šarpi? ¹² Ili kănd šjeri să aj đe škorpion ăm lok dă ov? ¹³ Dakă voj grešni ominj šćijec să dăđec bunji stvarur alu kupiji avoštri, kit maj mult vu da Tata avostru dăm nor Duh Svănt alu alor kari ăl ăntrabăl!”

Isus u vărlijit afară pă drak ku pučere alu Dimizov

(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isus undată u vărlijit afară pă unu drak kari are mut, šă kănd u fost drakula vărlijit afară dăm ala om kari are mut, puče să svitaskă, šă alčilje ominji kari u văzut aje asre ămirac. ¹⁵ A orikic dăm jej u zăs: “Jăl u vărlijit afară pă drašj afară ku ažutala alu Beelzebul[‡] princu dă demonur!” ¹⁶ Akulo asre alci kari ănšjirka pă Isus, šă jej u šjirut znak dăm nor să đe.[§]

¹⁷ Ali Isus šćije găndurle alor, šă lju zăs: “Totă kraljevstva kari să borulesčci una ku alt, jej ur uništiti kraljevstva alor. Dakă familija una ku alt să borulesčci, jej šur uništiti familija alor. ¹⁸ Dakă Sotona să

[‡] **10,35** Ăm original skrijă: “ăs doj denarur” ^{*} **11,3** Pita are dostupnă akulo tota zua kari ominji mănka, aje nuj čar pită mar mănkaru. [†] **11,5** Isus spunji asta puvešći să objasnalaskă kă urtaku avostru să nu vă odbilaskă mar să vă ažući dakă avec mari potrebă šă dakă ăl ăntreb maj mulci răndur. Aša njiš Dimizov pă noj nu nji odbili, mar nju da dakă unj fi uporni. [‡] **11,15** Beelzebul Beelzebul aj altu numi dă Sotona ili dă drak. Unjer să skrijă “Beelzebub”. Asta anume značalešći “gospodar dă mušč”, šje značalešći “vladar pă drašj”. Asta numi aj povezano ku numilje dă lažni dimizov “Baal-zebuba” dăm Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). [§] **11,16** Ili “Jej gănde dă la Isus să areci kă autoritetu aluj aj dă la Dimizov.”

borulešči protiv dā jāl sāngur, kum kraljevstvo aluj su cānje?*, šje rāmānje dām kraljestva aluj? Kum voj zāšjec kā ju vārļesk afarā pā drašji dām lume ku ažutala alu Beelzebul. ¹⁹ Ali dakā ju vārļesk pā drašji afarā dām lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštri vārļešči isto afarā pā drašj ku ažutalā alu Beelzebul? Jej sāngur u dokazali kā nus točni. ²⁰ Ali dakā ju māj pā drašji afarā ku žejtu alu Dimizov,† atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. ²¹ Kānd om bāLOUR āj naoružan šā pāzešči kasa hundi kustā, atunšje pāmāntu aluj āj sigurnā. ²² Ali kānd bāLOUR om āl napadalešči šā āl mānānkā ku bātaje, āj je oružje dā kari ovisilešči, šā āj āmparcā šje u furat dā la slab om.‡

²³ Kari nu āj ku minji, ala āj protiv dā minji šā šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rāsāpā.§

²⁴ Pā lok fār dā apā rov duhu fužji afarā dām om, sā lutulaskā* šā sā koči lok sā sā odmaralskā. Dakā nu aflā njiš šjefāl lok, zāšji: ‘Ju uj meržji ām napoj ām kasa ame dām ala om hundi am fužjit.’ ²⁵ Kānd draku u vinjit ām napoj u aflat kā aje kasa āj čistilitā, šā māturatā. ²⁶ Atunšje meržji šā adušji maj šapči rov duhur maj rej dā jāl sāngur, šā jej u vinji napoj ām om šā kustā akulo. Aša alu omula are tari urāt dā kit dām elši.”

Blagoslovu dā askultālā

²⁷ Kum Isus svite, majeri ām gārmadā dā ominj u mužjit tari dām tot graju šā su apukat sā svitaskā: “Blagoslovilitā āj aje kari Ću purtat ām injimā, kari Ću rānjit šā Ću pāzāt!”

²⁸ Isus u āntors vorba: “Anume, ali maj blagoslovilit ās eje kari audi vorba alu Dimizov šā u cānji!”

Isus āj maj mari dā Jona šā dā Salomon a tot daje ominji nu punje ureči

(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

²⁹ Kānd u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat sā svitaskā: “Voj ominj kari kustāc ām asta vremi, voj ščec rej ominj. Kotā znak,† ali njišj šjefāl altu znak no fi dat ka kum u fākut Dimizov Ćudo pāntru prorok Jona.‡ ³⁰ Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta ām varuš Niniva, kā Dimizov lu mānat.§ Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak kā pā minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u mānat alu asta narod.*

³¹ Pā zuva kānd Dimizov u suduli, kraljica kari dā kānva vladale pā pāmānt dā jug ām Seba,† su rādika una šā je u suduli pā heje kari kustā astās. Je u vinjit dā pā kraju dā svijet, sā slušulaskā pā Car Salomon kari are tari mudar. A aišje āj šjinjiva maj mari dā Salomon a voj nu gāndec sā punjec ureči! ³² Ām zua kānd Dimizov u suduli, ominji kari kusta ām varuš Niniva su rādika šā ljur suduli ominji kari aku kustā, kā jej nu sur ānkājit kānd Jona lji propovjedale. A ajišje āj šjinjiva maj mari dā kit Jona a voj nu vac pokajalit!”

Šje Isus ānvacā aje āj lumina alu ominj

³³ Isus svitešči: “Njime nu acācā lampā šā atunšje u punji pā lok hundi nu sā veđi ili dāsup košarā. Nu, jāl u punji ām svijeĆnjak aša toc u vide luminā kānd vinji ām nontru.‡ ³⁴ OĆu āj ka lampa alu telā. Dakā oĆu atov āj sānātos, atunšje tela ata āntragā u fi ām luminā, ali kānd ci oĆu biĆag, tela ata āntragā āj ām āntunjerik. ³⁵ Bagā sama da aje šje smatralešĆ kā āj lumina ām Ćinji sā nu fijā fār dā luminā.” ³⁶ Dakā āj āntragā tela ata ām luminā, njiš unu dio dā telā nu āj ām āntunjerik, atunšje āj kutotu ām luminā, ka kum Ćar svitlāze lumina ata.

Isus fašji dā njimik pā farizeji šā pā učitelji dā zakon alu Mojsije

(Mt 23,1-36)

³⁷ Kānd Isus u svātīt, unu farizej lu Ćimāt sā mānānšji la jāl akasā. Isus u mers, šā u lot lok la masā. ³⁸ Kānd farizeju u vāzut kā nu šu spālat mājilje majnti ka kum āj obiĆaj alu židov, su apukat sā mānānšji

* **11,18** Ajišje “Sotona” āj dā rānd dā demonur kari sljedilešči pā Sotona ka pā jāl sāngur. Ku alĆilje vobri: “Dakā Sotona šā Ćlanovi dā kraljevstva alor sā borulešči una ku alt kraljevstvo aluj nu su cānje.” † **11,20** žejtu alu Dimizov svitešči dā puĆere alu Dimizov (veđi Izl 8,19). ‡ **11,22** Asta spunji dā Isus kari pobjedilešči pā Sotona šā pā demonurle aluj. Isus āj bāLOUR om kari je kutotu dā la om bāLOUR. § **11,23** šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rāsāpā Isus svitešči dā akuljizala dā uĆenikur kari āl sljedilešči “šjinji gođ nu adušji pā ominj sā vijā la minji sā mā sljedilaskā, lji dušji dā la minji.” * **11,24** “Lok fār dā apā” svitešči dā lok “lok pust” hundi draku lutalešči. † **11,29** Ku alĆilje vobri: “Jej gāndēšči dā la minji sā fak Ćudo ka dokaz, kā ju am vinjit dā la Dimizov.” ‡ **11,29** Jona Jona are prorok ām Stari zavjet (veđi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dā pā tri zālji, vju u vinjit afarā dām injima mari alu pešĆilje, ka kum Isus u vinji afarā dām gropā. § **11,30** Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta ām Niniva, varuš AsirĶja, jej as re mari neprijatelj alu Izrael (veđi Jon 3). * **11,30** Ām original skriĶj: “Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštaj.” † **11,31** Kraljica dā la Sabe (aku ām Jemen) putvuvule pāšĆi 1.500 kilometrur sā slušalaskā mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dā Krist (veđi 1 Kr 10,1-13; 2 Ljet 9,1-12). ‡ **11,33** Stihurle 33-36 āj metaforā kari Isus svitešči dā ānvacala aluj, āj ka “lumina.” Jāl gāndēšči uĆenici aluj sā puĶj ureĆi šā sā djelilaskā ku alci. Jāl svitešči dā ominj kari nu šĆijā ili nu prihvatalešči ānvacala ka kum jej ar fi ām “āntunjerik”.

a farizeju su začudulit. ³⁹ Ali Domnu Isus ju zäs: “Aku voj farizeji pä dä nä afarä cänjec kljištaru ša teru čišč, ali pä dä nontru voj ščec pljinj dä pulkučalä ša relji. ⁴⁰ Voj fär dä firi! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit ša nutrina?” ⁴¹ Maj benj dädec milostinja avosträ dä m tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

⁴² Ali jao avovä farizejilor! Kä voj tari vä trudulec sä dädec desetina dä m tot začinurlje ša povrčur alu Dimizov, a nu bägäc sama dä pravdä ša ljubav alu Dimizov. Una träbä sä fašjec, a hajelantä sä nu propustulešč.†

⁴³ Ali jao avovä, farizejilor! Kä voj pläšjec lokurlje glavnä pä sastankur äm sinagogä, ša pozdravalalä ku poštovanje äm varuš pä trgur. ⁴⁴ Jao avovä, kä voj ščec ka askunsä gropä pä kari ominji umblä a nu ščijä kä obredno äs atunšje nečisti.”[‡]

⁴⁵ A unu dä m učitelj dä zakonu alu Mojsije u zäs alu Isus: “Učitelju, känd svitešč äša, tu nji vredälešč ša pä noj.”

⁴⁶ Isus u zäs: “Jao ša avovä učitelji dä zakonu alu Mojsije, kä punjec pä ominj maj mult teret dä pravilurlje alu vjera dä kit šje poči om purta, a voj nu gändec njiš ku žježjitu mik sä ažutäc dä teretula sä dukä. ⁴⁷ Jao avovä! Kä voj gradalec spomenikur pä gropä alu proroci ša gändec kä ku aje fišjec benji, a preci avoštri lju amurät. ⁴⁸ Äša voj svedočulec ša vä slagalec ku djela alu preci avoštri. Jej lju amurät, a voj nastavalec ku lukru alor känd gradalec spomenikur.” ⁴⁹ Dimizov äm mudrostu aluj u zäs: ‘Ju uj mäna pä prorokur ša pä apostolur ša orikic dä m jej ur fi amuräc a alci u fi progonulic.’

⁵⁰ Daje dä la asta generacijä u fi tražalitä sä nžilje dä la toc proroci kari u fost värsatä dä m elši dä känd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dä la sä nžilje alu Abel pä näl la sä nžilje alu Zaharija, * kari u fost amurät ä ntri žrtvenik ša äm svetinja dä Hram. Ju vä zäk: ‘Kä kutotu asta u fi tražalitä dä la asta generacijä!’†

⁵² Jao avovä učitelji dä zakonu alu Mojsije! Daje kä voj ac lot ändärät čejilje dä kraljevstva alu Dimizov.‡ Voj sängur nac mers äm nontru ša ac sprečilit pä alci sä tunji äm nontru känd gände.”

⁵³ Dä pä šje u fužjit Isus dä pä lokula, učitelji dä zakonu alu Mojsije ša farizeji sur ängändit sä mergä dä pä jäl sä ä l ispitivälaskä. ⁵⁴ Gände sä ä apušji pä Isus äm zamkä šje ar puče sä zäkä protiv dä jäl numa sä ä dukä pä sud.

12

Isus upozoravalešči pä učenikur (Mt 10,26–27)

¹ Äša mulc ominj su sakupilit dä mar kä lka una pä alt kic as re pä länga Isus. Ali Isus elši u zäs alu učenici aluj: “Loc sama dä kvascu alu farizej! Ala kvas äj licemjerje.” ² Njimika nuj akupirit šje no fi däskupirit, njiš una tajnä kari no fi ščutä.† ³ Äša dakä ac zäs šjeva äm tunjerik su šči äm luminä, ša dakä ac šupunjit šjeva äm soba avosträ aje isto u fi mužjit pä krovur dä käš.”[‡]

Nu vä fijä frikä

(Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zäs: “Urtašji amej lasäcämä sä vä zäk, nu vä fijä frikä dä eje kari numa vä poči amurä tela ša nu poči njimika sä vä fakä. ⁵ Ju voj zäšji dä šjinji träbä sä vä fijä frikä. Fijä vä frikä dä Dimizov kari poči sä amori, atunšje vä poči värlji äm pakao. Da anume, dä jäl vä träbä sä vä fijä frikä.

§ ^{11,38} Farizeji ave pravilo kä ominji träbä sä spelji mänjlje ka kum ar träbujji sä fijä obredno čiščä la Dimizov. * ^{11,40} Isus koristilešči ä ntribala numa sä fakä dä njimik pä farizej šje nu prišjepi kä haj šje äj äm sufljit äj bitno alu Dimizov. † ^{11,42} Träbä sä daj desetina

alu nu slobud sä zanamaralešč ša ä lčilje stvarur. ‡ ^{11,44} Ešče grop as re kapalici äm pä mänt hundi morči telurlje as re ämgrupači. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pä grupur sä vadä alci sä nu umblji sus pä jej. Känd Židovi umbla sus pä grop atunšje jej as obredno nečisti. Ešče grop fašje aje sä fijä aje slučajno. § ^{11,48} Isus fašji dä njimik pä farizeji ša pä učiteljjä dä zakonu alu Mojsije. Jej ščijä dä amurala dä prorok ali nu osudulešči pä preci daje kä lju amurät. Ku ä lčilje vorbi: “äm lok sä lji osudulec, voj maj potvrdälec aje ša vä slagalec ku aje”. * ^{11,51} Abel are elši om kari are amurät äm Stari zavjet (Stv 4,1–16) ša Zaharija posljednji om kari are amurät äm

Stari zavjet (2 Ljet 24,20–22). † ^{11,51} Jedini proroci kari poštivalešči äs proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pä prorokur äm Stari zavjet, äša farizeji ša učiteljjä dä zakonu alu Mojsije nu askultä pä Isus ša nu askultä pä apostolur kari Isus u mäna. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunšje su suduli alu Izrael dä kutotu anjlje känd jej odbacale poruka aluj. ‡ ^{11,52} Isus svitešči dä ästina alu Dimizov ka kum ar fi äm kasa hundi učiteljjä odbijalešči sä tunji ali nu lasä alu alci sä äjvi čejilje sä potä tuna äm nontru. Asta značalešči kä učiteljjä nu kunošči benji pä Dimizov, a jej maj nu lasä pä alci sä ä l upoznulaskä. * ^{12,1} Ka kum kvasu krešči äm alot, äša licemjerje krešči äm ä ntragä zajednica. Ku ä lčilje vorbi: “Päzäcävä dä la licemjerje alu farizej, kari äj ka kvasu” ili “Fijec oprezni sä nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor äm ponašanje, utjecalešči pä toc, baš ka kum kvasu krešči äm alot.” † ^{12,2} Ku ä lčilje vorbi: “Ne fijec ka jej, kä Dimizov u duskupira kutotu šje äj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi”. ‡ ^{12,3} Käšurlje alor äm Izrael ave ravni krovur, a ominji sä urkä sus ša šäde.

⁶ Nus šinjš (5) vrăbuj văndući dă doj banj? Dimizov nu mujtă pă njime. ⁷ A avovă čak šă păru pă kap vi umărat. ⁸ Nu vă fiğă frikă! Voj šćec maj vredni dă gărmađă dă vrăbuj.”

*Pă pămănt trăbujenj să priznalenj pă Isus
(Mt 10,32-33; 12,32; 10,19-20)*

⁸ Isus u zăs: “Šjinji gođ pă pămănt mu priznali pă minji âm nenće alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pă jăl âm nenće lu anđelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pă minji nu mu priznali pă pămănt ju muj odreknući dă jăl la anđeljilje alu Dimizov. ¹⁰ Dakă bilo šjinji svitešći vorba protiv dă minji Fišjoru Omuluj aluje poći fi jirtat; ali dakă šjinjiva svitešći mišjunj dă Duhu Svănt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakă vu adušji la sud âm sinagogur šă la poglavicur šă vladarur, nu vă brigalec kum šă ku šje muj branali, ili šje să zăk. ¹² Kănd u vinji vreme, Duhu Svănt ću ânvacă šje trăbă să zăšj.”

Isus svitešći alu ominj să nu fiğă pohlepňă

¹³ Unu dăm ominj âm gărmađă u zăs alu Isus: “Ućitelju ză alu fraćilje amnjov să să âmperci ku minji šje anj kăpătat.”

¹⁴ Isus u odbilit šă zăšje: “Omulji, šinji mu pus pă minji dă sudac, să âmparc ăntri voj doj?” ¹⁵ Atunšje kănd u svătit alu toc kutotu, Isus u zăs: “Băgăc sama šă păzăcăvă dă pulkučală! Dakă šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kă ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbă: “Are akulo om găzđak făr dă firi kari ave tălek šă tălekula u adus mult plod. ¹⁷ Šă jăl šu zăs săngur aluj: ‘Šje să fak kă nam dăstul lok să puj ănđărăt šje mu kriskut?’ ¹⁸ Atunšje, jăl u zăs: ‘Aša uj fašji: Ju uj răstuna skladišturlje amelji šă uj gradali maj mari, dăstul dă mari să spremălesk kutotu šje mu kriskut.’ ¹⁹ Šă ju muj zăšji alu duša ame: ‘Aj mulći bunji stvarur aku, šă dă mulc e šje ur vinji. Odmorulešćići, mănănkă šă be, šă ânfulušešćići!’

²⁰ Ali Dimizov ju zăs aluj: ‘Tu omulje făr dă firi! Mar âm asta nopći uj šjire * duša ata. Atunšje šjinji u ave korist dăm stvarurlje šje caj pus ănđărăt?’

²¹ Aša păce omu kari aš akulježi găzđăšijilje pănturu jăl săngur, a nu su găzđăšjit âm oći alu Dimizov.”

*Isus ânvacă să nji răzămănj pă Dimizov
(Mt 6,25-34)*

²² Kapu u zăs Isus alu ućenici: “Daje vă zăk: voj nu trăbă să vă brigalec, dă kustu avostru, šă să fiğec âm brigur šje vic mănka, ili să vă brinulec âm šje vic âmbrăka. ²³ Daje kă kustu aj maj vrednă dă kit mănkare, šă tela maj mult dă kit colu.† ²⁴ Numa ujtăcăvă la găgărašć.‡ Jej njišj nu samăňă, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupă, šă tod daje Dimizov lji rănješći. Nu šćec voj maj vredni dă vrăbujrljelje? ²⁵ Poći šjinjiva dăm voj ku brigurlje produžuli kustu? ²⁶ Dakă, nu pućec să făšjec niti maj măkăćelji, adăšje šćec âm brigur dă kutotu ostalo?”

²⁷ Numa ujtăcăvă la flor âm telek! Jelji niti să trudulešći niti fašji colji ali ju vă zăk, kă njiš Car Salomon âm găzđăšije alor nu are âmbrăkat aša măndru ka florurlje âm telek. ²⁸ Ali dakă Dimizov dă dastafel măndremi alu jarbă kari kustă astăs, šă să bagă âm fok, kit atunšje maj mult u da jăl avovă. O voj avec mikă ânkridală! ²⁹ Dăm ala rănd nu vă găndec šje vic mănka šă šje vic be. Nu vă uznemirilec! ³⁰ Dă kutotu aje să brinulešći ominj făr dă Dimizov. Ăngăndecăvă kă Tata avostru dăm nor šćijă šje vă trăbă. ³¹ Šă anume trăzalec kraljevstva alu Dimizov§ elši šă kutotu ostalo vu fi dat.

³² O mikă stadă,* nuc fiğă frikă, kă Tata avostru să ânfulušešći să vă apušji âm kraljevstva aluj.

³³ Vindec kutotu šje avec šă dădec alu sărašj. Aša adunăcăvă tăšć kari nu su puće rupi, šă găzđăšijă să vă fiğă âm nor kari nu propadalešći, hundi lotri nor puće vinji, niti găndašji să mănăšji! ³⁴ Daje kă suflićilje avostru u fi hundi aj blago avostru.”

*Trăbă ućenici să fiğă spremni să ašćepći pă Dimizov
(Mt 24,45-51)*

§ 12,7 Pućenj să ânkridenj alu Dimizov. Jăl šćijă maj mult dă kit noj šćijenj. Nu šćijenj čak njiš kit păr avenj pă kap, ali Dimizov šćiji asta kutotu. * 12,20 “Duša” aj kustu alu aje osobă. Ku alćilje vorbi: “Vi muri asta nopći!” † 12,23 Daje kă Dimizov vu dat kust, šă telă avostră, sigurno pućec să ânkridec kă Isus vu da šje vi potrebno dă kust. ‡ 12,24 Hej kari slušalešći pă Isus, jej smatralešći pă gavranur kă âs făr dă korist, daje kă Židovi nu puće să mănăšji ešće živadur. § 12,31 trăzalec kraljevstva alu Dimizov Asta znaćalešći: “ujtăcăvă la kraljevstva aluj” ili “tari trăzalec kraljevstvo alu Dimizov”. * 12,32 mikă stadă Isus čamă pă ućenikurlje aluj, stado. Stado aj grupă dă vašj ili kecur dă kari pastiru să brinulešći. Ka kum pastiru să brinulešći dă vašjilje alor, aša Dimizov să brinulešći dă ućenikurlje aluj. Ku alćilje vorbi, “Nu vă brinulec. Numa daje kă šćec mišj, slabi, ka stado delj mikă, tata dăm nor ju su văzut dă voj să kustăc âm kraljevstva aluj.”

³⁵ Isus u zäs alu učenici: “Fijec spremni dä lukru, la sä fijec opremilicä† šä äm mänjilje avoštři lasä fijä luminjilje acäcači. ³⁶ Aša u fi ka slugurlje kari u aščiptat pä gospodaru aluj sä sä äntorkä dä pä nuntä, spremni sä äj däsäväkä kum u kukunji pä ušä. ³⁷ Mändremi alu eje slugur kari u fi skulac, känd u vinji gospodaru! Anume ju vä zäk: Domnu šu punji sängur kintrinca sä lji služulaskä šä lju punji sä šadä la masä šä lju dvoruli. ³⁸ Šä känd u vinji gospodaru äm miržuku dä nopči ili däspru zua šä lju afla aša, mändremi u fi alu ala slugur!

³⁹ Slušulecämä dä asta: ka sä šćijä gazda äm kari šas u vinji lotru, jäl ar päzä šä nar läsa sä äj fijä provalalit äm kasä. ⁴⁰ Voj isto träbä sä fijec spremni, kä ju Fišjoru Omuluj uj vinji äm vremi känd nu či nadali.”

⁴¹ Petar atunšje lu äntribat pä jäl: “Domnu spuj tu asta usporedbä päntu noj učenici, ili äj päntu toc?”

⁴² Isus u zäs: “Šinji äj ala vjernä šä kufiri upravitelj kari äl postavalešči dä gospodar pä kasa, šä äm pravä vremi u da mänkari alu toc äm kasa? ⁴³ Mändremi alu ala sluga kari känd u vinji gospodaru, u fašji aša. ⁴⁴ Dä anume, ju vä spuj kä gospodaru u odredilit alu ala sluga sä vodulaskä ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakä sluga šar zäšji äm sufljituš: ‘Gospodaru, nu su äntoršji aša päfriš’, šä atunšje sä apušji sä batä pä slugur šä sä be, mänäšji šä sä ambeči? ⁴⁶ Atunšje u vinji gospodaru alu sluga äm šjas kari nu šćijec. Šä atunšje färd dä milost lu kaznali, ju da sudbinä ku alci una kari nu vjerni.

⁴⁷ Sluga kari šćijä šje gändešči gospodaru, šä dakä nu fašji šä nu sä pripremilešči dä dolasku aluj, jäl u kápäta mulči luvalur. ⁴⁸ Ali dakä sluga nu šćijä voje alu gospodaru, šä fašji šjeva šje zaslužulešči kaznä, atunšje u kápäta pucänji luvalur. Kä alu toc kari mult u fost dat, mult su aščipta dä la jej, šä alu eje alu kari u fost mult dat äm povjerenje, dä la eje šä maj mult u fi šjirut.”

Änväcala alu Isus u adušji razdor äntri ominj

(Mt 10,34–36)

⁴⁹ Isus u zäs: “Ju am vinjit sä värljesk fok dä sud pä pämänt,‡ šä kum aš gändi sä sä apušji sä ardä! ⁵⁰ Träbä majnti sä mä bučez nu mukur. Kum mä mučulesk pä šje aje no trešji! ⁵¹ Gändec kä am vinjit sä vä aduk putuljalä pä pämänt äntri ominj? Nu, ju am adus podjelä! ⁵² Dä aku maj menkulo äm kasa dä šinjš ominj ur fi ämpärcäc tri u fi pä parče ame šä doj protiv dä tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dä fišjoruš, šä fišjoru u fi protiv dä tatusu, mumäsa protiv dä fataš, a fata protiv dä mumäsa, šä sokra protiv dä njivastaš, šä njivasta protiv dä sokräsa.”

Isus lji spunji kä träbä sä fiji spremni känd jäl u vinji napoj

(Mt 16,2–3; 5,25–26)

⁵⁴ Kum svite alu gärmadä, Isus u zäs: “Känd viđec njegri oblakur kä sä räđika dä pä more pä zapad, voj odma zäšjec: ‘Astäs u fi plojä’, šä voj ščec u pravu. ⁵⁵ Šä känd sä apukä sä batä väntu däm pustinja la jug, odma zäšjec: ‘U fi zuva tari kaldä’, šä äj aša. ⁵⁶ Licemjerilor!§ Voj šćijec sä čitalec znakurlje pä pämänt šä pä nor. Kum dä nu prišjipec šje aku sä dogudulešči!*

⁵⁷ Voj ac träbuji däm haje avostru sä šćijec šje äj benji. ⁵⁸ Däkä šjinjiva či optužulešči päntu dugu kari nac pläčit šä vä gändešči sä vä adukä la sud, äňšjarkä inka pä kalji sä vij la ligizalä majnti dä sud! Ar puče sä či adukä la sudac, sudacu sä či de la oficir, šä oficiru či poči bägä äm čemicä. ⁵⁹ Ju vä zäk, kä akulo vi träbuji sä rämäj pän šje no fi pläčit toc banji.”†

13

Isus čamä sä nji änkäjenj ku maj majnti

¹ Pä aje vremi orikic däm regija Galileja ur vinjit la Isus šä jur spus dä Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pä jej sä lji amori känd jej prinostule žrtvur alu Dimizov äm Hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zäs: “Voj gändec kä Galilejci äs maj grešni dä bilo kari alci Galilejc, numa däm ala ränd kä ur päčät jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šä punjec ureči! Däkä nu vic änkäji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šä gändec voj kä eje osamnaest lumi kari ur fost amuräc känd u kázat tornju alu

† **12,35** Äm original skrija: “La colilje avoštři fijä ljiğatä ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovä sä nu lji smetilaskä haljina känd jej lukra. Ku alčilje vorbi: “Punjec haljina avosträ ku kurova sus sä fijec spremni sä služulec.” ‡ **12,49** Asta ar puče sä fijä: 1) Isus u vinjit sä sudulaskä pä ominj, ili 2) Isus u vinjit sä čistilaskä pä ominj kari änkredi, ili 3) Isus u vinjit sä adukä razdor äntri ominj. **12,53** Mih 7,6 § **12,56** Licemjerilor Eje ominj as re kufir sä prepoznulaskä znakovur kä vinji ploje ili kä u fi tari kald. Ali jej u odbilit sä priznalaskä kä čudurlje alu Isus as re znakovur kari aratä kä jäl äj ala pä kari Dimizov lu mänat sä spalaskä svetu.

* **12,56** Ku alčilje vorbi: “Anume sigurno ac träbuji sä prišjipec šje značalešči šje Dimizov u fäkut päšči minji äm ešče zälji!” † **12,59** Isus u spus alu ominj asta usporedbä sä lji de upozorenje kä toc ar träbuji sä sä pomirilaskä ku Dimizov majnti dä šje vinji sud pä jej.

Siloam asre maj duvinj ominj ăm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakā nu vic ănkăji, aša toc vic fi duhovno morc."

Isus ku usporedba dă neplođnă smokvă spunji kă avenj pucăn vreme să nji ănkăjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbă: "Are akulo unu om kari ave sământat ăm vinograd ljemn dă smokvă šă jăl tot vinje šă să ujta dăkă ăj plod pă ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šă aša u zăs alu omula šje lukră ăm gard: 'Ujtăci ajišje! Kă mar tri aj mă ujta pă ljemnusta să afllu plod šă nikad nu am aflat njimik. Tajăl ăndărăt! Adăšje ar čalti pământu?'"

⁸ Pă aje, omu šje lukra ăm gard u zăs: 'Domnu, lasă maj unu aj să fiěj. Ju uj kapali pă lăngă jăl šă uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Dăkă nu, poc să ăl taj ăndărăt.'

Isus pă zuva dă sămbăta iscjelilešči

¹⁰ Pă zua dă sămbăta, Isus ănvăca ăm una dă sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dă rov duh ăm je kari izazavale bičišug. Je are apljikatā žjos šă nu să puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šă ju zăs: "Mujeru, slobodnă ješč dăm bičišugu atov." ¹³ Atunšje Isus u pus mănjlje aluj pă je, šă je dăm turdatā su uspravali šă su apukat să đe hvală alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dă sinagogă are mirgiš daje kă Isus u ăntrimatu pă zuva dă sămbăta šă jăl su ăntors la eje ominj šă u zăs: "Ăs šinšj (6) zălji ăm una sămptămăna hundi trăbă să lukri! Dakă găndec să fiěj sănătoš hajde pă una dăm elje zălji, a nu pă sămbăta."

¹⁵ A Domnu Isus u zăs: "Licemjerilor! Voj fišjec kănd dăzljăgec pă vašjlje šă pă măgari avoštri pă zuva dă sămbăta šă lji dušjec la apă? ¹⁶ Ali asta mujeri, sământca alu Abraham, kari Sotona u cănutu ljiगतă osamnaest ej šă nar ave pravo să fiěj dizljigatā dăm ala rănd kă pă zuva dă sămbăta?" ¹⁷ Pă asta, toc eje kari să protivile as re rušanac. Toc alci ăm gărmađă sur ănfălušăt la toći măndri šă bunji stvarurlje šje Isus făšje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sământca kari krešči ka kvasu kari să širilešči

(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

¹⁸ Isus u ăntribat: "Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samănă kraljevstva alu Dimizov? Ku šje să usporidălenj? ¹⁹ Kă kraljevstvo alu Dimizov aj ka gorušičino sământca kari ăj tari mikă pă kari om u lotu šă u sământat ăm garduš šă u krešči šă u fost mari ljemn šă vrăbujlje u făkut skujbur ăm granur."

²⁰ Jară u ăntribat: "Ku šje să usporidălenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov ăj ka kum mujere ari kvasac să misălaskă mari količină dă făjnă,* aša kutotu să să potă răđika."

Isus nji ănvăcă kă ăj teško să tunănj ăm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isus putuvule ăm Jeruzalem, prošule ăm mulci varušur šă satur šă pă akulo ănvăca ²³ Atunšje šjinjiva lu ăntribat pă jăl: "Domnu u spasali Dimizov čar pucănj ominj?"

Šă Isus u zăs alor: ²⁴ "Uša dă nor ăj uskă. Borulecăvă tari să tunăc ăm nontru. Ju vă pot zăšji kă mulc ur ănšjirka să tunji ali nor puće. ²⁵ Vreme u vinji kănd gospodaru dă kasa su ridika šă u ăncižji uša atunšje. Voj pă alta parci u apuka să kukunjec šă vic aruga: 'Domnu, dăsvă păntru noj.' Šă vorba aluj u fi: 'Ju nu ščuv dă hundi ščec voj.'

²⁶ Voj vic apuka să zăšjec pă aje: 'Ali noj anj but šă anj mănkat ku činji kănd ănvăcăj pă ulicurlje anoštri.'

²⁷ Šă jăl u zăšji maj undatā: 'Ju vam zăs kă nu ščuv dă hundi ščec.† Fužjec dă la minji, voj ominjilor rej!'

²⁸ Da akulo vic plănžji šă vic kărcăji ku đinci šă vic fi mirgiš kănd vic vide pă Abraham, Izak šă pă Jakov šă pă toc proroci ăm kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vărlijic afară. ²⁹ Šă eje kari ur šăde la masă pă nuntă ăm kraljevstva alu Dimizov ur vinji dă pă Istok, Zapad, Sjever, šă dă pă Jug.‡ ³⁰ Băgăc sama kă orikic kari ăs aku maj pucăn važni ur fi maj mar, a hej kari ăs aku maj mar ur fi maj mišj.§

Isus plănžji pă Jeruzalem

(Mt 23,37-39)

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus ăm aje ista ză, să ăl ămpurušjaskă. Šă ju zăs: "Herod găndešci să či amori. Dăm ala rănd lasă lokusta šă dući pă altu lok."

* **13,21** Ăm original skrijă: "tri merur" kari ari 40 kila. † **13,27** nu ščuv dă hundi ščec Ku alčilje vorbi: "Njiš urtašji njiš njamu nus čimac pă gozba ame." ‡ **13,29** Mulc Židovi kari pretpostavale kă jej ăs dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are uključeni. Ali mulc kari nu as re Židovi dăm toći lokurlje dăm svet ur fi uključeni ăm kraljevstva alu Dimizov. § **13,30** ăm original skrijă: "Zadnji ur fi elši". "Elši" predstavljalešči važnost šă čast. Ku alčilje vorbi: "ur fi najvažnji ... ur fi mišj važni", ili: "Dimizov u počastali ... Dimizov lju rušuna".

³² Isus u äntors vorba: “Dušjecävã šã zãšjec alu liscurljelje: * ‘Ju män pä drašj afarã šã ozdravalaskã pä bičež. Ju uj fašji aša astãs, šã mänji šã tek äm treça zuva uj zavãršãli.’ ³³ Ali ju trãbã sä fjuv pä kalje astãs, mänji šã treça zuva, izgledalešci kã nu slobot proroku sä mori afarã dãm Jeruzalem.

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurãt pä proroc šã aj vãrljit petri pä eje kari Dimizov vu mänat la činji! Kiçi rãndur am gãndit sä branalesk pä kupiji atej ka gãjna pä pujiš dãsüp haripilješ, ali voj nu gãndec! ³⁵ Ujtãci aku! Kasa ata äj lãsatã sãngurã golã.† Šã nu mic vide pãn šje nu vic zãšji: ‘Blagoslovulit sä fijã kari vinji äm numilje alu Domnu!’”[‡]

14

Isus iscjelile pä zuva dã sämbãta

¹ Undatã Isus u mers sä večeralaskã la kasa alu voda dã farizej. Are pä zuva dã sämbãta šã jej sä ujta pä jãl tari ku sama.* ² Om ku bičišug dã umflalã dãm apã su pojavalit dãdãnenãce aluj. ³ Isus u äntribat pä učiteljur dã zakonu alu Mojsije šã pä farizeji šje asre akulo: “Äj zakonito dã pä zakonu alu Mojsije sä ozdravalaskã pä zuva dã sämbãta ili nu?” ⁴ Jej tãšje, Isus pä aje u pus mänjilje pä omula, šã lu ozdravalit šã lu lãsat sä fugã. ⁵ Isus lju äntribat: “Dãkã šjinjiva dãm voj ari fišjor ili pä vakã kari u kãzut äm bunar adãnkã nac skoçi odma afarã, šã pä zuva dã sämbãta?” ⁶ Pä aje, jej nu puçe sä uništilaskã vorba.

Isus änvacã dã poniznost

⁷ Isus u bãgat sama kum gošci kari asre čimac izabrale lokurlje helj maj äm centrã la masã. Isus lji änvacã ku usporedbã pä jej: ⁸ “Kãnd ješč čimat dã la šjinjiva pä nuntã nu šãdec pä lok dã časni gošč. Domačinu ar puçe sä vi čimat pä šjinjiva maj važni dã voj pä ala lok. ⁹ Domačinu ar puçe sä vijã ku omula, šã sä ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta äj pãntru jãl’, šã atunšje tu ješč äm rušãnji. Vi trãbujã sä či dušj pä zadnji lok.

¹⁰ Aša kãnd ješč čimat, dući šã akulježjic zadnji lok. Atunšje Domačinu ar puçe sä vijã šã sä ac zãkã: ‘Urtaku amnjov, hajd maj äm sus.’ Atunšje äm asta slučaj tu vi puçe sä aj maj mult poštovanje äm nenãce alu urtašji atej šã gošč. ¹¹ A tot omu kari sä rãdika sãngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rãdikac.”

¹² Su äntors la Domačin šã Isus u zãs: “Kãnd pripremlešč večerã nu čima numa pä urtašjic, ili pä fračic, ili pä njamuc ili pä gãzdašj susjedur, kã jej sigurno čur čimaci pä činji isto šã aša cu fi äntors. ¹³ Maj benji kãnd fašj feštã čamãlji pä sãrašj sä vij šã pä invaliž, šã pä ulož šã pä orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kã jej nuc poçi äntoršji ali Dimizov ču nagradali äm nor pä zuva dã uskrnuce dã pravedni ominj.”

Isus svitešci dã mari feštã äm kraljevstva aluj

(Mt 22,1–14)

¹⁵ Kãnd unu dãm ominjije la masã u auzãt, Jãl u zãs: “Blagoslovulit äj ala kari u mãnka pitã äm kraljevstva alu Dimizov!”

¹⁶ Isus u äntors vorba: “Undatã are unu om kari u dat mari večerã. Multã lumi are čimat akulo. ¹⁷ Mar apropi dã večerã sluga u fost mãnat la gošč sä lji čemi: ‘Hajdec’, u zãs jãl: ‘kã kutotu äj spremno!’ ¹⁸ Ali jej toc dãm jej sor apukat sä äš aflji izgovorur. Unu u zãs: ‘Ju am kumpãrat telek, šã trãbã sä mã duk sä u vãd. Mã arogã la činji, sä zãšj sãm jerci.’ ¹⁹ Alci u zãs: ‘Ju am kumpãrat šinšj (5) perez dã bikan šã trãbã sä mã dukã sä äňšjerkã. Mã arogã la činji, sä zãšj sãm jerci.’ ²⁰ Treći om u zãs: ‘Ju baš mam änsurat šã dãm ala rãnd nu pot vinji.’†

²¹ Sluga u mers äm napoj la gazda aluj šã ju spus kutotu. Asta lu mirgišit pä gazda šã jãl u zãs alu sluga aluj: ‘Ängribešcići, dući pä ulicur šã äm centru dã varuš šã adãlji pä sãrašj, ulož, invaliž šã pä orb sä vijã.’ ²² Kãnd u fãkut aje, gazda u javalit kã u fãkut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunšje ju zãs gazda alu sluga: ‘Aku dući äm kot pä ulicur šã čamã[‡] šã fã sä vijã, aša sä fijã kasa ame umpljitã. ²⁴ Kã njišj unu dãm eje elši kari asre čimac nor gusta dãm večera ame.”

Učenicã ar trãbujã sä fijã tari predalic la Isus

(Mt 10,37–38; 5,13; Mk 9,50)

* **13,32** liscurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali šã kukavicã. † **13,35** Ominji dãm Jeruzalem u odbacalit pä Isus kã jãl äj Mesija. Domnu lju odbacali šã nu lju zaštitali. Dã pä aje kãtãnj dãm Rim u uništili Jeruzalem (70. god. dã pä Krist). **13,35** Ps

118,26 ‡ **13,35** Isus su äntoršji äm napoj pä pãmãnt. Atunšje ominji dãm Jeruzalem ur prepoznuli kã jãl äj Mesija. * **14,1** sä ujta pä jãl tari ku sama gãnde sä vadã dakã äl poçi optužili dã šjeva kã äj duvinã. † **14,20** Eje ominj kari as re čimac pä nuntã jej fišje dã njimik pä kralj. Dã nuntã jej dã mult mar ščije, a kãnd u vinjit vreme sä vijã, jej ur izmislilit mišjunj, šã izgovorur. Adãšje šjinjiva ar trãbujã sä kumpiri telek kari nikad no u vãzut ili sä kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trãbujã sä rãmãji cjelo vrijeme akasã sä fijã ku mujere aluj? Jej cãnje dã udvaru alor, dã familja alor maj tari dã kit dã gospodaru. Isus u upozorulit kã banji, udvaru šã familija nu slobud sä fijã maj bitni dã kit dã Dimizov (vejs retku 25-33 dos). ‡ **14,23** äm kot pä ulicur äm original skrivã: “pä kalji ili la ogradã”

²⁵ Mulc ominj ăl sljedile pã jãl. Isus su ăntors ăm napoj šã u svãtit alor: ²⁶ “Bilo šinjji dãm voj kari plašji maj tariš pã tatusu pã mumãsa pã bãšãcaš, pã kupijiš pã fracì šã pã sorãlješ šã čak pã kustu aluj maj mult dã kit pã minji, nu poçi sã fiãjã učeniku amnjov. ²⁷ Dakã šjinjiva gãndešçi sã fiãjã učeniku amnjov, trãbã sã dukã krušje aluj sã mã sljedilaskã šã sã fiãjã spremni sã mori pãntru minji.”*

²⁸ “Gãndecãvã aku dakã unu dãm voj gãndešçi sã fakã toranj, nu ac šãde elši žjos šã sã videc dakã avec dãstul banj sã ăl fãšjec do kraja tornjula? ²⁹ Inače ar puće sã fašj temeljurlje šã hej šje sã ujtã la voj šar puće fašji šufã dãm voj daje kã nu avec dãstul banj sã završãlec. ³⁰ Jej ur zãšji: ‘Asta om su apukat sã gradalaskã ali no putut sã završãlaskã!’

³¹ Ili ka kum kralju su spremili sã mergã ăm bãtajã ku altu kralj. Šã sã nu šadã elši šã sã gãndaskã dakã ku zešji (10) hiljada dã kãtãnj poçi sã ăl savladalaskã ku protivnikuš kari ari doj spešj (20) hiljada? ³² Atunšje dakã nu poçi sã ăl savladalaskã u mãna pã pregovarać kitã ăj inka neprijatelju dã parçi sã ăntrebi dã uvjetur dã putuljalã. ³³ Šã aša toc dãm voj dakã nu vic lãsa kutotu šje avec, nu poçi sã fiãjã učeniku amnjov.”†

Učenici alu Isus ăs ka sare

(Mt 5,13; Mk 9,50)

³⁴ Isus u zãs: “Sari ăj bunã stvar ali dãkã perđi izu, ku šje poc ăntoršji bãlureme? ³⁵ Nuj bunã atunšje njiš dã pãmãnt njiš dã šrot. Lume numa u vãrlješçi ăndãrãt. Punjec ureçi voj kari avec ureçi sã auzãc!”

15

Usporedbã dã birka kari su pirdut

(Mt 18,12–14)

¹ Pãlãngã Isus su okupulit tari mulc poreznici šã tari mari grešnici sã pujã ureçi la vorba aluj. ² Farizeji šã učitelji dã zakonu alu Mojsije sur apukat sã ăl gumunjaskã, šã jej zãšje: “Asta om sã družulešçi ku grešnici, šã mãnãnkã ku jej.”*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbã: ⁴ “Dakã šjinjiva dãm voj ari sto birš šã sã perđi una dãm jelji, nac lãsa pã ešce devedeset devet ăm pustulot,† šã ac meržji dã pã aje una su kutãc pãn šje nac afla? ⁵ Šã kãnd vic afla, aj dušji pã umirilje ku fãlušãjã. ⁶ Atunšje ac meržji akasã, vic čima pã urtašjic šã pã susjedi avoštiri šã ac zãšji: ‘Ănfãlušãcãvã ku minji, kã am aflat pã birka ame kari are pirdutã!’ ⁷ Ju vã zãk, ku fi maj mari fulušãjã pã nor kãnd su ănkãji unu grešnik, nego dã devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trãbã ănkãjalã, aša jej gãnde.”‡

Usporedbã dã banjji pirduc

⁸ Isus maj zãšji: “Ili haj sã zãšenj kã una mujeri ari zešji (10) banj dãm aržjintš šã atunšje unu dãm jej perđi. Nu acãcã lumina šã mãtura podu šã u kuta banj, pãn šje nu aflã? ⁹ Šã kãnd u afla banj dãm aržjint pãrdut, je šu čima pã urtašjilje alji šã pã susjedurlje una, šã u zãšji: ‘Ănfãlušãcãvã ku minji, kã ju am aflat banjji kari am pirdut!’ ¹⁰ Ju vã pot zãšji kã ăj isto aša ăntrã ăndelji alu Dimizov. Dakã sã ănkãješçi unu grešnik, jej sã ănfãlušešçi.”

Usporedbã dã fišjoru pirdut

¹¹ Isus u zãs: “Are unu om kari ave doj fišjor. ¹² Hãl maj tãnr u zãs alu tatusu: ‘Tatã, dãm dio šje ăm pripadalešçi.’ Aša tata aluj u ămpãrcãt kutotu šje ave ăntri jej.

¹³ Dã pã dovã tri zãlji, fišjoru hãl maj tãnr u akuljes kutotu šje ave šã su pus pã kalji sã mergã dãparçi šã akulo u čiltit kutotu šje ave, čilte fãr dã gãnd. ¹⁴ Kãnd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pã pãmãntu hundi are jãl, šã su aflat ăm sãrãšijã. ¹⁵ Aša u mers la unu om ăm pãmãntula kari lu mãnat ăm telek sã

Š **14,26** ăm original skrijã: “Dakã šjinjiva vinji la minji a nu mrzãlešçi pã tata aluj nu poçi fi učeniku amnjov”. Ajišje ăj “mrzãlãlã”

preuveličãvanje dã pućãnj ljubav kari ominji ar trãbuji sã areçi numa alu Isusu. * **14,27** Isus nu zãšji kã kršćãnu ar trãbuji sã fiãjã

pã krušji. Rimljani stalno mãnã pã ominj sã dukã krušje aluj majnti dã kit as re sus pã krušji sã fiãjã znak kã su pokorulit la Rim. Asta

metaforã značãlešçi kã jej trãbã sã sã pokorulaskã la Dimizov sã fiãjã spremni sã patalaskã numa sã fiãjã učenici alu Isusu. † **14,33** Benji

ăj sã gãndešçi sã fiãjã učeniku alu Isus, ali dakã šjinjiva gãndešçi sã sljedilaskã pã Isus a sã nu dukã krušje aluj, šã sã nu odbacalaskã kustu,

jãl ăj fãr dã korist ka graditelju kari nu putut sã završãlaskã tornju ili ka kralju kari no putut sã pobjedilaskã. * **15,2** šã mãnãnkã

ku jej Farizeji nu mãnka una ku eje ominj kari nu poštivalã zakonurlje alor kari as re tari strogã, aje are kum su spãla, desetina, kum u

mãnka šjeva ka mãnkare. Alor lji are frikã kã Farizeji pãntru aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. † **15,4** Aje are pašnjaku dãsvãkut

hundi as re birkur. Dã apropi as are alcì pastirur kari lji pãze. ‡ **15,7** devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji trãbã ănkãjalã Isus

koristilešçi šodã numa sã zãkã kã farizeji nus u pravo kã jej nu trãbã sã sã ănkãjaskã. Ku alcilje vorbi: “devedeset devet (99) ominj ka voj

gãndešçi kã voj šjec pravedni šã kã nu trãbã sã vã ănkãjec.” § **15,8** Ăm original skrijã: “deset drahmi”. Atunšje una drahma are una

dnevnicã.

aj rānjāškā poršji.* ¹⁶ Aluj ji are aša fomi dā šu kivinjit sā mānāšji dām ha šje† mānka poršji, šā njime nuj dāde njimika.

¹⁷ Dā pā aje jāl šu vinjit ām firi. Jāl u zās: Tata amnjov ari mulći slugur šā jej ari um boglā dā mānkari a ju ajišje mor dā fomi! ¹⁸ Ju muj skula šā uj meržji la tata amnjov šā ju zāšji: "Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dā činji, šā alu Dimizov ām nor." ¹⁹ Ju nu mes maj mult vreden sā fjuv čimat fišjoru atov. O lasāmā sā fjuv radniku atov!

²⁰ Atunšje su skulat šā u mers la tatusu. Ali mar kānd are inka dāparci dā la kasa alu tata aluj, tatusu lu vāzut šā lu apukat mila dā jāl. Tatusu u aljrgat la jāl, lu āngārgājet šā āl surātat tari. ²¹ Fišjoru ju zās: "Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dā činji šā alu Dimizov ām nor. Ju nu mes maj mult vreden sā fjuv čimat fišjoru atov."

²² Tatusu u zās alu slugurlje aluj: "Dušjec friš šā aflāc maj bunji colji šā punjec pā jāl, dādecāj virigā† dā māna aluj, šā cipiliš dā pišjorilje aluj." ²³ Šā apukāc pā maj māndru rānjitā vakā šā amurācu, atunšje lasā sā mānkānj šā sā fijenj fāloš. ²⁴ Adāšje? Dām ala rānd kā astās fišjoru amnjov are mort, a aku kustā ām napoj! Jāl are pirdut šā aku su aflat!" Aša jej sur apukat sā sā ānfālušāškā.

²⁵ Maj bātārñ fišjor are ām telek. Jāl vinje akasā šā kum vinje maj apropi dā udvar, jāl puće sā audā muzikā šā žok. ²⁶ Aša u čimat pā unu dām slugur šā u āntribat šje āj aje. ²⁷ Šā ju spus: "Fračitu atov su āntors akasā šā tatusu u amurāt maj māndrā rānjitā vakā dām ala rānd kā su āntors sānātos!"

²⁸ Ali jāl are mirgiš šā nu gānde sā tunji ām nontru. Šā aša u mers afarā, a tatusu sā aruga la jāl sā vijā ām nontru. ²⁹ Ali jāl u āntors vorba alu tatusu: "Numa gāndešči kā mulc ej šje am lukrat dā činji ka robu, šā uvek am fākut šje maj zās šā tot nu maj dat njiš mikā kecā sā pot ave slavalala ku urtašji amej." ³⁰ Ali kānd astās fišjoru atov u vinjit akasā kari u mānkat kutotu šje aj dat gāzdāšije, ku bludnicur, atunšje tu či dušj šā amor rānjitā vakā pāntru jāl!"

³¹ Tatusu u zās aluj: "Fišjoru amnjov, tu ješč uvjek ku minji, šā kutotu šje am ju āj atov." ³² Isto aša benji āj aku sā slavalenj šā sā nji ānfālušānj kā astās fračilje atov are mort šā su āntors ām kust ām napoj, šā jāl are pirdut šā aku su aflat!"

16

Isus nji ānvacā kum sā koristilenj gāzdāšije mudro šā đirept

¹ Asta usporedbā isto Isus u spus alu učenci: "Are om gāzdak kari u dat lukru alu unu upravitelj, šā ju fost spus aluj kā upravitelju čāltešči šā rāsāpā gāzdāšije alu gazda aluj." ² Aša lu čimat pā jāl šā ju zās: "Šje āj asta šje audā dā činji? Dām računu dā kutotu šje aj fākut, kā tu maj mult nu poc fi upravitelj!"

³ Upravitelju u zās atunšje aluj sāngur: "Šje sā fak, aku kānd gāzde je āndārāt lukru dā la minji? Nu am pučeri sā kapalesk? U fi rušānji sā mā duk sā kuldujesk." ⁴ Šćuv šje uj fašji! Ju uj đirežji aša dā kānd mur māna dām lukrusta tot uj fi apukat ām benji la kāšālje ominjistora.*

⁵ Aša jāl u mānat dā pā omīnji šje as re dator alu gazda aluj, unu pā kići unu. Jāl u āntribat pā elši om: "Kit ješč dātor alu gazda amnjov?" ⁶ Jāl u āntors vorba: "Sto bačvur† dā uloj dām maslinur." Upravitelju u zās: "Šāz žjos, jec računu šā pā friš skrijā pedeset."

⁷ Šā jāl u āntribat pā altu om: "Kit ješč tu dātor?" "Sto merur† dā pšenicā." Šā jāl ju zās aluj: "Jec računu šā skrijā osamdeset."

⁸ Atunšje gospodaru u āmārit pā nu đirept upravitelj kari ām oči aluj nu are bun upravitelj, kā u arātāt dāstafelā mārđuljijā kari nuj bunā. Asta aratā, kā ominji dā asta svet[§] ās maj mudri ām stvarurlje alor dā kit dā ominji dā luminā.* ⁹ Šā ju vā zāk: "Koristilec gāzdāšije šje fužji daje kā āj nepravednā ku aje vā fāšjec urtašj pā lāngā voj, aša kānd nu maj u fi gāzdāšijā, atunšje voj vic fi apukac ām nor dā erikeš.†"

¹⁰ Ala kari āj vjeran ām maj mišj stvarur, āj isto aša vjeran ām stvarurlje mar; šā ala kari nuj vjeran ām stvarurlje mišj āj isto nu vjeran ām stvarurlje mar. ¹¹ Šā aša dakā nac fost vjerni ām svetovno gāzdāšijā

* **15,15** Zakonu alu Židovur zāšje kā poršj ās nečistā životinjur. Pāngālā asta zakonu, Židovi nu are slobud sā mānāšji karnji dā pork. VejsLev 11,7. Židovi māržāle poršj. † **15,16** dām ha šje Ām original skrijā: "ljuskur dām rogač". As re ljuskā dām mahunur kari krešči pā ljemnu dā rogač. ‡ **15,22** virigā Viriga āj znak dā čast šā dā autoritet. § **15,22** šā cipiliš dā pišjorilje aluj. Kānd porc sandalur aje aratā kā ala om āj slobodan a nuj rob. * **16,4** uj fi apukat ām benji la kāšālje ominjistora Asta značalešči kā alci ominj cu da lukru, šā alčilje stvarur šje ac trābā dā kust. † **16,6** Sto bačvur Ām original skrijā: "Sto bata". Aje are oko 3.000 litara. ‡ **16,7** Sto merur Ām original skrijā: "Sto kōrova". Aje are oko 20.000 kilograma. § **16,8** ominji dā asta svet Asta āj dā ominj kari ās ka nu đirept upravitelj kari nu kunošči pā Dimizov. Ku alčilje vorbi: "Ominji dā asta svet ili svjetovni". * **16,8** ominji dā luminā "Lumina" asta svitešči dā Dimizov ili dā đirept ponašalalā. Ku alčilje vorbi "Ominji alu Dimizov" ili "ominji kari kustā ām svetlā". † **16,9** voj vic fi apukac ām nor dā erikeš. Asta značalešči kā Dimizov āj zadovoljan kā koristilec banji sā ažutāc alu ominj ili alu urtašj kari ažutāc. Dimizov šā anđelji nu aščipta ām domu alor ām nor.

šjinji vu änkredi ku pravä gäzdäšijä sä upravljalec? ¹² Šä dakä nu šcijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešči avovä?

¹³ Njiš una sluga nu poči sä služulaskä pä doj gazdur däm turdatä, kä pä unu u zamrzäli a pä altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pä halalänt nu u puće vide äm oč. Nu pućec služuli šä alu gäzdäšijä šä alu Dimizov istovremeno.”

¹⁴ Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dä banj, šä jej su apukat sä äš fakä šjuf. ¹⁵ Atunšje Isus u zäs: “Voj vä fišjec pravedni äm oči alu lume, ali Dimizov šcijä sufljičilje avoštri. Šje lume tari cenilešči, skärbä äj äm nenće alu Dimizov.”

Zakonu alu Mojsije šä kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ Isus zäšji: “Zakonu alu Mojsije šä kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile päñ šje nu vinjit Ivan kari bučuza šä dä atunšje spunje Hir fälos dä kraljevstva alu Dimizov a noj träbujenj sä nagovurelenj sä mergä äm kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷ Nu značalešči kä zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šä pämäntu, kitä sä propadalaskä zakonu ili sä kadä una slovä däm zakon.

¹⁸ Kari sä lasä dä la bäšäcaš sä sä änsori ku alta bäšäca fašji preljub. Šä tot omu kari u änsura pä mujeri kari äj läsatä dä la bärbat isto fašji preljub.”

Usporedbä dä om gäzduk šä dä Lazar

¹⁹ Isus zäšji: “Are om gäzduk kari sä ämbräka äm colji skumpi[†] šä äm totä zä mänka skumpä mänkari. ²⁰ Akulo are isto aša om särak kari sä čima Lazar kari are astupat ku čirevur pä jäl šä are pä kočči la uša la ala gäzduk. ²¹ Jäl äš kivinje sä fijä ränjit ku mrvicurlje šje käde dä pä masa alu omuluje gäzduk. Känji delj divljä čak vinje la jäl šä äj ljinže čirevur. ²² U vinjit vreme känd u murit kuldužu, šä äñdeji lor dus äm bracä la Abraham. ²³ Omu gäzduk isto u murit šä u fost ängrupat. ²³ Äm mari mukä äm podzemlje,* gäzduku nu ujtat sus šä u väzut pä Abraham dä däparči šä pä Lazar kari are längä Abraham.

²⁴ Šä jäl u pläns äm mužjalä: “Tata, Abraham fijäc milä dä minji! Mänäl pä Lazar la minji lasäl sä äntupaskä žježjitu äm apä šä säm räšjaskä ljimba, kä mari mukur äš pä minji äm fokusta.”

²⁵ Abraham u äntors vorba: “Fišjoru amnjov, tu träbä sä čingäñdešć dä aje känd arej pä pämänt tu avej mulči bunji stvarur, känd Lazar ave mulči relji stvarur. Ali jäl äj aku äm utjehä, känd ješć tu äm mukä. ²⁶ Šä dä kutotu asta, äñtri noj šä äñtri voj äj mari gropä fär dä kraj. Eje kari ar gändi sä mergä dä ajišje la voj nu poči, šä njiš njime nu poči dä la voj sä vijä la noj.”

²⁷ Atunšje omu šje are gäzduk u zäs: “Mä arog la činji sä äľ mäjä pä Lazar la kasa alu tata amnjov. ²⁸ Ju am šinšj frac kari akulo kustä. Lasä sä lji upozurulaskä sä nu vijä pä ista lok pljin dä mukä!”

²⁹ Abraham u äntors vorba: “Jej ari kenvijur kari Mojsije šä proroci ari skris dä jej sä lji opozurulaskä! Lasälji sä pujä ureči la jej!”

³⁰ A jäl u zäs: “O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji träbä sä lji vijä šjinjiva däm morc, šä jej sur änkäji.”

³¹ Abraham u äntors vorba: “Dakä no punji ureče la Mojsije šä la prorokur, nur änkredi njiš sä sä skolji šjinjiva däm morc.”

17

Kum sä järtenj šä sä fijerj vjerni sluga

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Isus u zäs alu učenicij aluj: “Napadajur dä relji träbä sä vijä ali jao alu ala om pä kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji sä ajvi peträ däm mlin ljigatä la gät šä sä sä värljaskä äm apä, dä kit sä puji pä grehur pä hej mišj. ³ Fijec äm samä! Dakä fračitu ac vitešči ämpurišešćil; atunšje dakä su änkäji, jartäj. ⁴ Makar sä zgrešilaskä protiv dä činji šapči (7) rändur äm una zä, dakä vinji la činji šapči (7) rändur sä priznalaskä dä aje šje u fäkut, jartäj.”

⁵ Apostolu u zäs alu Domnu: “Dänji maj mult änkridalä!”

⁶ Domnu anostru u äntors vorba: “Sä vi avut änkridalä makar aša dä mikä ka sämänca dä gorušičino zrno voj ac puće zäšji alu ljemnusta: ‘Skočiči däm väñj šä sämänäči äm more!’, šä voj vic punji ureči.

⁷ Šjinji däm voj zäšji alu sluga aluj, dä pä šje u lukra äm telek ili päze pä biršj, sä ac zäkä känd vinji däm lukru: ‘Hajd jec lok?’ ⁸ Mar ju zäšji am lok dä aje: ‘Duči šä fa šjeva dä mänkat, ščimbäc coljilje, šä ašćaptämä sä mänänk šä sä bjov, dä pä aje poc tu sä šäs šä sä mänäšj!’ ⁹ Šä ar kápäta sluga šjeva ka

[†] **16,19** Äm original skrijä: “kari sä ämbräka äm ljubičastä mäñdri colji”. Ljubičastä farbä šä tkaninä däm mäñdru lan as re tari skumpi.

[§] **16,22** äm bracä la Abraham Äm original skrijä: “pä čeptu alu Abraham” ili “äm bracä alu Abraham”. Asta svitešči kä Abraham šä Lazar as re una längä alt pä aje feštä, pä grčki stil känd mänka pä feštä. Fälušjäjä äm nor are mulči rändur ka vorba alu Dimizov ka slika kum äj feštä. ^{*} **16,23** podzemlje Äm original skrijä: “Had”. Numurlje “Had” šä “Šeol” k koristile äm Biblijä kum äj morče šä lok hundi duša alu omij fužji känd jej mori.

posebnā zasluga dā aje dā šje u fākut? Ju gāndesk kā nu. ¹⁰ Šā voj isto fāšjec kutotu šje am zapovjedalit, trābā sā zāšjec: ‘Noj ščenj numa obični slugur. Noj numa anj fākut lukru anostru!’”

Ozdravalic ās zešji (10) ominj ku gubā, a numa Samaritanac su zahvalalit

¹¹ Aša pā kalje dā Jeruzalem, Isus u mers pā kalje kari sljedile granicurlje āntri Samarija šā Galileja. ¹² Are aje sā tunji ām unu dām saturaljelje šā jāl u aflat pā drik zešji (10) ominj ku gubā. Jej ur stat pā dāparči ¹³ šā ur mužjit la jāl: “O Isuse Domnu! Fijāc milā dā noj!”

¹⁴ Kānd u vāzut pā jej, Isus u zās: “Dušjec šā arātācāvā la pop sā vadā dakā ščec sānātoš.” Jej lur pus urecī, šā pā kalji jej ur fost čistilic.

¹⁵ Atunšje unu dām jej kānd u vāzut kā u fost čistilit su āntors ām napoj šā dām tot graju slavale pā Dimizov. ¹⁶ Jāl u kāzut žjos pā ubrazu la pišjorilje alu Isus šā ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u āntribat: “Nas re zešji (10) ominj kari as re čistilic? Hundi ās hešćelanc novā (9) ominj? ¹⁸ Nu su āntors njime ām napoj sā de slavalala alu Dimizov, čar strancusta?” ¹⁹ Atunšje jāl u zās: “Školāci šā dući pā kaljec. Ānkrīdala ata ću spasalit!”

Kraljevstvo alu Dimizov āj dapropi

(Mt 24,23–28, 37–41)

²⁰ Kum u fost āntribat dā la farizeji kānd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u āntors vorba: “Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sā potā ominji sā promatralaskā dā pā znakovur. ²¹ Aša lume sā nu potā sā zākā: ‘Ujtāci! Ajiše āj.’ Ili: ‘Akulo āj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov āj āntri voj!”

Isus spunji kā u vinji ām napoj

²² Jāl u zās lu učenici aluj: “U vinji vremi kānd vic kivinji sā viđec una dām zāljljelje kānd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avostrā no fi ispunulitā. ²³ Orikic ur zāšji: ‘Ujtāci akulo āj! Ajiše āj!’ Nu fužjec ām njikere nu vā maknalec! ²⁴ Kānd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dā svetlā svitlāzānt dām unu kap dā nor pān la altu kap dā nor. Aša u fi šā ku Fišjoru Omuluj ām zua aluj. ²⁵ Ali majnti dā aje, ju trābujesk sā patalaskā mult šā ju uj fi odbacalit dā la asta generacijā.

²⁶ Kum are ām zāljljelje kānd Noa kusta, aša u fi ām zāljljelje kānd ju Fišjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunšje jej mānka šā bije, sā ānsura šā sā āmirita pānā ām zuve kānd Noa u tunat ām arkā. Šā poplava u vinjit šā u uništilit pā toc kari nas re ām arkā.

²⁸ Isto aša are ām zāljljelje kānd Lot kusta. Jej mānka šā bije, kumpāra šā vinde, šā sāmāna šā gradale. ²⁹ Ali pā zuva šje Lot u fužjit dām Sodoma u kāzut fok šā sumpor dām nor šā u uništilit pā jej toc. ³⁰ Isto aša u fi dām turdatā pā zuve kānd ju, Fišjoru alu Omuluj muj āntoršji. ³¹ Dakā āj ām aje zuva omu pā krovuš dā kasa* a stvarurlje aluj ās ām kasa, nu mergā žjos dā pā jelji sā āš je ku jāl. Isto aša dakā āj om ām telek, nu mergā akasā. ³² Āngāndecavā dā bāšāca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji gođe ānšjarkā sā āš spasalaskā kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust. ³⁴ Ām aje nopci ju vā spuj ur fi doj ominj ām ista pat šā unu dām jej u fi lot, halalānt u fi lāsāt. ³⁵ Dovā mujer una ur meljali fān, šā una u fi lotā, hajelantā u rāmānje.” ³⁶ ‡

³⁷ Učenici ur āntribat pā Isus: “Hundi u fi aje Domnu.”

Jāl u odgovorulit: “Hundi ās ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dā sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sā arecī alu učenikur kā om ar trābujī uvjek sā sā aroži šā nikad sā nu odustulaskā. ² Jāl u zās: “Ām unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikā dā Dimizov, njiš nu sā brigale dā njime šje jej zāšji. ³ Šā akulo are una vādojā ām varušula kari stalno vinje akulo la jāl, šā sā aruga: ‘Apārā mā dā dužmanu amnjov.’ ⁴ Una vremi nuj ažuta. Dā pā aje su apukat sā sā āngāndaskā: ‘Nu am njiš šefāl frikā dā Dimizov, ili brigā pā lāngā ominj. ⁵ Kum gođe, ju uj ažuta alu asta udovicā kā mult mā dosadalešci. Uj apāra, inače mu dosadali ku vinjala šā ku āntribalurlje alji.’”

⁶ Atunšje Domnu Isus u zās: “Ac bāgat sama šje šu zās sāngur aluj sudacu hamiš?† ⁷ Šā atunšje nu da Dimizov điriptāci šā zaštitā alu lume akuljesā aluj kari plānži la jāl zuva šā nopce šā jāl are strpljiv ku jej. ⁸ Ju vā zāk kā jāl u ažuta ku điriptāci šā ku zaštitā pā friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dāstafelā ānkrīdalā ām ominj kānd ju muj āntoršji pā pāmānt?”

17,26 Stv 19,1–29 17,28 Stv 19,1–29 * 17,31 Krovurlje alor as re ravnā a ominji puće sā umblji sus ili sā šadā. † 17,32 Je su ujtāt ām napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dām Sodoma. 17,32 Stv 19,16 ‡ 17,36 Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra ām telek sā unu u fi lot, halalānt u rāmānje.” 17,36 Mt 24,40 § 17,37 Kānd ominji vedi pā lešinatur kum ās una, jej ščijā kā akulo ās ominj morc. Aša toc u šči kānd u vinji sudu alu Dimizov. 17,37 Job 39,30 * 18,6 Ku alčilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujtācāvā šje jāl u odlučilit!”

Usporedba dā farizej šā dā poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešči, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicā ām pravednostu alor, a jej pā alci sā ujtā ku mārznjā. ¹⁰ Jāl u zās: “Doj ominj ur mers sus ām Hram sā sā aroži. Unu dām jej are farizej, šā altu om are poreznik. ¹¹ Farizeju su skulat sus šā u zās asta arugininīcī pāntru dā jāl: ‘O Dimizolje, ju dov hvalā cijā kā nu mes ju ka hešćelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta poreznik. ¹² Ju postulesk dovā rāndur pā sāptāmānā; dov desetina cijā dā kutotu šje zaradalesk.’

¹³ Porezniku pā haje parći, u rāmas dā parći, šā nu su āndura sā rāđiši očiš ām nor, numa āš bāče čeptu dā žalji šā zāšje: ‘Dimizolje aj milā dā minji grešnik!’ ¹⁴ Ju āc zāk kā ala poreznik u mers akasā opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari sā rāđika sāngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rāđikac.”

Isus blagoslovulešči pā kupij

(Mt 19,13–15; Mk 10,13–16)

¹⁵ Jej ur adus isto aša šā pā mišj kupijiš, sā pužj Isus mājnilje pā jej sā lji blagoslovulaskā. Ali kānd ur vāzut aje učenici jej ljur svātīt sā āj đe uđinā. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jāl šā u zās: “Lasālji pā kupiji sā vijā la minji šā nu lji branalec, kā kraljevstva alu Dimizov pripadalešči alu dastafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vā zāk: ‘Kā kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sā tunji ām kraljevstva alu Dimizov.’”†

Teško āj alu gāzdašj sā tunji ām kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1–30; Mk 10,17–31)

¹⁸ Are unu vladar akulo kari u āntribat pā Isus: “Bun Učitelju, šje trābā sā fak sā kapāt kust dā erikeš?”

¹⁹ Ju zās Isus aluj: “Adāšje mā čem pā minji bun?† Njime nuj bun čar unu Dimizov. ²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov šćijā: ‘Nu fā preljub’, ‘Nu amurā’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočuli ām mišjunā’, ‘Poštivālešćic pā tatusu šā pā mumāta.’”

²¹ Jāl zās: “Da šā asta am pāzāt dām tājnireme ame.”

²² Kānd u auzāt Isus aje, jāl ju zās: “Ali ac ibizešči una stvarā: dući šā vindic kutotu šje aj, āmparcā banji alu sārāšj, šā tu vi ave gāzdāšijā ām nor. Atunšje hajd šā sljedilešćimā pā minji.” ²³ Ali kānd u auzāt aje, tari su āntribat kā jāl are gāzđak šā nu gānde kutotu sā vāndā.

²⁴ Kānd u vāzut Isus kitā dā tari su razočaralit, jāl u zās: “Kitā dā grov āj dā eje kari ās gāzdašj sā tunji ām kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj ušuri āj alu devi sā tunji pām urečilje dā ak, dā kitā alu gāzđak sā tunji ām kraljevstva alu Dimizov.”

²⁶ Hej šje punje ureći ur zās pā aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”§

²⁷ Isus u āntors vorba: “Šje āj nemoguće alu om, āj moguće alu Dimizov.”

²⁸ Atunšje Petar u zās: “Benji noj anj lāsat kutotu, šā čanj sljedilit pā činji.”

²⁹ Isus u āntors u alor vorba: “Anume, ju vā zāk, kā šinji gođe āš lasā kasaš, ili pā bāšācaš, ili pā fraciš, ili pā mumāsa šā pā tatusu, ili kupijiš pāntru kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a sā nu kapići dā aje maj mult ām asta kust dā kit ave, a u kāpāta pā altu svet kari vinji kustu dā erikeš.”

Isus jarā spunje dā morče aluj

³¹ Isus u čimat pā dvanaest apostolur la jāl, šā u zās: “Punjec ureći, noj mārženj ām Jeruzalem šā kutotu akulo šje u fost skris dā la proroš ām kenvija svāntā dā minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli:

³² Jej mu predali ām mājnilje alu ominj kari nus Židovi šā dām minji šor fašji šuf, uj fi bātut, jej mu skipa, ³³ šā dā pā šje uj fi bičevālit šā uj fi amurāt, ali dā pā aje ju uj uskrsnuli treća zuva.”

³⁴ Učenicī nu šćije njimik dā asta. Elje vorbi ljur fost askunšā, šā jej nor prišjiput njimika šje sā āngānde Isus.

Isus ozdravalit pā orb om dā apropi ām Jerihon

³⁵ Kum ās re apropi ām Jerihon, šjeva ka omu orb šāđe pā drik šā kulduže. ³⁶ Kānd omu orb u auzāt kā gārmadā trešji pā akulo, jāl su āntribat šje āj aje. ³⁷ Aša jur spus kā Isus dām Nazaret u trikut pā akulo.

³⁸ Pā aje u mužjit: “Isuse Fišjoru alu David,* mā arog la činji aj milā dā minji!” ³⁹ Lume kari umblā ām nenći āj zāšje sā takā, ali jāl su apukat šā maj tari sā mužjaskā la jāl: “O Fišjoru alu David aj milā dā minji!”

† **18,17** Dimizov zahtijevalešči dā la ominj sā apuši vlast dā la Dimizov ku pouzdanje šā ku poniznost. Ku alćilje vorbi: “šjinji god gāndešči sā tunji ām kraljevstvo alu Dimizov trābā sā apuši ku pouzdanje šā ku poniznost ka kupilu.” ‡ **18,19** bun Isus postavale vorba sā vadā dakā omu are bunā razumijevanje dā identitetu alu Isus, dakā Isus āj Dimizov. Dakā omu āl prihvatalešči ka pā Dimizov atunšje jāl u prihvatili pozivu alu Isus sā vāndā kutotu šje ari šā sā āl sljedilaskā. **18,20** Izl 20,12–16; Pnz 5,16–20 § **18,26** Židovi gānde kā ala om are gāzđak daje kā Dimizov lu blagoslovulit daje kā ala om are pravedan. Jej gānde kā ominj sārāšj nus pravedni. Atunšje kānd ominji punje ureći la Isus, jej ur zās kā āj nemoguće omu gāzđak sā tunji ām kraljevstvo alu Dimizov, jej gānde kā ominji sārāšj nu poći sā sā nadalaskā kā Dimizov lju spasali kānd u fi sudu. * **18,38** Ili “Isus are potomku alu David, kralju dā Izrael. Fišjoru alu David are numilje dā Mesija.”

⁴⁰ Atunšje Isus u stat ša u dat zapovjed sa al aduka la jal. Jal lu antribat: ⁴¹ “Šje gändešc sa fak pantru činji?”

Ša jal u antors vorba: “O Domnu, ju gandesk sa vad!”

⁴² Isus ju zas: “Ujtáci! Ankrídala ata cu ozdravalítá.” ⁴³ Ša jal odma u kápátat sa vadá. Ša lu sljedilit pa Isus, ša slavale pa Dimizov. Ša totá lume kari ur vázut dáde slavá alu Dimizov.

19

Zakej sa ankáješči

¹ Isus u vinjit am Jerihon sa u trikut am ala varuš. ² Ša akulo are om šje sa čima Zakej. Jal are glavni poreznik, ša are gádzak. ³ Jal anšjárka sa vadá pa Isus ša sa saznalaská šjinji aj jal. Ali nu al puče sa al vadá akulo asre mulc ominj daje ka jal are niská om. ⁴ Dám ala ránd jal u aljárgat am nenci ša su urkat pa ljemn dá divlja smokvá am nadá ka lu vide daje ka Isus vinje pa aje kalje.

⁵ Kánd u vinjit Isus pa lokula, jal su ujtat sus ša lu vázut pa jal, ša ju zas: “Zakej, páfriš haj žjos, ka ju trábá astás sa vju la činji akasá.”

⁶ Ša jal su angribat sa vijá žjos ša lu apukat ku fálušájá. ⁷ Kánd ur vázut lume aje, jej toc gumunje: “Jal u meržji la om kari aj grešnik!”*

⁸ Zakej su skulat ša u zas: “Domnu, ujtáci! Ju dov žmátači dám gádzášije ame alu sárašj. Ša daká am anšjáljit pa šjinjiva, antork patru rándur majmult.”

⁹ Isus ju zas aluj: “Astás spasenje u vinjit la asta kasa,[†] ka ša asta aj fišjoru alu Abraham.[‡] ¹⁰ Ka ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit sa kotá ša sa spasalaská pa ominj kari u fost pirdut.”[§]

Slugurlje alu Dimizov ar trábuji sa rámjá vjerni

(Mt 25,14–30)

¹¹ Mulc ominj ur auzát elje vorbi, kum are dapropi dá Jeruzalem, ša ominji sa gände ka kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat sa lji spuji maj una usporedbá. ¹² Jal u zas: “Unu gádzak om su gátat sa mergá am dáparci pámant sa kapiči kraljevstva ša atunšje sa sa antorká. ¹³ Jal u čimat pa zešji (10) slugur, ša lju dat pola kila dá aržint[†],[‡] ša u zas: ‘Fášjec korist aje pán šje nu má antork.’ ¹⁴ Ali ominji dám lokula aluj al márzále, ša u mánat pa predstavnišj dá pa jal sa záká: ‘Noj nu gándenj asta om sa nji fijá kralj.’

¹⁵ Ali jal su antors ku autoritet dá kralj ša u dat zapovjed sa aj aduka pa slugurljelje alu kari u dat banj sa vijá dádanenci sa de izvještaj šje ur fákut ku banji. ¹⁶ Elši sluga kari u vinjit, u zas: ‘Domnu, banji atej mu adus dá zešji (10) majmult.’ ¹⁷ Ša jal u zas aluj: ‘Mándru! Tu ješc bun sluga. Daje ka are vjeran ku mik, aku aj autoritet pa zešji (10) varušur.’

¹⁸ Altu om u vinjit, ša u zas: ‘Domnu, banji atej su rádikat dá šinšj (5) rándur.’ ¹⁹ Ša jal u zas isto astuje: ‘Ju cuj da autoritet pa šinšj (5) varušur.’

²⁰ Ša treći (3) u zas: ‘Domnu, ajišje aj banji atej, ju am pázát pantru činji, am pus am maramicá. ²¹ Mijá mi are friká dá činji daje ka ješc strog om: Tu jej šje naj ulagalit ša akuljež šje naj sámánat.’

²² Ša u zas kralju am anturšjalá dá vorba: ‘Dám gura ata cuj suduli, njiš korist sluga! Tu ščíej ka mes om strog, ša jov šje nuj amnjov, ša akuljež šje nam sámánat.’[§] ²³ Atunšje adišje naj pus banji am banká? Sá v putut šjeri banji ku kamaturlje kánd maš antoršji.’ ²⁴ Atunšje kralju u zas alu hej šje stáče akulo: ‘Loc banji dá la jal ša dádecál alu ala kari ari zešji (10).’

²⁵ Jej ur zas: ‘Ali Domnu, jal mar ari šinšj (5) kilá dá aržint!’

²⁶ Ju vá zák: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak ša haj pucán šje ari u fi lot dá la jal.* ²⁷ A alu dužmanji amej kari nu gände sa fjuv kralju alor, adušjecálji ajišje ša amuráčálji am oči amej!’

Isus tuná am Jeruzalem ka Kralju

(Mt 21,1–11; Mk 11,1–11; Iv 12,12–19)

* **19,7** Židovi mrzále pa poreznici ša jej gände ka njiš una osobá nu trábá sa sa družulaská una. [†] **19,9** spasenje u vinjit la asta kasa ku alčilje vorbi: “Dimizov u spasalit pa ominj kari kustá am asta kasá.” [‡] **19,9** asta aj fišjoru alu Abraham ku alčilje vorbi: “om kari ari vjerá ka kum ave Abraham.” [§] **19,10** kari u fost pirdut Asta značalešči: “ominj kari u fužjit dá la Dimizov daje ka ur grešilit.”

* **19,11** kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi ankríde ka Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kánd u vinji am Jeruzalem. Ku alčilje vorbi: “Isus odmah su apuka sa vladalaská am kraljevstva alu Dimizov.” [†] **19,13** [‡] **19,13** pola kila dá aržint “mina”. Una mina are 600 grama, najvjerojatnije aržint. Tota mina are ka plata dá 100 záliji, aje šje ominji as re pálič dá patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dá platá. [§] **19,22** ša jov šje nuj amnjov, ša akuljež šje nam sámánat. Asta are numa izreká. Osoba kari je dám banká kututu ili akulježji šje alci samáná aj metafora dá alci kari sa koristilešči ku benjilje alor šje alci tari u lukrat. * **19,26** Ku alčilje vorbi: “Toc kari koristilešči benjilje šje ari, ju fu dat maj mult, ša dá la om kari nu koristilešči benjilje šje ari alor ju su lo šje ari!”

²⁸ Känd Isus u spus usporedbe, u mers maj pä däparci pä kalje dä Jeruzalem. ²⁹ Känd Isus vinje mar apropi dä lok äm Betfaga ša Betanija la planina dä maslinur, jäl u mänät pä doj učenikur aluj äm nenči. ³⁰ Jäl u zäs: “Dušjec äm sat äm nenči. Kum vinjec äm lok, voj vic afla pä magar pä kari njime no šazut.† Džljigáčäl ša adušjecäl la minji. ³¹ Dakä vu äntriba šjinjiva: ‘Adišje äľ džljež?’ , numa zäj: ‘Alu Domnu äj träbä.’”

³² Ša kari u fost mänatä ur aflat točno kum jäl u zäs. ³³ Čak ša känd džljiga pä magar, gazdurlje u äntribat: “Adišje džljigáč?”

³⁴ Ša änturšjala dä vorba are: “Alu Domnu äj träbä.” ³⁵ Ša lu dus la Isus ša ur pus haljinurlje alor pä magar ša u pus pä Isus sus pä jäl sä šadä.

³⁶ Kum märžeje jäl äm nenči, lume punje haljinurlje alor pä driku hundi prušule sä de čast alu Isus. ³⁷ Ša baš kum vinje jäl apropi dä varuš hundi planina dä maslinur sä släbodi žjos, toc učenici aluj sur apukat sä kändi äm mari fälušäjä, ša däm tot graju slavale pä Dimizov dä kutotu mari čudur šje ur väzut. ³⁸ Jej mužje:

“Blagoslovulit sä fija

kralj kari vinji äm numilje alu Domnu!

Putuljalä äm nor,

šä slava alu Dimizov!”

³⁹ Orikic dä farizej äm gärmadä jur zäs: “Učitelju, zälji alu učenici atej sä nu svitaskä aje.”

⁴⁰ A Isus lju zäs: “Dakä jej ur täšje, petrilje sur apuka sä mužjaskä äm slavä.”

Isus plänži pä Jeruzalem

⁴¹ Känd u vinjit Isus maj apropi la varuš su apukat sä plängä pä jej dasupra. ⁴² Atunšje jäl u zäs: “Sä vi šcut numa äštäs šje adušji putuljala ata!‡ Aku äj askunsä dä la oči atej. ⁴³ Daje kä vinji vreme känd dužmanji atej ur riđika falur pälängä činji, jej čur opkululi ša čur äнкуje däm totä parče. ⁴⁴ Ša jej čur uništili pä činji do kraja ša kutotu šje kustä akulo ša no maj rämänje äm činji njiš una peträ pä alta peträ, kutotu päntu aje kä nu aj prepoznulit vreme känd Dimizov u vinjit la činji.”§

Isus mänä afarä däm Hram pä ominj kari vinđi

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Isus u mers äm Hram, ša su apukat sä lji mäji afarä pä eje kari vinde ša kumpära äm nontru. ⁴⁶ Jäl u zäs alor: “Skris äj äm sväntä kenvija: ‘Kasa ame u fi kasa dä aruguminči’ ali voj ac fäkut ‘špiljä dä pljačka!’”*

⁴⁷ Dä zuva Isus änväca äm Hram, a mar popur ša učitelji dä zakonu alu Mojsije ša alci voður kari as re židovur planärze sä äľ amori pä jäl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum ar fašji aje, daje kä lume sä cänje apropi dä jäl, ša punje tari ureči la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dä la Dimizov

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ Mar popur, učitelji dä zakonu alu Mojsije ša alci voður kari as re židovur ur vinjit la Isus äm una zä känd änväca pä lumi äm Hram ša propovjedale Hir fälos. ² Jej lor äntribat pä jäl: “Pä alu šinji autoritet fašj stvarurlješće? Šinji cu dat asta autoritet?”

³ Jäl u zäs: “Lasäcämä pä minji sä vä äntreb una stvar ša äj dä voj sä äm änturšjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zäs alu Ivan sä bučuzaskä pä ominj, ili ominji u zäs aje sä fakä?”

⁵ Jej ur svätit una ku alt ša zäšje: “Däkä anj zäšji ‘dä la Dimizov’, u äntriba: ‘Adäšje atunšje nu änkriđec?” ⁶ Ali däkä anj zäšji noj: ‘Dä la ominj’, totä lume u värlji petri pä noj sä nji amori. Kä jej äs uvjerilic kä Ivan are prorok.” ⁷ Aša jej u äntors vorba kä jej nu šcije dä hundi u vinjit autoritet sä bučuzaskä.

⁸ Ša Isus u zäs: “Njiš ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurlješće.”

† **19,30** pä kari njime no šazut Numa životinjurlje kari nikad nu asre korištenä dä lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7). **19,38** Ps 118,25-26; 148,1 ‡ **19,42** Isus aratä tuga aluj daje kä ominji äm Jeruzalem ur propustilit prilika alor sä fija pomireni ku Dimizov. § **19,44** Ešće stihovur opisilešči opsadä hundi kätänjlje u opkolulit varušu kari ari falur. Känd kätänjlje u opkoluli, ominji nu počä sä mergä afarä ša njime nu počä sä lji ažuči. Isus šcije aje kä su dogoduli alu Jeruzalem äm budućnost. 70. god. dä pä Krist, kätänjlje dä Rim u opkolulit Jeruzalem ša akulo u amurät pä mulc ominj **19,46** Iz 56,7 **19,46** Jr 7,11 * **19,46** Isus u fäkut dä njimik pä prodavač daje kä jej ur uništavalit svrha dä Hramu alu Dimizov. Dimizov gände ominji sä ša arogä äm Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pä plac. Jej varale pä ominj daje kä lji naplatale maj mult dä ränd dä žrtvä

Isus fašji usporedbã ku židovski vođur ku rej vinogradarur
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

⁹ Isus su apukat sã spujã usporedbã alu lume: "Are unu om kari u sãmanat vinograd šã u lãsat ãm najam vinogradu alu šjeva ka ominji, šã jãl atunšje u fužjit dãm pãmãntula pã maj lungã vremi. ¹⁰ Kãnd u vinjit vreme, jãl u mãnat pã sluga la ominj ãm vinograd sã ãj ðe parçe aluj dãm plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bãtut šã lor mãnat ku mãnjlilje golji. ¹¹ Atunšje u mãnat pã altu sluga ali šã pã jãl lor bãtut, vredãlit šã lor mãnat ku mãnjlilje golji. ¹² Jãl u ãnšjirkat sã mãji pã treći sluga, ali šã pã jãl lor ranalit šã lor arukãnt.

¹³ Gazda dã vinograd u zãs pã aje: "Šje sã fak? Ju uj mãna pã fišjoru amnjov plãkut. Dar kãnd lu vide pã jãl, pãlãngã jãl ur ave respekt."

¹⁴ Ali ominjije kãnd lor vãzut sur ligizit ãntri jej: "Jãl ãj nasljednik. Hajc sã ãl amurãnj aša nasljedstva aluj sã nji rãmãji anovã." ¹⁵ Atunšje lor dus afarã dãm vinograd šã lor amurãt.

Aku šje u fašji gazda dã vinograd? ¹⁶ Jãl u vinji šã u uništãli pã ominjije. Šã u da ãm najam vinogradu alu alci."

Kãnd u auzãt jej aje kum ominji urãt sã ponašalešçi, jej ur zãs: "Nu ðe Dimizov!"

¹⁷ Jãl su ujtat pã jej, šã u zãs: "Skris ãj svãntã kenvija:

'Petrã kari graditelji u vãrljit ãndãrãt
u fost aku petrã zaglavnã?'

Šje značalešçi asta? ¹⁸ Toc kari kađi pã petre u fi zdrubit pã dãrãbelji, šã toc pã kari kađi u fi zdrubic."

¹⁹ Učitelji dã zakonu alu Mojsije šã mar popur ur ãnšjirkat sã pužã mãnjlilje pã jãl ãm ala šas ali alor lji frikã dã lumi. Jej ur prišjiput kã jãl u spus dã asta usporedbã protiv dã jej.

Popi ãnšjarkã sã prevaralaskã pã Isus kãnd ãl ãntriba dã porez
(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

²⁰ Popi šã alci vođur ãl pratale pã Isus šã or mãnat pã špijunj, ominj kari trišje ka ominj ðirepc kari ar trãbuji sã ãl optužulaskã pã Isus ãm šjeva šje ar zãšji krivo aša sã ãl adukã pã Isus ãm mãnjlilje dã upravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor ãntribat pã jãl: "Učitelju, noj šçijenj kã aje šje zãšj šã ãnvec ãj točno, šã kã nu arec njiš šefãlj parçi, ali tu ãnvacã anume kalje lu Dimizov. ²² Aku ãj benji dã noj židovur sã plãčenj porez lu car ili nu?"*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi šã lju zãs alor: ²⁴ "Arãtam banji ku kari plãčešç porezu.† Aku alu šjinji ãj ubrazu šã numilje sus?"

Jej ur zãs: "Alu car."

²⁵ "Atunšje plãčec alu car šje ãj pripadalešçi lu car šã dãðec lu Dimizov šje pripadalešçi alu Dimizov!"

²⁶ Jej nu puçe sã aflji njimika rov ãm svatu aluj ãntri toc lumi, šã jej asre ãmirac la ãnturšjala dã vorba aluj, šã u tãkut.

Saduceji ãntrabã pã Isus dã uskrnsnuće
(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

²⁷ Aku orikic saduceji‡ kari zãšji kã njime nu su skula dãm morc ur vinjit la jãl, ku trik ãntribalã: ²⁸ Jej ur zãs: "Učitelju, Mojsije u pus žos zakon pãntru noj kã dakã fraçisu omuluj ar muri šã lasã pã bãšãcaš fãr dã kupij, atunšje fraçisu aluj trãbã sã u ãmiriçi šã sã rãdišji familija pãntru fraçisu mort.§ ²⁹ Undatã asre šapçi frac. Elši u lot bãšãcã šã u murit fãr dã kupij. ³⁰ Šã drugi u lotu pã je, šã jãl u murit fãr dã kupij. ³¹ Šã treçi u lotu pã je. Maj toc šapçi ur lotu šã ur murit, šã njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pã zadnji šã murice u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bãšãce kãnd or uskrnsnući morci? ãngãndešçiçi kã toc šapçi ur avutu dã bãšãcã."

³⁴ Isus u ãntors vorba alor: "ãm asta svet lume sã ãmiritã šã sã ãnsorã. ³⁵ Ali eje kari ur fost smatralic vredni sã uskrnsnulaskã dãm morc njiš nu su ãnsura, njiš nu sã ãmiritã. ³⁶ Šã jej nu poçi maj mult nikad sã mori, kã jej ãs kupiji alu Dimizov daje kã ãs riðikac dãm morc. Jej ãs ka ãndeji. ³⁷ Atunšje dã uskrnsnuće šã Mojsije u arãtat aje ãm svedoçulala aluj dã grmu šje arde. Akulo jãl çamã pã Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, šã Dimizovu lu Jakov, multã dobã dã pã šje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustã, kãnd toc kustã pãntru jãl."*

^{20,17} Ps 118,22 * ^{20,22} Jej sã nadale kã Isus u zãšje "da ili nu". Dakã u zãšji "da", atunšje Židovi ar fi mirgiš pã jãl kã lji zãšji sã plãčãskã porez la alci kari ãs pã vlast. Dakã zãšji "nu" atunšje vjerski vođur ar puçe sã zãkã alu Rimljani kã Isus ãnvacã sã kršãlaskã zakonu alu Rim. † ^{20,24} ãm original skrijã: "denar". ‡ ^{20,27} saduceji grupa dã židov kari ãs vjernici šã političari jej numa prihvatalešçi elši šinšj kenvijur dãm stari zavjet šã jej nur ãnkrizut ãm kust dã pã morçi. ^{20,28} Pnz 25,5-6 § ^{20,28} ãm original skrijã: "rãðika familijã pãntru fraçisu aluj." ^{20,37} Izl 3,6 * ^{20,38} Daje kã ešçe ominj ur murit fizički, jej trãbã sã fižã duhovno ãm kust. Ku alçiije vorbi: "Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustã, makar kã tela alor ur murit daje kã duhu alor kustã ãm prisutnostu alu Dimizov."

³⁹ Šjeva ka učitelji dă zakon u alu Mojsije u priznalit: "Učitelju, tu aj svitit benji!" ⁴⁰ Dă pă aje jej nu sor maj ândurat sâ âl ânșjerșji ku ântribalur.

Mesija aj maj mari dă kit Car David

(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

⁴¹ Isus u ântribat: "Šje gândeșci jej kum sviteșci dă Mesija kă aj numa Fișjoru lu Car David?" ⁴² David dă jăl sângur âm kenvije dă Psalmur zășji:

'Domnu u zăs alu Domnu amnjov:

Șăz pă desna parće ame.

⁴³ Șă ju uj vărliji pă dužmanji atej dăsup pișjorilje atelji.'

⁴⁴ David jasno âl čamă: 'Domnu', atunșje kum poči jăl sâ aj fiğă fișjor?"†

Isus upozoravaleșci pă učenici aluj sâ sâ păzaskă dă učitelji dă zakon u alu Mojsije

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Isus svite lu učenici aluj a totă lume punje ureci. ⁴⁶ Jăl u zăs: "Je sama dă učitelji dă zakon alu Mojsije. Jej uživaleșci sâ sâ șetalaskă âm haljinur lunž șă sâ fiğă pozdravalic ku poštovanje âm varuș pă trgur șă jej plașji sâ șadă lokurlje časni âm sinagogur șă pă nuntur. ⁴⁷ Jej pljačkaleșci pă udovicur âm kășălje alor, kând fașji lunž aruguminci dă predstavă. Ali jej ur kăpăta maj gre kaznă."

21

Udovica dă kutotu șje ari alu Dimizov

(Mk 12,41-44)

¹ Kum su ujtat âm sus Isus u văzut pă ominj găzdașj kum bagă banj âm șkatulă kari are âm Hram. ² Jăl u văzutu isto așă pă mujere vădojă kum u pus âm nontru doj mișj banj dăm aržjint. ³ Isus u zăs: "Ju vă zăk anume, kă asta sâarakă vădojă anume u dat maj mult dăm toc jej. ⁴ Adișje? Daje kă toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dăm aje șje ave mult kând mujere u dat dăm sârășijă șă kutotu șje ave dă kust."

Znakur dă ânturșjala lu Krist

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Kând učenici svite dă Hram, șă zășje kă ave mândri mar petri, șă are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zăs: ⁶ "A dă eșce stvarur la șje vă ujtac aku, zuva u vinji, kând njiș una petră no râmănje ajișe una pă alta. Jelji ur fi toci vărlijiці žos."

⁷ Jej lor ântribat pă jăl: "Učitelju kând u fi aje? Șă șefălj znakovur ur fi kari ur zășji kând u fi?"

⁸ Jăl u zăs: "Ujtăcăvă sâ nu fijec zăbunjic. Multă lumi ur vinji âm numilje amnjov șă ur zășji: 'Ju mes Mesija', șă 'Vreme aj apropi.' Ali nu băgăc sama la jej. ⁹ Șă kând auzăc dă tabărur șă dă nemirur nu fijec frikoș, kă eșce događajur trăbă sâ fiğă elși ali kraj no vinji așă pă friș." ¹⁰ Jăl isto așă lju zăs: "Nacija sur boruli protiv dă nacija, șă kraljevstva protiv dă kraljevstva. ¹¹ Șă u fi potresur pă različită lokur isto ka șă fome șă kugur. Șă pă nor ur fi frikoși stvarur dă văzut șă urăci znakur.

¹² Ali majnti dă șje u fi kutotu asta, șă vor apuka. Jej vur adușji âm sinagogur la sud șă vor băga âm čemicur. Jej vur trăje la kraljur șă la alci vladar daje kă șčec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu da șansă sâ svedočulec. ¹⁴ Ali nu vă brigalec șje ac zășji âm nenći dă obrană. ¹⁵ Kă ju voj da âm vreme firi șă mărđuljiğă âm aje meră dă njime no puće sâ sâ obranalaskă dă aje, ili sâ sâ bată protiv dă aje. ¹⁶ Șă voj vic fi izdalic, da čak șă dă la roditelji avoștri șă dă la frac șă dă la njam, urtașj, șă orikic dăm voj ur fi amurăc. ¹⁷ Toc vor mărzali daje kă șčec učenici amej. ¹⁸ Tot njiș unu păr* dă pă kapičilje avoștri nu vu piri. ¹⁹ Șă dăkă nu odustanalec vic kăpăta kust dă erikeș."

Proroștvo dă uništenje dă Jeruzalem

(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ Isus spunje: "Voj vic viđe Jeruzalem opkolulit dă kătănj, atunșje voj ac șci kă u fi uništen. ²¹ Atunșje eje âm regija Judeja trăbă sâ skepi âm planinur, eje kari kustă âm varuș trăbă sâ fugă dă akulo șă heje păm satur sâ nu mergă âm varuș. ²² Kă âm elje zălji dă oșvetă kutotu stvarurlje dăm Kenvija svântă sur umplje. ²³ Jao alu elje kari âs gărjonji ili rănjeșci pă căcă kupij âm zălji lje kă bjeda șă mirgu protiv dă eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikic ur muri pă șpica dă mač șă ostali ur fi zarobulic ântră mulci nacijur. Jeruzalem u fi kălkat dă la ominji kari nus židovi pân șje nu lji treșji vreme dă vladalală."

^{20,43} Ps 110,1 † ^{20,44} Daje kă David u čimat pă Mesija kă aj Domnu aluj, aje značaleșci kă Krist aj maj mari dă kit David șă nuğ numa potomku alu David. * ^{21,18} unu păr Isus sviteșci dă maj mik dio la aje osobă. Jăl sviteșci kă ântragă osoba nu u propadali. Isus mar spunje kă orikic ur fi amurăc, a șjinjiva prișjepi kă duhovno alor nu lju fi njimika. ^{21,24} Iz 63,18; Dn 8,13

*Isus svitešči kum su ăntoršji napoj pă pămănt**(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)*

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, pă sori, lună šă pă šćevilje, šă ominji pă pămănt ur fi ăm mari nevoljur, dă graju mari dă valovur. ²⁶ Suflijičilje ominjilor lu lăsa dă frikă dă ha šje tek u vinji pă svet kă silurlje dăm nor sur zdrănšjina. ²⁷ Šă atunšje jej ur svedočuli kă ju am vinjit Fišjoru Omuluj pă oblak ku mari pučeri šă ku slavă. ²⁸ Kănd u fi asta ujtăcăvă sus šă rădikac kapičilje kă Dimizov vinji să vă oslobudulaskă.”

*Usporedbă dă ljemnu dă smokvă**(Mt 24,32; Mk 13,28)*

²⁹ Isus lju spus usporedbă: “Băgăc sama la ljemnu dă smokvă, šă alčilje ljemnji! ³⁰ Kit să punji listur, voj videc kă vara ăj apropi. ³¹ Isto aša kănd vi vide asta kă u fi voj ac šči kă kraljevstva lu Dimizov ăj apropi. ³² Anume, ju pot zăšji: asta ominj kari kustă no fužji ăndărăt majnti dă šje kutotu asta no fi. ³³ Norurlje šă pămăntu u trešji ăndărăt, ali vorbilje amelji nikad nor trešji.”

*Fijec spremni dă Isusov dolazak**(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)*

³⁴ Isus u zăs: “Nu lăsa brigur ăm suflijituc dă mănkaru, butură šă brigur dă asta kust, să nu vă dukă dă la Dimizov kă zuve poči să vijă ³⁵ dăm turdată. Kă u vinji pă toc bez obzira hundu kustăc pă pămănt. ³⁶ Păzăc dăm ala rănd pă toci vremilje. Šă arugăcăvă să fijec spremni să skăpăc dă kutotu asta šje u fi, šă să pučec să fijec ăm nenće ame la Fišjoru Omuluj făr dă frikă.”

³⁷ Ăm totă ză Isus ănvăca ăm Hram, ali nopće jăl fužje afară šă ăš făšje lok la planina dă maslinur. ³⁸ Ali dă điminjaca răkori, totă lume vinje să puğă ureci la jăl ăm Hram.

22*Juda su ligizit să izdălaskă pă Isus**(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)*

¹ Are apropi Pasha, kari are elši ză dă blagdan dă pita făr dă kvas. ² Mar popur šă učitelji dă zakonu alu Mojsije planărze kum ar puče să amori pă Isus ali alor lji are frikă dă lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat ăm Juda Iskariot, kari are unu dăm dvanaest (12) apostola. ⁴ Jăl u mers šă su ligizit ku mar popur šă ku stražari dă Hram kum ar puče să ăl izdălaskă pă Isus. ⁵ Jej asre făloš dă aje šă sor ligizit ku Juda să ăj de banj. ⁶ Juda su ligizit šă atunšje su ujtat dă prilikă să ăl izdălaskă pă jăl afară pă askuns făr dă lumi.

*Priprema dă Pasha**(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)*

⁷ Zuva dă Pita făr dă kvas, u vinjit pă kalji birkuca pă Pashă a aje trăbuje să fijă žrtvovalită. ⁸ Aša Isus u mănant pă Petar šă pă Ivan šă lju zăs: “Dušjec šă pripremilec večera dă Pashă păntru noj să mănănj.” ⁹ Jej lor ăntribat pă jăl: “Hundi găndešc să pripremilenj?”

¹⁰ Jăl lju zăs alor: “Punjec ureci, kum vinjec ăm varuș, voj ac afla pă om kari dušji mari bukal dă apă. Sljedilecăl păn la kasa hundu meržji. ¹¹ Atunšje zăšjec lu kapu dă kasă: ‘Učitelju ăntrabă, Hundi ăj soba ăm kari pot mănka večera dă Pashă ku učenici amej?’ ¹² Jăl cu arăta atunšje soba sus pă kat mari šă opremilită ku kutotu. Făšjec pripremurlje akulo.” ¹³ Aša jej ur mers šă ur aflat stvarurlje kum Isus lJOR zăs, šă jej ur făkut priprema dă večera pă Pashă.

*Zadnja večera lu Domn**(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)*

¹⁴ Kănd u vinjit vreme să mănăšji una, Isus šu lot lok la masă, šă ku jăl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jăl u zăs: “Ju am avut mari vojă să am večera dă Pashă ku voj majnti dă šje uj patali ku morče. ¹⁶ Ju

21,27 Dn 7,13 † 21,32 asta ominj kari kustăm original skrijă: “asta generacijă”. Postojulešči različitur načinur kum să prišjipenj asta redak: 1. asta generacija značalešči pă heje kari kusta ăm vreme kănd Isus svite a aje značalešči kă u fi uništenje dă Jeruzalem šă alci znakovur kari u adușji la povratku alu Krist su apukat kănd jej u kusta; 2. asta generacijă značalešči alta vrstă dă ominj kari ăs rej šă să suprotstavljalešči lu Isus, a aje značalešči kă uvijek u fi nevjernici kari să suprotstavljalešči lu Isus păn la trenutak kănd jăl su vratali pă pămănt; 3. asta generacijă značalešči “asta rasă” odnosuleși pă židovur, šje značalašči kă židovska rasa nu u prošuli majnti dă šje Isus u ăntoršji pă pămănt, ili 4. asta generacija značalešči kă ominji u kusta păn do kraja a aje značalešči kănd su dogoduli događajur su spomenuli ăm stihovur 25-26, Isus su ăntoršji pă pămănt kănd aje generacijă u kusta.

vã zãk kã nikad maj mult nu uj mãnka večera dã Pasha majnti dã ŝje nu su ispunuli ãm kraljevstva lu Dimizov.”*

¹⁷ Atunŝje u lot kljiŝtaru ku vin ŝã u dat hvalã alu Dimizov, ŝã u zãs: “Loc asta ŝã ãmpãrcãc ãntri voj. ãm napoj, ju vã zãk, ju noj be dã plodu dã strugur pãn ŝje no vinji kraljevstva lu Dimizov.”

¹⁸ Isus u lot pita, ŝã u dat hvalã alu Dimizov, u rupt ãm dovã ŝã u dat la učenici aluj ŝã u zãs: “Asta ãj tela ame, kari u fost datã pãntru voj. Fãŝjec asta ãm ãngãndalã dã minji.” ²⁰ Ŝã isto aŝã dã pã mãnkari, jãl u lot kljiŝtaru dãm kari toc ur be ŝã u zãs: “Asta kljiŝtar ãj novi zavjet ãm sãnzilje amnjov, kari ãj vãrsat pãntru voj.

²¹ Ujtãcãvã kã izdajica ame ãj la masã apropi dã minji! ²² Ju Fiŝjoru Omuluj uj muri kã aŝã are skris ãm nenci ali jao lu omula kari mu izdalit!” ²³ Pã aje jej sor apukat sã sã ãntrebi una pã alt kari ar faŝji aje.

Ponizni ãs maj mari ãm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 20,25–28; 19,28; Mk 10,42–45)

²⁴ Isto aŝã su apukat apostoli unu svat ãntri jej, ka ŝjinji ar trãbuji sã fijã maj mari ãntrã jej. ²⁵ Aŝã Isus u zãs: “Kraljevi dã asta svet vladaleŝci ku narodu pã koristu alor ŝã ari puçeri pã jej, ŝã jej sãngur zãŝji kã faŝji benji. ²⁶ Ali nu ãj aŝã ku voj! Lasãc pã maj mari dãm voj sã fijã hãl maj ponizni, a hãl maj bãtãrn ka sluga. ²⁷ Aku ŝjinji ãj maj mari, gostu la masã ili posluŝitelju kari ãj sluga? Hãl kari ãj la masã da nu? Ali ujtãci, ju mes ajiŝje ku voj ali ka sluga avostru. ²⁸ Voj ac rãmas ku minji pãm ãnŝjirkalurje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijã, aŝã isto, ju voj da avovã, ³⁰ pravo sã mãnkãc ŝã sã bijec la masa ame ãm kraljevstva ame, ŝã sã ŝãdec pã prijestolje, sã sudulec pã dvanaest plemurje dã Izrael.”

Isus spunji alu apostolur dã kuŝnjur ŝã dã pretnjur ŝje vinji

(Mt 26,31–35; Mk 14,27–31; Iv 13,36–38)

³¹ Isus u zãs: “Ŝã tu Ŝimun, Ŝimun, punji ureci! Sotona u ŝjirut dopuŝtenje sã vã iskuŝulaskã ka pã pŝenicã ãm sito.” ³² Ali ju mam arugat pãntru činji, dã ãnkridala ata sã nu kadã. Ŝã tu trãbã sã ãmbãlurec ãm vjerã pã fraci atej kãnd vij ãm napoj la minji.”

³³ Petar u zãs: “Domnje ju mes spreman sã mã duk ãm ãemicã ŝã sã mor ku činji!”

³⁴ Isus u ãntors vorba: “Lasã mã sã ac zãk kã kukoŝu no kukuruzu astãŝ majnti dã ŝje tu mi tãgãdi ãm tri rãndur kã nu mã kunoŝc.”

³⁵ Isus jarã lju ãntribat: “Kãnd vam mãnat afarã fãr dã ãibularuŝ ŝã fãr dã tãŝc, ili cipiliŝ, arec ãm ŝjeva ka potreba?”

Jej u zãs: “Nu.”

³⁶ Ali jãl u svãtit: “Maj mejnkulo, dakã avec ãibularuŝ jec ku voj, ŝã isto aŝã ŝã taŝka ŝã dakã nu aj maç vindi ŝubac ŝã kumpãrã maç.” ³⁷ Kã sigurno trãbã sã sã ispunulaskã ŝje are skris dã minji, anume: ‘Jãl are smatralit dã zločinac’-isto ŝje u zãs proroci dã minji trãbã sã sã ispunulaskã.”

³⁸ Atunŝje jej ur zãs: “Ujtãci Domnje, noj avenj doj maçur.”

Jãl u ãntors vorba: “Aku ãj dãstul ku asta svat.”[§]

Muka alu Isus ãm gardu dã Getsemanija

(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Isus u mers aku la Planina dã maslinur, kum ave jãl obiãaj sã fakã, ŝã učenici aluj ur vinjit ku jãl. ⁴⁰ Kãnd u vinjit jãl pã lok, jãl u zãs alor: “Arugãcãvã dã aje sã nu kãdec ãm kuŝnjã!”

⁴¹ Jãl su maknuliã ãndãrãt dã la jej aŝã dã parçi ka kum aj vãrlji petrã, ŝã u kãzut pã ãinuc, ŝã sã aruga.

⁴² Jãl u zãs: “Tata, dakã tu gãndẽŝc je kljiŝtarusta dã patnjã dã la minji! Jarã nu fijã ame vojã mar ata fijã fãkutã!” ⁴³ Atunŝje andalu dãm nor u vinjit ŝã lu ãmbãlurit pã jãl. ⁴⁴ Kum are ãm mari mukur jãl ŝã maj tari sã aruga. Ŝã znoju aluj su fãkut ãm kapljicur, dã sãnzã kura pã pãmãnt.* ⁴⁵ Atunŝje Isus su skulat

* **22,16** Pasha u podsjetilic pã izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dãm ropstvo dãm Egiptat kãnd u ŝrtvovalit birkã a jej u pus sãnzji pã uŝã alu kasa alor. Pã sliãan naãin, Isus u mãnat pã birka alu Dimizov ŝã ku sãnzilje alu Isus sã oslobodulaskã pã narodu alor dãm grehurlje alor. Isus ãm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunŝje vjernici ur ave mari feŝtã, jej ur slavali kã Dimizov lju izbavali.

† **22,31** Đavao gãnde sã lji odvojulaskã dã la Isus ka kum seljak odvajaleŝci pŝenicã dã la ljuskã. ‡ **22,36** Kãnd učenici majnti ur krenulit sã propovjedãlaskã, Isus are tari popularan a ominji ur arãtat gostoprimstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurlje sã promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici trãbã sã sã pãzaskã sã fijã spremni sã sã osigurulaskã ŝã sã zaŝtitilaskã.

22,37 Iz 53,12 § **22,38** Aku ãj dãstul ku asta svat Asta ar puçẽ sã fijã: 1. jej ari dovoljno maçur, ku alcilje vorbi: “aku avenj dovoljno maçur” ili 2. Isus gãndẽŝci jej ŝã ŝce sã svitaskã dã aje kã ari maçevur: “Dãstul ãj asta svat dã maçevur”. Kãnd Isus svite kã ar trbuji sã kumpiri maçevur, jãl lji svite dã opasnost ku kari su afla. Jãl anume nu gãnde sã kumpiri jej maçevur ŝã sã borulaskã. * **22,44** ãm orikic starogrãcki rukopisur nu ari 43. i 44. redak.

dām aruguminći ša u mers am napoj la apostoli aluj. Jāl lju aflat kum sã kulka činjic dã žalji. ⁴⁶ Aša jāl lju zãs: “Adašje vã kulkac? Skulãcãvã ša arugãcãvã sã nu kãdec am kušnjã!”

Isus aj apukat

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Isus inka svite kãnd ur vinjit mulc ominj. Jej ur vinjit dã pã jãl. Unu dãm jej are ša Juda unu dãm dvanaest (12) apostolor. Jãl u vinjit dã apropi la Isus ša lu surutat am ubraz. ⁴⁸ Ali Isus ju zãs aluj: “Juda, izdalešc pã minji, Fišjoru alu Omuluj, ku surutala?”

⁴⁹ Apostoli kãnd u vãzut šje su dogodulit jej ur antribat: “Domnu, sã nji bãčenj ku mačurlje?” ⁵⁰ Ša unu dãm jej u luvit ku maču pã sluga lu popa mari, ša ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zãs: “Dãstul, nu maj vã bãceč!” Jãl u pus mãna pã ureci ša lu iscjelilit.

⁵² Atunšje Isus u zãs lu mar popur ša lu straža dã Hram, ša lu bãtãrnji kari ur vinjit afarã protiv dã jãl: “Ac vinjit ku mačur ša ku palicur ka pã buntovnik? ⁵³ Nikad nac rãđikat njiš žježijtu protiv dã minji kãnd arem ku voj am totã zã am Hram. Ali aku aj vreme avostrã ša sã vladalaskã tama.”[†]

Petar tãgãdešci pã Isus

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)

⁵⁴ Atunšje jej lor apukat pã Isus, lor dus andãrãt ša lor dus la kasa la maj mari popã. Petar sljedile pã dãparçi. ⁵⁵ Fok ur fãkut am sredina dã udvar, ša kum šãde lume akulo, Petar u vinjit antri jej. ⁵⁶ Una tãnrã sluškinja lu vãzut kã šãdi am lumina dã fok, u mucãt pã jãl tari ša u zãs dã pã aje: “Omusta are ku jãl isto.”

⁵⁷ Ali jãl u tãgãdit ša u zãs: “Nu, ju nu mes. Ju nu ãl kunosk pã jãl!”

⁵⁸ Nu mult dã pã aje altu om lu vãzut ša u zãs: “Spunji! Tu ješc unu dãm jej!”

Ali Petar u antors vorba: “Ju nu mes!”

⁵⁹ Hundiva unu šas dã pã aje altu om uporno tvrdãle: “Sigurno, asta om are ku jãl, kã jãl aj Galilejac!”

⁶⁰ Ali Petar u zãs: “Ju nu šcuv dã šje svitešc!” Ša točno atunšje kãnd inka svite, kukošu u kukuruzãt.

⁶¹ Domnu su antors ša su utjat pã Petar. Ša vorbilje lu Domnuluj ur vinjit am napoj la Petar, kum u zãs jãl: “Majnti dã šje kukošu u kukuruzã astãs tu mi tãgãdi pã minji am tri rãndur.” ⁶² Ša Petar u mers afarã ša plãngãnt tari.

⁶³ Omnji kari ãl pãze pã Isus aš fãšje šjuf dãm jãl ša ãl bãce. ⁶⁴ Jej ur pus fljancã pã oč, ãl luve am ubraz ša sã akãca dã jãl: “Ajde prorokulešci! Spunji nji šjinji ču luvit am ubraz?” ⁶⁵ Ša jej alu Isus ur zãs maj mulci urãci vorbi.

Isus aj la maj mari sud

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

⁶⁶ Dã rãkori am alta zã, bãtãrnji, una ku mar popur ša učitelji dã zakonu alu Mojsije, ur adus pã Isus am nenće dã sudu alor. ⁶⁷ Jej ur zãs: “Spunjinji dakã ješc tu Krist.”

Jãl u antors vorba: “Sã vã spuj nu mac ãnkredã, ⁶⁸ šã sã vã antreb pã voj dã Krist, voj nu ac antoršji vorba. ⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fišjoru alu Omuluj, uj fi am pučeri pã desna parçi dã mãna lu Dimizov.”

⁷⁰ Šã jej toc ur zãs, “Atunšje tu ješc Fišjoru alu Dimizov?”

Šã jãl u antors vorba: “Da baš kum zãšjec! Ju mes!”

⁷¹ Atunšje jej or zãs: “Šefãlj dokazur maj mult nji trãbujã? Noj sãngur anj auzãt dãm gura aluj!”

23

Isus la Pilat kari are upravitelj šã rimljanin

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Toc kari are dio dã sud sor skulat šã lor adus pã Isus la Pilat. ² Šã jej sor apukat sã adukã optužbur protiv dã jãl: “Noj anj aflat kum strikã pã lumi. Jãl u zabranalit sã sã plãčaskã porezu lu Caru dã Rim. Jãl tvrdãlešci kã jãl aj Krist Car.”

³ Pilat lu antribat: “Ješc tu Car dã Židov?”

Isus u antors vorba: “Da kum aj zãs tu.”

⁴ Pilat u zãs atunšje lu mar popur šã lu gãrmadã dã lumi, “Ju nam aflat njimika dã šje laš optužuli šã suduli.”

⁵ Ali jej šã maj tari navalale: “Jãl bunulešci pã toc pã pãmãntu anostru.* Su apukat sã ãnveci am Galileja šã u vinjit am Jeruzalem.”

Isus am nenće lu Car Herod

[†] 22,53 vladalaskã tamaAje aj vreme kãnd Sotona lukrã. 22,69 Ps 110,1 * 23,5 toc pã pãmãntu anostru Am original skrijã: “pãm antragã Judeja”. Ali ajišje sã odnosulešci pã rimska provincija “Judeja”, pã cijela domovina alu Židov.

⁶ Känd u auzät Pilat kã sã svitešci dã Galileja, jãl u äntribat: “Äj omusta dãm loku Galileja?” ⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mãnat la Herod kari are ãm Jeruzalem atunšje.

⁸ Herod are fãlos kã vedi pã Isus. Kã dã mult gãnde sã ãl vadã pã Jãl daje kã u auzät mult dã jãl, šã Herod sã nadale kã lu vide sã fakã čudur. ⁹ Herod svite mult, äntriba mulci, ali nu ju fost äntorsã njiš una vorba. ¹⁰ Mar popur šã učitelji dã zakonu alu Mojsije asre isto akulo šã jej ur zãs tari mar optužbur protiv dã Isus. ¹¹ Atunšje Herod šã stražurlje aluj äš fãšje šodã dãm Isus šã ãl fãšje bulãnd. Jej lor ämbrãkat pã jãl ãm haljinur dã Car šã lor mãnat la Pilat. ¹² Šã ãm aje zã Pilat šã Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

Isus ãm napoj la Pilat

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Atunšje Pilat u čimat una pã mar popur šã pã alci voður kari as re židovi šã pã gãrmadã dã lumi. ¹⁴ Jãl lju zãs: “Voj ac adus pã omusta kã bunule pã lumi ali ju vã uvjerãlesk kã kãnd ãl ispičem nam aflat njiš šefãlj krivicã am jãl. Jãl nu äj duvinã njiš dã una krivicã dã šje ac optužulit. ¹⁵ Njiš Herod nu aflat njimik ãm jãl, kapu lu mãnat ãm napoj la noj. Jãl no fãkut njimika sã zavredilaskã kaznã dã morči. ¹⁶ Ju uj da sã ãl bičalaskã benji benj šã luj slãbuzã.”

Da li Pilat u slãbuzã pã Isus ili pã Baraba?

¹⁷ ¹⁸ Ali jej ur mužjit ãm grupur tari, “Ändãrãt ku omusta! Noj gãndenj sã ãl slãbož pã Baraba!” ¹⁹ (Baraba are ãm čemicã kã bunule pã lumi ãm Jeruzalem šã u amurãt.) ²⁰ Pilat daje gãnde sã slãbodã pã Isus šã aša lju svãtit alor ãm napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecãl pã krušji! Punjecãl pã krušji!”

²² Atunšje po treći rãnd, jãl lju svãtit alor: “Adišje? Spunjecãm šje rov u fãkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sã zaslužulaskã morči. Aša luj dã sã ãl bičalaskã šã atunšje lãsa sã fugã.”

²³ Ali jej mužje šã maj tari, šã zahtjevale sã ãl pužã pã krušji. Šã napokon jej ur kãpãtat šje gãnde. ²⁴ Pilat u dat zapovjed sã sã fakã kazna šje ur zahtjevalit jej. ²⁵ Aša ãm tokmã ku zahtjevula, jãl u slãbuzãt dãm čemicã pã om šje u rãdikat bunã šã u amurãt ali jãl u äntors pã Isus la jej sã ãl pužã pã krušji.

Pã Isus ãl punji pã krušji

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Šã kum lor dus ändãrãt pã Isus, jej ur apukat pã om šje sã čima šimun, dãm varušu Cirena, kari vinje akasã dãm sat. Jej ur pus krušje pã jãl sã dukã ãm loku lu Isus. ²⁷ Multã lumi ãl sljedile pã Isus šã mujer kari plãnzje šã žalale pã jãl. ²⁸ Isus su äntors la jej šã lju zãs: “Mujerilje dãm Jeruzalem, nu plãnzjec pãnturu minji, mar plãnzjec pãnturu voj šã pãnturu kupiji avoštiri. ²⁹ Kã anume u vinji vremiž kãnd ur zãšji lume, ‘Blagoslovulici äs elje kari nikad no ar avut šã injimilje kari nikad nor purtat kupij šã cãcãlje kari nikad nor avut lapci ãm jelji!’[§] ³⁰ Lume sor apuka atunšje sã zãkã lu planinur: ‘Kãdec žos pã noj!’ šã lu đalur: ‘Astupãcãnji!’ ³¹ Kã dakã fašji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, šje nar puće sã peci uskat?”*

³² Akulo asre isto doj alci, amãndoj kriminalci kari trãbã sã fijã pus pã krušji sã mori ku Isus una. ³³ Kãnd ur vinjit pã loku šje sã čima osu dã kap, jej lor apukat šã lor pus pã krušji, una ku doj kriminalci, unu pã desna, unu pã ljeva parće aluj.

³⁴ Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šćijã šje fašji.”[†] Šã vojnici ur skos kockã sã sã ämperci dãm coljilje aluj äntri jej.

³⁵ Lume stãce šã sã ujta; šã vladarur asre akulo šã ãl rãde: “Jãl u spasalit pã alci. Aku dakã äj Krist, akuljes dã la Dimizov, lasã sã sã spasalaskã sãngur!” ³⁶ Kãtãnjilje isto äš fãšje šjuf dãm jãl. Šã jej ur vinjit šã u ämbijet aluj ucãt.[‡] ³⁷ Jej ur zãs: “Dakã ješć tu Caru dã Židov, spasalešćici pã činji sãngur!” ³⁸ Sus la kap are skris: “Asta äj Caru dã Židov.”

Doj kriminalc una pã krušji ku Isus

[†] **23,17** ãm bãtãrnji grčki rukopisur äj: 17 “Jej ave običaj pã festival kã are obavezalit pã unu dãm zatvoreniš sã slãbodã afarã.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6. [‡] **23,29** Asta vremi u vinjit 70 aj dã pã Krist. Kãtãnjilje dã Rim u opkolulit šã uništilit Jeruzalem šã u murit pã mulc židovur. [§] **23,29** ãm aje vremi kupiji ãm Jeruzalem ur trpãli tari urãt. Atunšje omijnji ur gãndi kã äj maj benji dãm omijnj sã nu ajvi kupij. Nuj tugã maj mari kãnd vejs kum kupiji alor patalešći ili mori. **23,30** Hoš 10,8 * **23,31** Uskat ljemnu maj tari arđi dã kit verđi ljemnu. Arđala značešći patalalã ili kaznã. Isus are pã krušji ka verđi ljemnu daje kã jãl nu zaslužulit sã arđã (sã trpãlaskã). Omijnji kari u odbacalit pã Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužulit sã arđã (sã patalaskã) dã grehurlje alor. [†] **23,34** Šã Isus u zãs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šćijã šje fašji.” ãm orikic grčki rukopisur nuj asta skris. **23,34** Ps 22,18 [‡] **23,36** Ocãt are jeftinã buturã kari obični omijnj bije. Vojnici fãšje šjuf dãm Isus šã äj dãde jeftinã buturã alu šjinjiva kari äj kralj. **23,36** Ps 69,21

³⁹ Unu dām eje kriminalc kari ās re puš pā krušji ku Isus āl vrediļe šā jāl u zās: “Dakā ješc tu Krist, atunšje spasalešćici, šā pā noj isto!”

⁴⁰ Altu kriminalac lu mužjit pā elši šā u zās: “Nu ci frikā dā Dimizov? Tārpālešc ista kazna ka jāl. ⁴¹ Tu šā ju šcenj ista pravedno kaznalic. Noj anj kāpātat kaznā dā lukrurlje relji, ali omusta no fākut njimika.”

⁴² Atunšje ju zās lu Isus: “Isuse, āngāndešćici tu dā minji kānd vi vinji ām kraljevstva ata.”

⁴³ Isus ju zās ām ānturšjalā dā vorba: “Anume, ju āc zāk: astās vi fi ku minji ām Raj!”

Morče lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kānd are hundiva dām njaza, are āntunjerik āntreg pāmāntu pān ām tri (3) šasur. ⁴⁵ Sorilje are āntunjerik, šā feringa ām Hram^s su tijet pā pola. ⁴⁶ Atunšje Isus u plāns ām graj tari šā zāšje: “Tata ām mājilje atelji ju puj duhu amnjov.” Kānd u zās Isus asta, jāl u murit.

⁴⁷ Kānd u vāzut asta kapetanu šje u fost, jāl u slavalit pā Dimizov kum u zās: “Omusta are sigurno pravedan!” ⁴⁸ Šā totā lume kari sor akuljes sā vadā kum lor punji pā krušji, kānd ur vāzut šje u fost, ur mers akasā šā āš bāče dā žalji čepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari āl kunuščē pā jāl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus dām Galileja stāče šā sā ujtā dā dāparci.

Josip punji ām gropā pā Isus

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰ Are om šje sā čima Josip. Jāl are član dā mari sud dā židov. Bun om šā pravedan ⁵¹ kari no dat pā prav la odlukurlje šje ur fākut ku Isus. Jāl are dām Arimateja, unu varuš la Judeja šā are dām unu kari aščipta sā vijā kraljevstvo lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat šā lu āntribat dakā poči kāpāta tela lu Isus. ⁵³ Josip u lot žos pā Isus dā pā krušji šā lu ānvālit ām plahtā. Šā lu pus ām gropā šje are sklesalitā dām petrā ām kari inka njime no fost āngrupātā. ⁵⁴ Zuva dā pripreme āre šā zuva dā sāmbāta vinje.

⁵⁵ Mujerilje kari ur vinjit ku Isus dām Galileja isto āl sljedile. Jelji ur vāzut gropa, šā kum are tela aluj postavalitā. ⁵⁶ Aša ur mers ām napoj šā ur pripremit uloj šā parfemur sā ungā tela alu Isus, ali pā zuva dā sāmbāta jej sā odmarale dā pā zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult ām gropā

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Elši zuva dā sāptāmānā, are duminjika, tari dā điminjaca mujerilje ur mers la gropā, šā aduše uloj ku miros šje ur pripremit. ² Jej ur aflat petrā* kā u fost āntorsā āndārāt dā la gropā. ³ Kānd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus. ⁴ Šā atunšje, kānd inka stāče akulo ām šok, ujtāci! Doj ominj stāče lāngā jelji ām colji šje svitlāze. ⁵ Mujerilje sur ānfrikušat tari, kapu sur poklonulit pān la pāmānt ku ubrazu šā ominji ljur zās: “Adišje kutāc pā om ām kust āntrā ominj morc? ⁶ Jāl nuj ajiše. Jāl u uskrsnulit! Āngāndecāvā šje vu zās jāl kānd are inka ām Galileja: ⁷ “Trābā ju Fišjoru Omuluj sā fjuv dat ām mājilje lu ominji rej šā sā mā puji pā krušji daje sā uskrsnulaskā pā treća (3) zā.”

⁸ Atunšje jej sor āngāndit dā vorbilje aluj. ⁹ Kānd sor āntors dā la gropā kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur šā alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija dām varušu Magdala, Ivana šā Marija, mumāsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puveščē alu mujeriljelje lju su vāzut alu apostolur kā svite bulunzemi, dā aša nu ljur ānkruzit. ¹² Ali Petar su skulat šā u aljrgat la gropā. Akulo u stat sā sā uji ām nontru, šā u vāzut numa plahtā. Atunšje u mers ām napoj hundī are šā sā āntriba šje u fost aje.

Isus sā aratā la učenikur pā kalje ām Emaus

¹³ Ām aje ista zuva doj (2) učenikur māržje ām lok Emaus, jedanaest (11) kilometara dām Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt šje u fost. ¹⁵ Atunšje kānd svite šā kānd sā āntriba dā kutotu aje, Isus sāngur u vinjit šā umbla ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit sā nu āl kunoskā pā Isus.

¹⁷ Isus lju āntribat pā jej: “Šā šje raspravljalec aša iskreno kānd umblāc?” Šā jej or stat trišč.

¹⁸ Unu dām jej, unu kari sā čima Kleofa, ju āntors vorba: “Ješc tu jedini stranac ām Jeruzalem kari nu šćijā šje u fost ajiše ām zadnji par zālji?”

¹⁹ Isus u āntribat: “Šje u fost?”

Jej ur āntors vorba: “Dā kutotu šje su dogodulit ku Isus dām Nazaret. Jāl are Prorok, om bāLOUR ām djelur, šā ām vorbi ām njenće lu Dimizov, šā la lumi. ²⁰ Mar popur šā anoštri poglavarur lor dat sā sudulaskā pā Isus pā morči, šā jej lur pus pā krušji! ²¹ Noj nji nadalenj kā āj jāl ala unu kari u otkupili Izrael. Šā astās āj treća (3) zuva dā atunšje. ²² Ali pā aje kutotu orikići mujer dām grupa anostrā nju

§ 23,45 feringa ām Hram Asta feringā are 25 metara dā nalt šā odvajale svānt loku dā la Hram. * 24,2 petrā Asta are mar, isklesan okruglā petrā dovoljno mari sā askundā ulaz dā mārmanci. Trābuje maj mulc ominj sā maknalaskā petra. 24,7 Lk 9,22

iznenadalit benji benj. Dă rākori dă điminjacasta jelji ur mers la gropă. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit ăm napoj sã nji zãkã kã ur vãzut vizijã dã andelj dã kari ur zãs kã Isus aj ăm kust. ²⁴ Orikic dãm grupa anostrã ur mers la gropã sã vadã šã ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor vãzut pã jãl.”

²⁵ Šã Isus lju zãs: “O voj ominj bulãnz šã ăm sufljičilje avoštři nu šćec spremni sã ănkriđec šje ur zãs proroci! ²⁶ Nar trãbuji Krist sã patalaskã dã toći stvarurlješće šã atunšje Dimizov sã ăl proslavalaskã?”[†] ²⁷ Jãl u spus maj menkulo šje are zãs dã jãl, ăm toći svãnti kenvijur; su apukat ku Mojsije šã pãm toc Proroci.

²⁸ Kãnd ur vinjit dapropi ăm lok hundi măržje, Isus su arãtat ăm namjerã sã mergã maj menkulo. ²⁹ Ali jej lor nagovorulit sã rãmãji. “Rãmãnji ku noj; mar aj kasno. Zuva aj mar gata.” Atunšje jãl u mers ăm nontru sã rãmãji ku jej. ³⁰ Atunšje kãnd are ku jej la masã, Isus u lot pitã, u blagoslovulitu šã u rupt ăm dovã šã lju dat alor. ³¹ Aku oči alor puće sã vadã, šã jej lor kunuskut, šã dã pã aje Isus u nestalit.

³² Šã jej ur zãs una la alt: “Nu nji arđe sufljičilje anoštři kãnd svite jãl ku noj pã kalji, šã kãnd nji objasnale jãl svãntã kenvijã?” ³³ Atunšje jej sor skulat šã ur mers ăm napoj ăm Jeruzalem. Akulo ur aflat pã jedanaest (11) apostolur una pã kupã, šã pã orikic alci ku jej. ³⁴ Ešće ljør spus: “Domnu anume u uskrnulit, šã su arãtat la Šimun.” ³⁵ Doj (2) učenikur ur spus šje ur pãcãt pã kalji, šã kum lor kunuskut kãnd u rupt pita.

Isus sã aratã la učenikur

(Iv 20,19-23)

³⁶ Čak šã kãnd svite dã aje šje ur pãcãt, Isus stãće akulo ănrã jej šã jãl lju zãs: “Putuljalã fijã ku voj!” ³⁷ Jej as re zubunjic šã ănfrikušac kã jej gãnde kã vedi duh. ³⁸ Ali Isus u zãs: “Adiše vi frikã? Šã adãšje vinji sumnjur ăm sufljičilje avoštři? ³⁹ Ujtãcãvã la pišjorilje amelji šã la mãnjlje amelji! Ujtãcãvã ju mes! Punjec mãnjlje šã uvjerilecãvã, kã duh nari karnji šã osã kum viđec kum ju am.” ⁴⁰ Kãnd u zãs asta jãl lju arãtat mãnjlje šã pišjorilje.

⁴¹ Ali dã fãlušuja mari, jej inka nu ănkriđe, šã sã čudule. Jãl lju zãs: “Avec ajiše šjeva dã mãnkat?” ⁴² Jej jur dat aluj dãrab dã pešći fript. ⁴³ Isus u lot šã u mãnkat ăm nenće alor.[‡]

⁴⁴ Isus lju zãs: “Asta aj aje šje ju vã svitem avovã kãnd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dã minji as re skrišã ăm zakonu lu Mojsije, šã ăm kenvijurlje dã prorokur šã ăm Psalmur trãbuje sã sã ispunulaskã.” ⁴⁵ Atunšje jãl lju dãsvãkut gãndurlje alor sã potã sã prišjepi svãntã kenvija. ⁴⁶ Jej u zãs: “Asta aj skris ăm svãntã kenvijã: kã Krist trãbã sã patalaskã šã sã uskrnulaskã dãm morc pã treća (3) zã. ⁴⁷ Isto aša ănkãjalã šã jirtala dã grehur ar trãbuji sã fijã propovjedalići ăm numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurle alor, šã sã sã apušji elši ku propovjed ăm Jeruzalem. ⁴⁸ Voj šćec svedoci dã stvarurlješće.

⁴⁹ Šã ju uj mãnã žos pã voj Duh svãnt šje Tata amnjov u igirit. Ali rãmãnjec ajiše ăm varuš pãn šje nu vic fi ămbrãkac ku pučeri dã sus!”[§]

Isus sã ăntoršji ăm nor

(Mk 16,19-20; Dj 1,9-11)

⁵⁰ Isus lju dus dã apropi ăm lok Betanija. Jãl u rãđikat mãnjlje ăm sus šã lju blagoslovulit pã jej. ⁵¹ Šã kãnd lji blagoslovule pã jej, jãl u fost rãđikat šã dus sus ăm nor. ⁵² Jej sã klanjale la jãl, šã ku fulušuje mari sur ăntors ăm Jeruzalem, ⁵³ šã ăm Hram cijelo vreme ăl blagoslovule pã Dimizov.

[†] 24,26 Asta svitešći dã vremi kãnd Isus u kãpãta čast šã slava kãnd jãl u fi car. [‡] 24,43 Asta u fãkut sã lji areči kã nuj duh, kã duhovur nu mãnãnkã. [§] 24,49 ămbrãkac ku pučeri dã sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljilje astupã pã osobã, ku aje u kãpãta sila dã Svãnt duhu sã svjedoculaskã lu alci dã Isus.